

ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ι ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 205.

ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΙΣ

τῶν νέων Ἀρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

—*—

Τὴν 7 τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου περὶ τὴν 10 ὥραν π. μ. ἐγένετο ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡ ἐπίσημος ἐγκαθίδρυσις τῶν νέων Ἀκαδημαϊκῶν Ἀρχῶν τοῦ ἔτους 1858—1859. Κατὰ δὲ τὰ εἰθισμένα ὁ τοῦ προηγουμένου ἔτους Πρύτανης Κ. Φίλιππος Ἰωάννου ἐξέθηκε τὴν ἐπὶ τῆς προταθείας αὐτοῦ κατάστασιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτηρίου, καταδείξας τὰς τε βελτιώσεις καὶ τὰς ἐλλείψεις. Τὴν ἀξιοσημείωτον ταύτην ἐκθεσιν, ἣν μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἤκουσε τὸ πανάριθμον ἀκροατήριον, καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Μετὰ τὸν Κ. Φ. Ἰωάννου λαβὼν τὸν λόγον ὁ νέος Πρύτανης Κ. Α. Σταυρῆς, πρῶτον μὲν εὐχαρίστησε διὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ἔπειτα δὲ ἀνέγνω σοφὴν περὶ τῆς ἱστορίας τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν πραγματείαν, καὶ ἀπεύθυνε συνετὰς παραινέσεις πρὸς τοὺς φοιτητάς.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Κύριοι.

Ἐξετάζοντες τὸν μακρὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους βίον κατανοοῦμεν ἐν αὐτῷ ἔμφυτον τινα καὶ ἰδιόζουσαν πρὸς τὸ φῶς τῆς γνώσεως τάσιν, ἥτις ὁμοιάζει τὴν τάσιν τοῦ φυτοῦ πρὸς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὸν ἀέρα. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ περ αἰῶνας πολλοὺς πιεσθὲν ὑπὸ τὸ βάρος δεσποτείας βαρβαρικῆς, ὡς πιέζεται τὸ φυτόν ὑπὸ τῆς ἐπιχυθείσης βαρεῖας γῆς τῆς καλυπτούσης τὴν πρῶτην αὐτοῦ βλάστησιν, δὲν κατεπνίγη ὁμῶς, οὐτ' ἐπαυσε

τεῖνον πρὸς τὴν αἴγλην τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὑπερένικησε τὴν βαρεῖαν ἐκείνην καὶ πολυχρόνιον πίεσιν καὶ ἤδη ἤρχισε πάλιν νὰ ἀνατείνηται καὶ ἀπλωταὶ βαθμυδὸν εἰς τὴν φωτεινὴν τῆς ἐπιστήμης ἀτμόσφαιραν. Τὸ αἶσθημα τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ζωῇ, εἰς ἣν ἐξηγέρθη μετὰ πολυχρόνιον νάρκην, ἐνοικαῖν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας τοῦ Ἑλλήνος, κινεῖ αὐτὸν ὡς μυστικὸν ἐλατήριον πρὸς τὰς πράξεις ἐκείνας, δι' ὧν ἐμψυχοῦται ἡ φιλομάθεια, εὐκολύνεται δὲ καὶ προδιδάσκεται ἡ τῶν λόγων καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ διάδοσις. Ἐντεῦθεν αἱ δαψιλεῖς τῶν πανταχοῦ ἑθνογενῶν χορηγίαι εἰς οἰκοδομὴν σχολείων, εἰς ἀνέγερσιν ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, εἰς καθίδρυσιν Μουσείου καὶ Ἀστεροσκοπείου, εἰς διατήρησιν ἀπόρων μαθητῶν, εἰς βράβευσιν ποιητικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν διαγωνισμάτων, εἰς ἐκδόσιν χρησίμων βιβλίων κτλ. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ καταφανὴς αὐτῶν πόθος νὰ μνηθάνωσι τὴν πνευματικὴν τοῦ γένους των πρόδοον καὶ ἰδίως τὴν πρόδοον τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου. Τὸ Πανεπιστήμιον ἔλκει φυσικῶς τῷ λόγῳ πλείωτερον τὴν προσοχὴν τῶν ἀπανταχοῦ ἑθνογενῶν, παριστῶν, ὡς εἰπεῖν, τοῦ κοινωνικοῦ τῶν Ἑλλήνων σώματος τὸν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ φύονται, ἢ ἀναπτύσσονται, διευκρινίζονται καὶ καθιερώνονται αἱ ἐννοιαί, οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἰσχυροὶ ἐκείνοι παρήγοντες τῶν πραγμάτων, αἱ πνευματικαὶ ἐκείναι δυνάμεις, αἵτινες ταχύτερον ἢ βραδύτερον πραγματοῦνται ἐν τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ μεταβάλλουσιν ἐπὶ τὸ κρείττον ἢ τὸ χεῖρον αὐτὴν καὶ γεννῶσι τὴν πολιτικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν λαῶν εὐεξίαν, τὴν εὐημερίαν

αὐτῶν καὶ εὐκλειαν, ἢ ἀπ' ἐναντίας τὴν πολιτικὴν ἀρρώστιαν, τὴν δυσμερίαν καὶ ἀδοξίαν αὐτῶν. Τὸν ῥηθέντα τῶν ὁμογενῶν πόθον ἔχοντες μάλιστα ὑπ' ὅσιν οἱ τὰ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἐξ ἀρχῆς κανονίσαντες εἰσέγαγον τὸ σκοπιμώτατον ἔθος, καθ' ὃ οὐ κατ' ἔτος πρυτανεύων αὐτοῦ ὀφείλει κατὰ τὸ πέρας τῆς Πρυτανείας τοῦ νὰ ἐρχεται ἐπὶ τὸ ἀκαδημαϊκὸν βῆμα, ἀφ' οὗ ὁ λόγος αὐτοῦ γίνεται ἐξάκουστος οὐχὶ μόνον πρὸς τοὺς παρόντας καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἀπόντας ὁμογενεῖς, ἵνα ἐκθέτῃ τὰ κατὰ τὴν Πρυτανείαν τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ γεγονότα. Εἰς τὸ ἔθος τοῦτο ἐπόμενος καὶ ἐγὼ σήμερον μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐτήσιου Πρυτανείας μου ἐρχομαι ἐνταῦθα ἵνα δηλώσω πανδημῶς ὅσα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐγένεον ὅπως δὴ ποτε ἀξία τῆς προσοχῆς τοῦ κοινοῦ.

Α. ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτημονικὴ παιδεία εἶναι ἄμεσος σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ καὶ διατηρήσεως, ἀναγγέλλω ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέβη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰς τετρακοσίους ἐνενήκοντα, ἐν ᾧ κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχεν ἀναβῆ εἰς πεντακοσίους ὀγδοήκοντα τρεῖς. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη προήλθεν ἐκ τούτου, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος πολυάριθμοι ὑπὲρ τὸ συνήθες φοιτηταὶ (ἐκατὸν ἐνενήκοντα), περὶ τῶν μαθημάτων τῶν ἐξητάσθησαν καὶ ἀπεσχόλασαν, ἢ ἀνευ ἐξετάσεως ἀπεφοίτησαν, τραπέντες εἰς ἄλλα ἔργα. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν οὕτως ἀπελθόντων ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἦτο τόσῳ δυσκολώτερον νὰ ἀναπληρωθῇ ἄμεσως διὰ τῶν ἐκ τῶν Γυμνασίων τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ἢ τῶν ἐξωθεν προσερχομένων νέων, ὅσῳ αὐστηρότεροι κατέστησαν ἡδὴ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν τούτων αἵτε ἀπολυτήριον τῶν Γυμνασίων ἐξετάσεις καὶ αἱ τῆς ἐξεταστικῆς τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιτροπείας.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων τετρακοσίων ἐνενήκοντα φοιτητῶν νέοι μὲν προσήλθον καὶ ἐνεγράφησαν εἰς τὸν τοῦ Πανεπιστημίου κατάλογον ἐκατὸν δεκατέσσαρες, ἐξ ὧν ἑνδεκα ἐνεγράφησαν εἰς τὴν θεολογικὴν Σχολὴν, πεντήκοντα καὶ ἐξ εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ δώδεκα εἰς τὴν φιλοσοφικὴν. Οἱ δὲ ἀνανεώσαντες τὰ φοιτητήρια συμποσούντες εἰς τρικοσίους ἐβδομήκοντα ἐξ, ἐν οἷς ἀριθμοῦνται καὶ δέκα ἀπὸ Σχολῆς εἰς Σχολὴν μεταγεγραπέντες. Ἀνήκουσι δὲ ἐκ πάντων αὐτῶν δεκαοκτώ μὲν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν, ἐκατὸν δ' ἐβδομήκοντα καὶ εἰς εἰς τὴν Νομικὴν, ἐκατὸν δὲ καὶ δεκαπέντε εἰς τὴν ἱατρικὴν, τεσσαράκοντα δὲ καὶ ἑπτὰ εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν, εἰκοσι δὲ καὶ πέντε εἰς τὸ φαρμακευτικὸν σχολεῖον.

Ἐκ τῶν νεωστὶ ἐγγραφέντων εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Πανεπιστημίου ἐκατὸν δεκατέσσαρες νέων ἐνδεκα μὲν ἔφερον ἀπολυτήριον τοῦ Α' Γυμνασίου τῶν Ἀθηνῶν, πάντες δὲ τοῦ Β', ἑπτὰ τοῦ Γυμνασίου Ἀμίας, εἴκοσι καὶ τέσσαρες τοῦ Ναυπλίου, δύο τοῦ Τριπόλεως, δεκατρεῖς τοῦ Πατρῶν, ἰσάριθμοι τοῦ Σό-

ρου καὶ δέκα τῆς Ριζαρίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς. Εἴκοσι δὲ καὶ ἐννέα προσήγαγον ἀποδείξεις τῆς ἐξεταστικῆς τῶν ἀλλοδαπῶν ἐπιτροπείας.

Β. ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ.

Ἐκ τῶν τετρακοσίων ἐνενήκοντα φοιτητῶν τοῦ λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους τεσσαράκοντα ἀριθμοῦνται ὑπότροφοι. Διατηροῦντο δὲ ὑπὸ μὲν τῆς Β. Κυβερνήσεως δέκα, δηλονότι εἰς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, ἑπτὰ ἐν τῇ Νομικῇ, εἰς ἐν τῇ ἱατρικῇ καὶ εἰς ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ. Ἐκ δὲ τῶν κληροδοτημάτων διαφόρων φιλογενῶν, εἰκοσιτέσσαρες δηλονότι τρεῖς ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, ἐννέα ἐν τῇ Νομικῇ, ἑπτὰ ἐν τῇ ἱατρικῇ καὶ πέντε ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ. Ἐκ δὲ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰμνήστου Βελλίου, δύο, ἀνήκοντες ἀμφοτέρω εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν. Ἐκ δὲ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἐν μακρίᾳ τῇ λήξει Δ. Μαυροκορδάτου δύο, ἀμφοτέρω διδασκόμενοι τὰ ἱατρικὰ μαθήματα. Ἐκ δὲ τοῦ κληροδοτήματος Ράκου ὁμοίως δύο, καταλεγόμενοι ἀμφοτέρω εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν.

Εἰς τοὺς καταλεχθέντας τεσσαράκοντα ὑπότροφους προσθετέον καὶ τὸν πρὸ διετίας χάριν τελειωτέρας μαθήσεως εἰς Γερμανίαν μεταβάντα Δημήτριον Βερναρδάκην, ὑπότροπον τοῦ ἐν Πετροπόλει φιλογενεστάτου κυρίου Δημητρίου Μπεναρδάκη.

Γ. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ.

Καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος πολλοὶ φοιτηταὶ, ἐβδομήκοντα δολονότι καὶ τρεῖς, περὶ τῶν μαθημάτων καὶ ἐξετασθέντες ἡδονίμην. Ἐξ αὐτῶν δεκαεπτὰ μὲν ἐνεκρίθησαν εἰς τοὺς διδάκτορας τῆς Νομικῆς καὶ εἰς εἰς τοὺς τελειοδιδάκτους αὐτῆς, τεσσαράκοντα δὲ καὶ τέσσαρες ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῆς ἱατρικῆς, δύο δὲ ἀπεδείχθησαν διδάκτορες τῆς Φιλοσοφίας καὶ εἰς τελειοδιδάκτος αὐτῆς, τρεῖς δὲ ἐδοκιμάσθησαν εἰς τοὺς διδασκάλους, ἐξετασθέντες ὑπὸ τῆς ὁριζμένης πρὸς τοῦτο ἐπιτροπείας, πέντε δὲ ἐξῆλθον τοῦ πτυχίου τῆς Φαρμακοποιίας. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν καταλέγονται εἰς τὸν πίνακα, ὅστις θέλει παραρτηθῇ εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ παρόντος λόγου (ἴδε Πιν. α.) Προσέτι ἀπεφοίτησαν τοῦ Πανεπιστημίου καθ' ὅλον τὸ ἔτος φοιτηταὶ τριάκοντα δύο, ἦτοι ἐξ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐννέα τῆς Νομικῆς, δεκατρεῖς τῆς ἱατρικῆς καὶ τέσσαρες τῆς Φιλοσοφικῆς.

Ἐν θεωρήσωμεν τὸν κατάλογον τῶν κατ' ἔτος ἐξεταζομένων καὶ εἰς τοὺς διδάκτορας ἢ τελειοδιδάκτους ἐγκρινομένων φοιτητῶν, παρατηροῦμεν μὲν λύπην, ὅτι εἰς μὲν τὰ θεολογικὰ μαθήματα οὐδεὶς σχεδὸν ἐξετάζεται, εἰς δὲ τὰ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ὀλίγιστοι. Πλείστοι δὲ εἰς τὰ τῆς Νομικῆς καὶ ἱατρικῆς. Καὶ ἡ μὲν σπάνις τῶν ἐξεταζομένων ἐν τῇ Θεολογίᾳ ἔχει κυριωτέρην αἰτίαν τὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μέχρι τοῦδε ἀτέλειαν, τὴν ὁποίαν ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν ἴσχυεν ἀκόμη νὰ θεραπεύσῃ, πανταχοῦ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐρευνήσασα, οὐδαμοῦ δὲ δυναθεῖσα νὰ εὕρῃ ἀξίους καθηγητὰς τῶν θεολογικῶν

μαθημάτων εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας αὐτῶν. Ἡ δὲ σπάνις τῶν ἐκ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἐξεταζομένων φοιτητῶν προέρχεται ἐξ αἰτιῶν ἄλλων μὴ ὁμοίως ἐκφευγουσῶν τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ περὶ τὴν φιλολογίαν δηλονότι ἢ τοὺς λοιποὺς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κλάδους ἀσχολούμενοι οὐδένα πόρον ἄλλον ζωῆς ἐλπίζουσιν, εἰμὴ τὸν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων ἐκείνων, περὶ ᾧ σπουδάζουσιν ἀλλὰ τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τὸ ἐπάγγελμα οὐτε ὠρελήματα τοσαῦτα, οὐτε πρόδον εἰς τὸν πολιτικὸν βίον τοιαύτην ὑπισχεῖται, ὅποσα καὶ οἶαν τὸ ἐπάγγελμα τῶν θεραπευτῶν τῆς Θεμελίδος καὶ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Διὰ τοῦτο ὀλίγιστοι τῶν νέων ἐκλέγουσι τὸ πολυμοχθότερον καὶ ἀκέρδестρον τοῦ διδασκάλου ἢ καθηγητοῦ ἐπάγγελμα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαισθητὴ εἶναι ἡ σπάνις αὐτῶν, ἐνεκα τῆς ὁποίας πολλοὶ θέσεις διδασκάλων καὶ καθηγητῶν μένουσιν εἰσέτι κεναί. Ἡ Β. κυβερνήσις προνοοῦσα πάντων τῶν εἰς κοινὴν ὠφέλειαν συντεινόντων καὶ ἐκτιμῶσα προσεκτικῶς τὴν τόσον λυσιτελεῖ ὅσον καὶ ἐργώδη τὴν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν πρὸς τὴν πολιτείαν ὑπηρεσίαν, ἐφρόντισεν ἐσχάτως περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως μέρους τινὸς αὐτῶν, οὐδόλως δ' ἀμυβᾶλλον, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον τῆς διδασκαλίας τὴν αὐτὴν πρόνοιαν θέλει λάβει καὶ περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῶν λοιπῶν, αἵρουσα ἐν μέσῳ μίαν τῶν αἰτιῶν, ἐξ ὧν προέρχεται ἡ ὀλιγότης τῶν περὶ τὰ φιλολογικὰ καὶ λοιπὰ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς μαθήματα σπουδάζοντων. Καὶ ἕτερον δὲ μέσον, δι' οὗ δυνατόν νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὰ ῥηθέντα μαθήματα ἐνασχολουμένων, ὑπάρχει τὸ ἐξῆς. Ἐξετάζοντες τὸν ἀνωτέρω κατάλογον τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπότροφων εὐρίσκομεν, ὅτι ὁκτώ μόνον ἐκ τεσσαράκοντα ἀνήκουσιν εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν σχολὴν, εἴκοσι δὲ καὶ τέσσαρες εἰς τὴν Νομικὴν καὶ ἱατρικὴν. Τίς ἡ χρεια χρηματικῆς βοήθειας εἰς σπουδὴν τοιούτων ἐπιστημῶν, περὶ ᾧ πλείστοι ἰδίᾳ δαπάνη σπουδάζουσιν, ἐρελκόμενοι ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ κέρδους ἢ τῶν ἐν τῇ πολεὶ τιμῶν καὶ ἀξιοματίων; Δὲν εἶναι ἀρα σκοπιμώτερον νὰ ἐμφυχῶνται διὰ συντάξεων οἱ ἄποροι, ἀλλ' εὐφρεῖς καὶ ἐπιμελεῖς ἐκεῖνοι νέοι, οἵτινες ἀσχολούμενοι περὶ τὰ φιλολογικὰ μαθήματα καὶ λοιπὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα παρασκευάζονται πρὸς τὸ διδασκαλικὸν ἔργον τὸ πολυωφελέστατον μὲν εἰς τὴν κοινωνίαν, ὀλιγωφελέστατον δὲ εἰς τοὺς ἀναδεχομένους αὐτό; Ταῦτα λέγων δὲν ἐννοῶ νὰ παύσῃ ἡ σύνταξις τῶν ἐν τῇ Νομικῇ καὶ ἱατρικῇ σχολῇ ὑπαρχόντων ἡδὴ ὑπότροφων, οὐτε νὰ μεταβληθῶσιν αἱ τῶν κληροδοτῶν διατάξεις, οὐτε νὰ κλεισθῇ τῆς συντάξεως τὸ κιβώτιον πρὸς ἐκεῖνους τοὺς νέους, οἵτινες ἐνεκα σημαντικῶν πατρικῶν θυσιῶν καὶ ὑπηρεσιῶν ἔχουσι δικαίωμα εἰς τὴν παρὰ τῆς Β. κυβερνήσεως περίθαλψιν, ἀλλ' ὅπως παλαιῶν μόνον τὴν ἀνάγκην τῆς ἐμφυχώσεως τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πρὸς τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγ-

γγελμα παιδευομένων, ἀν μὲλλον νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, θεραπευθῶσι δὲ αἱ ὁμολογούμεναι χρειαὶ τῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων.

Δ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.

Ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων εἰς πάσας τὰς τοῦ Πανεπιστημίου σχολὰς ἐγένετο καὶ κατὰ τὸ τελευτήσαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος σύμφωνα πρὸς τὰ προγράμματα ἐξ ἀνάγκης δὲ προήλθον ὀλίγαι τινὲς ἐξαίρεσεις, αἱ ἐξῆς:

α'. Ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας κύριος Δ. Κλεόπας πάσχων διέκοψε τὴν διδασκαλίαν τοῦ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς χειμερινῆς ἐξαμηνίας, καὶ κατὰ συμβουλήν τῶν ἱατρῶν ἐζήτησε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δέμνων ἀπουσίας ἀδειαν, ἵνα διὰ τῆς ἀπὸ τῶν πόνων τῆς διδασκαλίας ἀναπαύσεως καὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀέρος δυνηθῇ κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον νὰ ἀναλάβῃ. Μεταβὰς δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διατρίψας ἐκεῖ ὀλίγον, ἐκρίνετο, ὡς φαίνεται, ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν κατάστασιν τῆς υγείας τοῦ τοῦ πολυμοχθον τοῦ καθηγητοῦ ἔργον. Ὅθεν ἐστείλετο εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τὴν ἀπὸ τῆς καθηγησίας παραίτησίν του, εἰς ἣν καὶ ἐνέμεινε, καὶ περ τοῦ ὑπουργοῦ προθυμηθέντος νὰ παρατείνῃ τὸν χρόνον τῆς ἐν ἀδείᾳ ἀπουσίας του, ἀν ἀπῆτει τοῦτο ἡ περιποίησις τῆς υγείας του. Οὕτως ἔμεινε κατὰ δυστυχίαν ἀσυντέλεστον τὸ μάθημα τῆς Δογματικῆς, ἡ δὲ Θεολογικὴ Σχολὴ ἐστερήθη πάλιν τοῦ ἀξίου καθηγητοῦ, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀποκτήσῃ διὰ τῆς μερίμνης τοῦ ὑπουργοῦ.

β'. Ὁ Καθηγητὴς τοῦ καθ' ἡμᾶς Κανονικοῦ Δικαίου κύριος Μ. Ποτλῆς, μὴ δυνηθεὶς νὰ παρασκευάσῃ τὸ πολλῆς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης καὶ πολλῶν πόνων χρῆζον τοῦτο μάθημα, πρὸς ὃ οὐδένα πρόδρομον ἔχει, ἐβράδυνε τὴν ἐναρξιν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ καὶ ὁ τακτικὸς τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου καθηγητὴς κύριος Γ. Ράλλης, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ δαπανώμενος εἰς τὰς πολλὰς καὶ σπουδαίας τούτου ἐργασίας, δὲν ἐδύνάτο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ ῥηθέντος μαθήματος, ἐκρίθη δὲ αὕτη τῆς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου προϋργιατέρα, ἀνετέθη προσωρινῶς ἡ ἀναπλήρωσις αὐτοῦ εἰς τὸν κύριον Μ. Ποτλῆν, ὅστις καὶ ἔκρινε τὴν τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου διδασκαλίαν κατὰ τὴν παρελθούσαν θερινὴν ἐξαμηνίαν.

γ'. Ὁ τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Γαλλικοῦ Ἀστυνομικοῦ Νόμου κύριος Γεώρ. Μαυροκορδάτος ἔκρινε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος τὴν διδασκαλίαν τοῦ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῶ ἐπιμελείας, ἀλλὰ περὶ τὰ μέσα τῆς χειμερινῆς ἐξαμηνίας νοσήσας νόσον δεινὴν ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν παράδοσιν. Μέχρι μὲν τινος ὑπῆρχεν ἐλπίς τῆς τελείας ἀναρρώσεως τοῦ ἀξίου τούτου ἱεροκράτου τῆς Θεμελίδος, ἀλλὰ βραδύτερον ἔλαβεν ἡ νόσος τοῦ σοβαρώτερον χαρακτηρῆ καὶ βαθμυδὸν χωρῶσα ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐπένηκεν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον τὴν 16 τοῦ παρελ-

θόντος Αύγουστου. Ούτως ἐστερήθη τῆς σοφίης τοῦ διδασκαλίας τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς τὴν πρόσδον τοῦ ὁποίου ὁ ἀείμνηστος πολὺ συνετέλεσεν, ἀπ' αὐτῆς τῆς καθιδρύσεώς του μετὰ ζήλου διδάσκων.

Ἐν τῶν ἐπὶ τῇ Γρηγοριανῇ οἱ μὲν τῆς ἱατρικῆς Σχολῆς τρεῖς, οἱ κύριοι Γ. Γεννάδης, Α. Βιτσάρης καὶ Σ. Μπαλάνος, ἐδίδασκαν ἐπιμελῶς τὰ διὰ τοῦ προγράμματος προαγγελθέντα μαθήματα, οἱ δὲ λοιποὶ τέσσαρες, δηλονότι οἱ τῆς Νομικῆς κύριοι Α. Κοντόσταυλος καὶ Ι. Σεμέτιος, καὶ οἱ τῆς Φιλοσοφικῆς κύριοι Γ. Παπασιλιώτης καὶ Β. Λάκων, ἐκωλύθησαν ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας ὑπ' ἄλλων ἀσχιολίων.

Ὁ δὲ τῆς Γουρλικῆς γλώττης διδάσκαλος κύριος Κ. Ἀρθινίδης δὲν ἐδίδασκε τὸ ἔτος τοῦτο δι' ἑλλειψιν μαθητῶν εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην ἀσχολουμένων.

Μετὰ χάρις ἀναγγέλλω, ὅτι αἱ ῥηθείαι τῆς διδασκαλίας ἑλλείψεις αἱ προσελθούσαι ἐκ παλαιότητος ἢ ἀποβιώσεως Καθηγητῶν. Ἐν δὲ καὶ ἄλλαι τινές, ἐπαρῶντες ἤδη ὑπὸ τοῦ Β. Ὑπουργείου τῶν Βασιλικῶν καὶ τῆς Παιδείας, προθυμοῦντο πάντοτε νὰ καταστήτῃ ὅταν δυνάτον τελευτήσαν τὸ ἀνώτατον τοῦτο τοῦ ἡμετέρου ἔθνους διδασκαλεῖον. Καὶ ἂ μὲν ἡ Θεολογικὴ καθέδρα, ἥτις ἐκινώθη διὰ τῆς παλαιότητος τοῦ κυρίου Κλεόπα, ἐπληρώθη πάλιν ἀποδειχθέντος νεωστὶ ἐπιτίμου καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας τοῦ κυρίου Παναγιώτου Ῥομπότου, ἀρχαίου καὶ ἀξίου μαθητοῦ τῆς Ῥιζαρίου ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς, τελειοποιηθέντος κατὰ μὲν τὰ Θεολογικὰ μαθήματα εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν τῆς Πετροπόλεως, κατὰ δὲ τὴν λοιπὴν ἐπιστημονικὴν παιδείαν εἰς τὰς Γερμανικὰς Ἀκαδημίας, εὐδοκίμως δὲ τὸ ἀνώτερον θρησκευτικὸν μάθημα εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Γυμνάσια ἀρ' ἐνὸς ἡδὴ ἔτους διδάξαντος. Ἐν τῇ ἔχῃ νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ἡ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγησιὰ εἶναι ἔργον πολὺμοχθον, ἀπαιτοῦν, ἂν μέλλῃ νὰ φέρῃ τοὺς προσδοκώμενους καρπούς, ὁλόκληρον τὸν ἀνθρώπον ὥστε δὲν πρέπει νὰ προστιθῇ εἰς ἄλλα ἔργα ὡς ἐπιμέτρον ἢ παρὰ τὸν νόμον. Διὸ νομίζει σκόπιμον νὰ ἀπαλλαχθῇ ὁ καθηγητὴς κύριος Ῥομπότης τῆς ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκαλίας, ἵνα ἐπιδοθῇ ὁλοκλήρως εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ τε ἀνατεθέντος ἤδη εἰς αὐτὸν οὐσιωδὲστάτου μαθήματος τῆς Δογματικῆς καὶ ἄλλων Θεολογικῶν μαθημάτων μὴ διδασκόμενων ἀκόμῃ.

β' δὲ ἡ καθηγητικὴ καθέδρα τοῦ γαλλικοῦ ἀστυκτοῦ νόμου, ἥτις ἐκινώθη διὰ τῆς πρὸ μικροῦ ἀποβιώσεως τοῦ ὑπ' ἡμῶν πενθουμένου φιλοπόνου καθηγητοῦ Κ. Γεωργίου Μειροκοροδάτου, ἐπληρώθη ἤδη διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ κυρίου Μάρκου Ῥενιέρη, ἀνδρὸς γνωστοῦ εἰς τὸ κοινὸν διὰ τε τὴν νομικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν λοιπὴν αὐτοῦ παιδείαν, ὁρισθέντος διὰ Β. Διατάγματος τῆς 25 Αὐγούστου καθηγητοῦ τοῦ τε γαλλικοῦ νόμου καὶ τῆς συγκριτικῆς νομοθεσίας.

γ'. Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, ἐπιθυμοῦσα νὰ κομίσῃ μὲν βελτιωθὲν τῶν πολλῶν μόχθων τὸ σεβὰ-

σμιον γῆρας τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ἀσωπίου ἡμῶν ἥδη αἰῶνα ἀδελφεύοντος πρὸς φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν του, νὰ καταστήσῃ δὲ πληρεστέραν τὴν διδασκαλίαν πάντων τῶν μαθημάτων, ὅσα τὸν φιλολογικὸν κλάδον συναπαρτιζοῦσιν, ἐφρόντισε τὸν μὲν κύριον Εὐθύμιον Καστόρχην νὰ προβιβάσῃ ἀπὸ ἐπιτίμου εἰς τακτικὸν καθηγητὴν τῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀπαλλάξας αὐτὸν τῆς ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδασκαλίας τὸν δὲ κύριον Γεώργιον Παπασιλιώτην νὰ ἀποδείξῃ ἐπιτίμιον αὐτῆς καθηγητὴν. Ἡ δὲ μακρὰ διδασκαλία δεδοκιμασμένη ἱκανότης τῶν δύο τούτων καθηγητῶν ἐπαγγέλλεται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον γενναίους καρπούς.

Μένοντιν ἀκόμῃ ἑλλείψεις τινές τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας ἀπλήρωτοι, τὰς ὁποίας μνημονεύω ἐνταῦθα μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι ὁ νῦν μετὰ ζήλου τὰ τῆς Παιδείας διέπων ὑπουργὸς τοῦ Βασιλείου θέλει φροντίσῃ νὰ πληρώσῃ καὶ αὐτάς ὅσον τάχιστα, ἵνα πάντες οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου τῆς ἐπιστήμης λαμβάνωσι τὴν προσήκουσαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως θεραπεῖαν καὶ ἐκ τῆς ἀρδεΐας αὐτῆς τροφὴν καὶ πάντες κατὰ λόγον καρποροῦσι.

Μία τῶν ἑλλείψεων τούτων εἶναι ἡ τῆς διδασκαλίας τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, ἅτινα διὰ στέρησιν καθηγητῶν οὐτ' ἐδιδάχθησαν μέχρι τοῦδε, οὕτε διδάσκονται πάντα. Ἡ Β. Κυβέρνησις ἐφρόντισεν ἐξ αὐτῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς καθιδρύσεως νὰ καλέσῃ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ῥηθέντων μαθημάτων τοὺς ἀνγκαίους καθηγητάς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μὲν αὐτῶν διὰ τὴν ἐκ τῆς ἡλικίας ἀσθένειαν οὐδόλως ἀνεδέχθησαν τὸ ἔργον, οἱ δὲ χρόνον τινὰ διδάξαντες ἠναγκάσθησαν διὰ γῆρας νὰ ἀποστῶσι τῆς πολυμόχθου διδασκαλίας, ἡ ἐκλήθησαν εἰς ἀνωτέραν τινὰ ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ δὲ Κυβέρνησις πανταχοῦ ζητήσασα τοὺς δυναμένους νὰ ἀναπληρώσωσι τὸ κενὸν δὲν ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ τοιούτους, ἠναγκάσθη πρὸ τινῶν ἐτῶν νὰ πέμψῃ ἰδίῃς ὑποτρόφους εἰς τὴν ὁμόδοξον Ῥωσσίαν καὶ εἰς Γερμανίαν, ἵνα προπαρκασκευασθῶσιν εἰς τὴν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ καθηγησίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτων εἰς μὲν ἐπανήλθεν ἤδη καὶ ἀπεδείχθη, ὡς προσέχθη, καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς, πληροφαιρούμεθα δὲ ὅτι καὶ τρεῖς ἄλλοι ταχέως ἐπανερχονται ἱκανῶς παρεσκευασμένοι πρὸς τὸ ἔργον, πρὸς δὲ ὠρίσθησαν, προσδοκῶμεν μετὰ πεποιθήσεως καὶ ἰδωμεν ὅταν τάχιστα πεπληρωμένην τὴν ῥηθείαν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἑλλείψιν.

Ἐτέρω ἑλλείψει εἶναι ἡ τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, τῶν ὁποίων ἡ μεγάλη θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἀξία ὑπὸ πάντων τῶν αἰώνων ὁμολογεῖται. Ὁ φιλόπονος καὶ ἀξίος καθηγητὴς κύριος Ι. Παπαδάκης φέρει μόνος μέχρι τοῦδε τὸ βάρος τῆς διδασκαλίας τῆς τε στοιχειώδους καὶ τῆς ὑψηλότερας τῆς τε καθαρῆς καὶ τῆς ἐφαρμοσμένης μαθηματικῆς. Ἀλλ' εἶναι φανερόν ὅτι εἰς καὶ μόνος καθηγητὴς ἀδυνατεῖ νὰ διδάξῃ μὲ τὴν προσήκου-

σαν ἐκτασιν ἢ ἐν τῷ προσήκοντι χρόνῳ πάντα τὰ μέρη τῆς εὐρυτάτης καὶ χρησιμωτάτης ταύτης ἐπιστήμης διὰ τοῦτο ἡ μηχανικὴ καὶ καθόλου ἡ ἐφαρμοσμένη μαθηματικὴ ἔμεινε μέχρι τοῦδε ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀδίδακτος. Ὑποδεικνύων ἐνταῦθα τὴν ἑλλειψίν ταύτην εἶχοναι ἵνα καὶ αὕτη πληρωθῇ ταχέως ἐπιμελεία τοῦ συνετῶς καὶ φιλοτίμως τὰ τῆς Παιδείας διευθύνοντος ὑπουργοῦ.

Ε. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΣΥΛΛΟΓΑΙ.

Μὲ τὴν διδασκαλίαν συνδέονται φυσικῶς τὰ πρὸς αὐτὴν μέσα, δηλονότι ἡτε Βιβλιοθήκη καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιστημονικαὶ συλλογαί, εἰς ἃς ἡ σειρὰ τοῦ λόγου μὲ φέρει. Καὶ περὶ μὲν τῶν διαφόρων προσφορῶν, δι' ὧν αὐταὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐμῆς Πρυτανείας κηρύχθησαν θέλω εἶπαι τὰ δέοντα ἐν τῷ περὶ κληροδοτημάτων κεφαλαίῳ. Ἐνταῦθα δὲ κρίνω ἀνγκαίον νὰ γνωστοποιήσω, τί ἐσκέφθη μὲν καὶ ἀπεφάσισε περὶ τῆς πληρώσεως τῶν ἑλλείψεων καὶ περὶ τοῦ κατὰ μικρὸν πλουτισμοῦ τῶν ῥηθεισῶν συλλογῶν ἡ ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος, ἐνέκρινε δὲ ἡ Κυβέρνησις. Ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος ἐχοῦσα ὑπ' ὅψιν τὴν αὐξήσιν, ἣν τὰ κεφάλαια τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβον διὰ τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἀδρου τοῦ ἀειμνήστου Πλατυγέ- νους κληροδοτήματος, καὶ ἀναλογιζομένη, ὅτι ἀφοῦ ἡ Β. κυβερνήσις προθυμώτατα ἀνεδέχθη, ἐρ' ὅσον χρόνον εἶναι χρεῖα, τὴν ὅλην τῶν καθηγητῶν μισθοδότησιν, ἢ πρὸς αὐτοσυντήρητον ἐν τῷ μέλλοντι ὑπαρξίν τοῦ Πανεπιστημίου σκόπιμος κριθεῖσα αὐξήσις τῶν κεφαλαίων αὐτοῦ διὰ τῆς κατ' ἔτος προσθήκης τῶν τόκων οὐδαμῶς κατεπείγει, ἐκρίνετο ὠφελιμώτερον καὶ ἐπομένως πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν φιλομούσων κληροδοτῶν συμφωνώτερον νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ὁ ἐτήσιος τόκος ἢ καὶ μέρος τι τῶν κεφαλαίων, εἰς πορισμὸν τῶν μέσων, δι' ὧν ἡ διδασκαλία διευκολύνεται καὶ τελειότερα γίνεται. Τοιαῦτα δὲ μέσα εἶναι κυριώτερον τὰ βιβλία καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ συλλογαί. Ὅθεν ἀπεφασίσθη ἐγκρίσει τοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Παιδείας Β. Ὑπουργείου νὰ δαπανῶνται εἰς τὸ ἐξῆς οἱ τόκοι τῶν τοῦ Πανεπιστημίου κεφαλαίων, χρεῖας δὲ καλούσης καὶ μέρος τι τούτων, ἵνα ἀγοράζωνται μὲν διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου ὅσα χρήσιμα βιβλία ἀκόμῃ λείπουσιν, συμπληρῶνται δὲ καὶ πλουτίζωνται αἱ συλλογαί τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Ἐπειδὴ δὲ, ὡς γνωστόν, αἱ συλλογαὶ αὗται ἐν μέρει μόνον ἀνέχον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐν μέρει δὲ ἦσαν ἰδιοκτησίαι τῆς ἐνταῦθα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1836 συσταθείσης Φυσιογραφικῆς Ἑταιρίας, τὸ δὲ Πανεπιστήμιον δὲν ἐδύνατο νὰ δαπανᾷ χρήματα ἰδία εἰς συλλογὰς ἄλλοτρίας, ἐκρίθη πρὸ πάντων ἀνγκαίον νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς ῥηθείας Ἑταιρίας ἢ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον παραχώρησις ὁλοκλήρων τῶν φυσιογραφικῶν συλλογῶν. Γενομένης παρὰ τῆς Πρυτανείας τῆς προτάσεως ἐν ὀνόματι τῆς Συγκλήτου, ἡ Φυσιογραφικὴ Ἑταιρία, ἥτις οὐ μικρὰν ὑπηρεσίαν προσήνεγκε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἐπιστή-

μὴν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν μεγάλην τέραν κοινὴν ὠφέλειαν, προθυμώθη νὰ παραχωρήσῃ καὶ τὸ ἴδιον τῶν συλλογῶν μέρος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐπὶ τισὶν ὅροις εὐλόγοις, ὧν κυριώτεροι εἶναι τὸ εἰς τὰ μέλη αὐτῆς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι διατηρητέον δικαίωμα τῆς χρήσεως τῶν συλλογῶν καὶ τὸ τοῦ συνεδριάξαι ἐν τινι ὁματίᾳ τοῦ Πανεπιστημίου. Δίκαιον κρίνω νὰ ἐκφράσω ἐνταῦθα δημοσίᾳ πρὸς τὴν ῥηθείαν Ἑταιρίαν τὰς τοῦ Πανεπιστημίου εὐχαριστίας διὰ τὴν ἀξιολόγον αὐτῆς προσφορὰν. Τούτων εὐτυχῶς περανθέντων ὠρίσθη παρὰ τῆς ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου τριμελὲς ἐπιτροπεία, συνσταμένη ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς φυσιογραφικῆς Ἑταιρίας κυρίου Η. Μητροπολίτου καὶ δύο αὐτῆς μελῶν, τοῦ κυρίου Θ. Δε-Ἐλδραῖχ καὶ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Θ. Ὀρφανίδου, ἵνα συντάξῃ τὸν τοῦ φυσιογραφικοῦ Μουσείου κανονισμόν. Οὗτος δὲ συνταχθεὶς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐπιθεωρηθεὶς ὑπὸ τῆς Συγκλήτου, ἐστάλη εἰς τὸ Β. ὑπουργεῖον καὶ ἐκυρώθη διὰ Β. διατάγματος. Αἰσέπεται ἤδη νὰ καταστῇ κατὰ τὸν κανονισμόν εἰς ἀξίος ἐπιμελητὴς τοῦ Μουσείου καὶ εἰς ταριχευτὴ καὶ διασάκτης, περὶ ὧν ἀπόκειται ἡ φροντίς εἰς τὸν διάδοχόν μου. Οὕτως ἐλπίζεται νὰ ἀπαρτιθῶσι ταχέως αἱ φυσικογραφικαὶ τοῦ Πανεπιστημίου συλλογαί, καὶ ἰδίως ἡ συλλογὴ τῶν ἐν Ἑλλάδι φυσικῶν σωμάτων.

Ζ. ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον εἶναι προσσηρημένα τὰ ἐξῆς καθιδρύματα. α'. τὸ εἰς τὴν φιλογένειαν καὶ γενναίω φροσύνῃν τοῦ ἀειμνήστου Βαρώνος Γεωργίου Σίνα ὀφειλόμενον Ἀστεροσκοπεῖον, ἀνεγερθὲν δαπάνῃ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅπου πιθανῶς ἔκειτο πρὸ εἰκοσι καὶ τριῶν αἰώνων τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Μετῶ- νος. β'. τὸ Μαειντήριον, καὶ γ'. τὸ Ἀστυκλικόν, ἥτοι τὸ τῆς ἀστυπόλου νοσοκομίας. Πάντα ταῦτα διευθυνόμενα προσήκοντως ὑπὸ τῶν εἰδικῶν ἀνδρῶν, εἰς οὓς ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ἀνετέθη, τὸ μὲν Ἀστεροσκοπεῖον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ι. Παπαδάκη, τὸ δὲ Μαειντήριον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ν. Κωστῆ, τὸ δὲ τῆς ἀστυπόλου νοσοκομίας ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Δημ. Ὀρφανίδου, καθίστανται κατ' ἔτος τελειότερα καὶ ὠφελιμώτερα εἰς τὴν ἐπιστήμην, χρησιμεύοντα μεγάλως εἰς τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν τῶν νέων, ὅσοι περὶ τὰς μαθηματικὰς καὶ φυσικὰς ἐπιστήμας, ἢ περὶ τὴν ἱατρικὴν ἀσχιολοῦνται.

Η. ΑΓΓΝΟΘΕΣΙΑΙ.

Ἐκ τοῦ παρελθόντος εἶναι γνωστόν, ὅτι φιλόμουσοι τινες ὁμογενεῖς, ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν πρόδον τῶν γραμμάτων καὶ τὴν διάδοσιν τῶν ὠφελίμων γνώσεων εἰς τὸ ἡμέτερον γένος, ἠγωνοθέτησαν σκοπίμους τινὰς ἀγῶνας, τῶν ὁποίων ἡ κρίσις ἀνετέθη εἰς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου. Αἱ ἀγωνοθεσίαι αὗται εἶναι τρεῖς. α'. ἡ ποιητικὴ τοῦ κυρίου Ἀμβροσίου Στερ. Ράλλη. β'. ἡ φιλολογικὴ τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Τσοκάνου καὶ γ'. ἡ πέρυσιν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ προκατόχου μου προκη-

ρυχθεῖσα τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Γεωργίου Μελά, ὁρίσαντος πεντακισχιλίας δραχμὰς βραβεῖον εἰς τὸν ὅστις ἤθελε συγγράψῃ συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδοθὲν περὶ τούτου πρόγραμμα τὸ προσφορώτατον πρὸς ἐμπνευστὴν χριστιανικῶν ἀρετῶν εἰς τοὺς ἑλληνοπαί-
δας καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν πόνημα. Καὶ ταύτης μὲν τῆς χριστιανικῆς ἀγωνοθεσίας τὰ προϊόντα καὶ ἡ τύχη μένουσιν εἰσέτι ἀγνωστα εἰς ἡμᾶς διότι ἡ πρὸς ἐκπόνησιν τοιοῦτου συγγράμματος ὁρισθεῖσα διετής προθεσμία λήγει τὴν 1. Ἰανουαρίου τοῦ 1859 ἐτους. Ἡ δὲ ἀγωνοθεσία τοῦ κυρίου Κ. Τσokάνου, τῆς ὁποίας ἡ προθεσμία ἔληξεν ἤδη τὴν 1. τοῦ παρελθόντος Μαΐου, οὐδὲν παρήγγαγεν ἀποτέλεσμα, ἴσως διὰ τὴν δυσχέρειαν τοῦ προκηρυχθέντος διαγωνίσματος καὶ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος εἰς ἄλλα ἔργα ἐνασχόλησιν πᾶν δυναμένον νὰ ἀποδυθῶσιν ἐπιτυχῶς εἰς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα. Ἡ δὲ ποιητικὴ ἀγωνοθεσία παρήγαγε καὶ ἐφέτος ἱκανὰ ποιήματα, ἐξ ὧν ἐβραβεύθη τὸ τοῦ κυρίου Θ. Ὀρφανίδου ἐπιγεγραμμένον *Χίος δούλη*, κριθὲν τῶν ἄλλων κατὰ πάντα ὑπέρτερον. Πολλὰ καὶ σφοδρὰ παρήνεσε πέ-
ρυσσι περὶ τῆς ἀγωνοθεσίας ταύτης ἐν τῇ πρυτανικῇ αὐτοῦ λόγῳ ὁ σεβάσμιος προκατόχος μου, συνιστῶν εἰς τοὺς νέους ἡμῶν ποιητὰς πλείοτερον με-
τριοφροσύνην· οὐδ' ἐγὼ δὲ δύναμαι νὰ περατώσω τὸ περὶ τῶν ἀγωνοθεσιῶν κεφάλαιον, πρὶν ἐκφράσω δημοσίᾳ τὴν λύπην μου διὰ τὸν ἀπρεπῆ καὶ ἀξιοκατάκριτον τρόπον, καθ' ὃν τινες τῶν ἀποτυχῶ-
νόντων εἰς τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα, ἡ καὶ τινες φίλοι αὐτῶν καὶ συνήγοροι, προσφέρονται πρὸς τοὺς κρι-
τάς. Ὅστις ἀναλογισθῇ, ὅτι οἱ ἀναδεχόμενοι τὸ πολύμοχθον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀτερπὲς καὶ ἐτι ἀχά-
ριστον ἔργον τῆς κρίσεως τῶν κατ' ἔτος προσαγο-
μένων εἰς τὸν ἀγῶνα ποιημάτων, ἀναγκάζονται ἕνεκα τούτου νὰ καταλείπωσι τὰ ἴδια τῶν ἔργων με-
τὰ οὐκ ἐλάττωσιν, νὰ ἀναγινώσκωσιν ἐν χειρογρά-
φοις δισμυρίους καὶ τρισμυρίους στίχους, τοὺς πλεί-
στους πῆξης ποιητικῆς χάριτος, ἐνίοτε δὲ καὶ γραμ-
ματικῆς ὀρθοεπειᾶς ἐστερημένους, σημειοῦντες τὰ
σημειώσεως ἄξια καὶ ἐπιτήδεια νὰ ὁδηγήσωσιν ἐπὶ
τέλους τὴν κρίσιν των, θέλει ὁμολογήσῃ, ὅτι καὶ
οἱ κρινόμενοι καὶ οἱ φίλοι των ὀφείλουσι πρὸς τοὺς
κριτάς ἡθικὴν τινὰ τῶν ἀμίσθων πόνων των καὶ
τῆς πολλῆς των ὑπομονῆς ἀμοιβήν, ὅποια εἶναι ἡ
εὐγνωμοσύνη. Ἀλλ' ὅμως πόσον ἀγνωμόνως, ἐνίοτε
δὲ καὶ κακοήθως, προσπνέχθησάν τινες πρὸς αὐ-
τούς! Οἱ κριταὶ δὲν ἔχουσι τὴν οἴησιν, ὅτι ἡ κρί-
σις των εἶναι ἀλάνθαστος· ἀλλ' ἡ ἐπικρίσις αὐτῆς
ὀφείλει νὰ ἔχῃ σκοπὸν καθαρῶς φιλολογικόν, νὰ
γίνηται εὐσυνειδήτως καὶ εὐσχημῶνως, καὶ σπηρί-
ζεται ἐπὶ λόγων· ἀλλ' ἀντὶ τούτων τί γίνεται·
παρεξηγουμέντοι οἱ λόγοι των κριτῶν, παραμορφού-
νται αἱ ἐννοιαὶ των, διαστρέφονται αἱ κρίσεις των,
χλευάζονται τὰ ἔργων των, καὶ τὸ χειρότερον προ-
βαίνει ἐνίοτε ἡ κακοήθεια καὶ μέχρι τοῦ καθιστῶν
ὑποπτον τὴν εὐθυδικίαν καὶ ἀγαθοπιστίαν αὐτῶν.
Οἱ κριταὶ ἀδυνατοῦσι βέβαια νὰ ἀναγινώσκωσι πᾶ-
σας ταύτας τὰς δι' ἐφημερίδων ἢ φυλλαδίων δη-

μοσιευομένας ἐμπαθεῖς τῶν κρίσεων ἐπικρίσεις ἢ
ἀκρίσιαι, καὶ ἐτι μᾶλλον ἀδυνατοῦσι νὰ ἀπολογώ-
νται. Ἐὰν κατεδικάζοντο εἰς τοῦτο, ἤθελον εἰσθαι
ἀνδρῶν ἀπάντων ταλάντατοι. Ἀναγκάζονται ἄρα
νὰ σιωπῶσι καὶ ἐπομένως νὰ ἀρνήσωσιν εἰς τὸ πλῆ-
θος τῶν ἀγνοούντων τὰ πράγματα ὑπόνοιαν τινὰ,
ὅτι οἱ ἐπικρίνοντες, οἱ διαβάλλοντες, ἢ χλευάζοντες
ἔχουσι δίκαιον. Ἡ τοιαύτη αὐταπάρνησις καὶ ὑπο-
μονὴ ἔχει τὰ ὅρια τῆς· ὥστε πιθανὸν ἀποτέλεσμα
τῆς ῥηθείσης ἀξιοκατακρίτου τινῶν πρὸς τοὺς κρι-
τάς διαγωγῆς θέλει εἰσθαι ἡ παραίτησις πάντων
ἀπὸ τοῦ τῶσον ἀχαρίστου ἔργου τῆς τῶν διαγω-
νισμάτων κρίσεως, ἐπομένως ἡ ἀποτυχία τοῦ σκο-
ποῦ τῶν φιλοκάλων ἀγωνοθεσιῶν καὶ ἡ ψύχρανσις
τοῦ πρὸς τὰ καλὰ ζήλου αὐτῶν.

Θ'. ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΩΡΗΜΑΤΑ.

α. Εἰς χρήματα.

Μεταβλίνων ἤδη εἰς τὰ κληροδοτήματα καὶ δω-
ρήματα δηλοποιῶ πρὸ πάντων μετὰ χαρᾶς, ὅτι
τὸ ἀδρὸν κληροδοτήμα τοῦ ἀειμνήστου Δημητρίου
Πλατυγένης, ὅπερ ἀνηγγέλη εἰς ἡμᾶς πρὸ δύο
περίπου ἐτῶν, εἰσεπράχθη ἐφέτος σχεδὸν ὁλόκλη-
ρον καὶ ἐστάλη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Αἱ ληρθεῖ-
σαι ἐξ αὐτοῦ δραχμαὶ 208,246 κατατέθησαν ἤδη
εἰς τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν μένουσι δ' ἐτι ἀνείσπρα-
κτα φλωρίνια αὐστριακά 2,578, ὀφειλόμενα κατὰ
τὸ κατὰστικόν τοῦ ἀειμνήστου κληροδότου παρὰ
τοῦ ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης ὁμογενοῦς ἐμπόρου κυ-
ρίου Ἀθανασίου Πλούμ, ὅστις ὅμως ὁμολογεῖ ἑαυ-
τὸν ὀφειλέτην οὐχὶ τοῦ ὅλου τούτου ποσού, ἀλλὰ
μόνον φλωρινίων 1047 ²⁶/₁₀₀. Οἱ λόγοι, τοὺς ὁ-
ποίους φέρει ὁ κύριος Πλούμ ὑπὲρ αὐτοῦ εἶναι
ἀνίσχυροι πρὸς ἀποφυγὴν ὁμῶς δικῶν ἐγένετο πρὸς
αὐτὸν ἐσχάτως κατὰ γνώμην τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγ-
κλήτου διὰ τοῦ ἐν Χανίοις ἑλληνικοῦ Προξένου,
πρότασις συμβιβασμοῦ, τὴν ὁποίαν πιστεύομεν,
ὅτι θέλει σπεύσῃ νὰ παραδεχθῇ ὁ κύριος Πλούμ,
μὴ καταδεχόμενος νὰ ἀδικήσῃ τὸ ἀνώτατον τοῦτο
τοῦ ἑλληνικοῦ γένους παιδευτήριον, ὅπερ ἄλλοι ὁ-
μογενεῖς τε καὶ ἀλλογενεῖς φιλοτιμοῦνται νὰ εὐερ-
γετήσωσι δι' ἀδρῶν κληροδοτημάτων καὶ δωρημά-
των. Ἡ εἰσπραξις τοῦ ῥηθέντος κληροδοτήματος
ὀφείλεται εἰς τὴν ἀξιεπαινον σπουδὴν τῶν ἐντίμων
ἐπιτρόπων τῆς ἐν Γεργέστη ὀρθοδόξου κοινότητος,
κυρίων Π. Ῥοδοκανάκη, Ἀμβροσίου Σ. Ῥάλλη,
Α. Βαρδάκα καὶ Γεωργίου Π. Σκορδῆ, καὶ ἐτι πρὸς
τὴν ἐπιμελὴ συνεργίαν τοῦ φιλογενεστάτου ἑλληνι-
κοῦ προξένου κυρίου Ἀγγέλου Γενικέση καὶ τοῦ
παρ' αὐτῷ γραμματεύοντος Ὑποπροξένου κυρίου
Κανέλλου. Ἐκφράζων ἐνταῦθα καὶ δημοσίᾳ ὡς δι'
ἐπιστολῶν ἐξέφρασα ἤδη πρὸς τοὺς ῥηθέντας ἀξιο-
τίμους ὁμογενεῖς εὐχαριστίας τοῦ Πανεπιστημίου,
κρίνω σκόπιμον νὰ ἀναγγείλω ἐνταῦθα εἰς τὸ δη-
μόσιον ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον, εὐγνωμονοῦν πρὸς
τὸν μέγαν ἑαυτοῦ εὐεργέτην Α. Πλατυγένην, ἐτέ-
λεσεν ὑπὲρ αὐτοῦ κατ' ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτου
τὴν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου ἐν τῇ ναυί τῆς ἀ-

γιας Εἰρήνης ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν καὶ μνημό-
συνον, ἐν ᾧ καὶ βιογραφικὴς τοῦ ἀνδρὸς λόγος ἐξε-
φωνήθη ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως. Ἐδόθη δὲ καὶ εἰς τὸν
ἐπιτήδειον παρ' ἡμῶν ζωγράφον κύριον Δ. Τσokάν
τὸν πολλὰς ἤδη εἰκόνας τῶν ἀποβιωσάντων καθη-
γητῶν ἐπιτυχῶς ζωγραφίσαντα μικρά τις φωτο-
γραφία τοῦ ἀειμνήστου κληροδότου, ἵνα ζωγρα-
φῇ ἐξ αὐτῆς ἡ εἰκὼν αὐτοῦ καὶ ἀναρτηθῇ εἰς τι-
μὴν αἰωνίαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελευταίων.

Ὁμοίως ἀναγγέλλω, ὅτι ἡ ἀξιοτίμος κυρία Ἐ-
λένη Τσιτσίτσα ἐστειλεν ἐφέτος εἰς τὴν Πρυτανεῖαν
τὸ ἐκ διςχιλίων πενταπράχμων κληροδοτήμα τῷ
ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει συζύγῳ αὐτῆς Μ.χ. Τσιτσίτσα.

Νέα δὲ κληροδοτήματα χρηματικὰ προσετέθη-
σαν κατὰ τὸ λήξαν ἀκαδημαϊκὸν ἔτος τὰ ἐξῆς:

α. Ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ἀρχιερεὺς Συρμίου
Κωνσταντῖος ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον
φλωρία αὐστριακά διακόσια, ἥτοι δραχ. 2530, αἵ-
τινες καὶ εἰσεπράχθησαν.

β. Ὁ μακαρίτης Μάριος Καράλης, Χίος τὴν πα-
τρίδα, ἀποθνῶν ἐν Σμύρῃ, κατέλιπεν εἰς τὸ Πα-
νεπιστήμιον κληροδοτήμα ἐξῆκισχιλίων δραχμῶν,
αἵτινες ἐστάλησαν ἤδη εἰς τὴν Πρυτανεῖαν ὑπὸ τῆς
συζύγου αὐτοῦ κυρίας Ἐλένης.

γ. Ἡ μακαρίτις Αἰκατερίνα Βιτάλη ἐκληροδότη-
σεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δραχμὰς ἑκατόν, τὰς ὁ-
ποίας καὶ ἐλάβομεν πρὸ μικροῦ παρὰ τοῦ Γερου-
σιαστοῦ κυρίου Γ. Ψύλλα.

δ. Ὁ ἐν Πορταρίᾳ τῆς Θεσσαλομαγνησίας με-
ταλλάξας τὸν βίον Παρρῆσιος Ἰωάννου Χρυσοχοῦ
ἱατρός ἐκ Μακρηνύτης, κληροδοτήσας διςχιλίας
καὶ πεντακοσίας δραχμὰς εἰς διάφορα ἐν Ἑλλάδι
δημόσια καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα, κατέλιπε
καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δραχ. διακοσίας πεντή-
κοντα, τὰς ὁποίας ἐμέτρησεν εἰς ἡμᾶς ὁ ἀνεψιὸς
αὐτοῦ Κ. Κωνσταντῖνος Βάλλας.

ε. Ὁ πρὸ μικροῦ ἐν Γεργέστη ἀποβιώσας Ἰωάν-
νης Ἀνδρεάδης Χίος, χρηματίσας καθ' ὅλον τὸν
βίον του λειτουργῶν τῆς παιδείας καὶ ζηλωτῆς τῆς
εὐκλείας τοῦ γένους του, κατέλιπεν εἰς τὸ Πανεπι-
στήμιον διὰ τῆς διαθήκης του κληροδοτήμα δεκα-
κισχιλίων δραχμῶν, τὰς ὁποίας καὶ ἐλάβομεν ἤδη
δι' ἐπιμελείας τοῦ ἐπὶ τούτῳ κατασταθέντος ἐπι-
τρόπου ἡμῶν κυρίου Α. Γενικέση.

ς. Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸ ὀλίγου ἐκμετρήσας
τὸ ζῆν ὁμογενὴς Θεόδωρος Τούλης ἐκληροδότησεν
εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πεντάρραχκα χίλια πεντακό-
σια, ὡς ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς ὁ ἐν Ἀθῆναις διαμέ-
νων ἀξιοτίμος τοῦ μακαρίτου ἀδελφός.

ζ. Ἡ εὐγενεστάτη κυρία Μαρία Μαυροκορδάτου,
σύζυγος τοῦ πρὸ μικροῦ ἀναπαυθέντος καὶ ὑπ' ἡμῶν
πενθουμένου συγκαθηγητοῦ κυρίου Γ. Μαυροκορδά-
του, ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Πρυτανεῖαν διὰ τοῦ ἀπὸ 20
ἀγούστου ἐγγράφου αὐτῆς, ὅτι ὁ ἀειμνήστος σύ-
ζυγός της ἔδωκε μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ἐν-
τολὴν ἵνα δοθῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐκ τῆς
περιουσίας αὐτοῦ φλωρία αὐστριακά ἐξακόσια, ὅρι-
σας, ἵνα τὸ κληροδοτήμα τοῦτο, κατατεθὲν ἐπὶ
μετοχῇ ἢ ἐπὶ τόκῳ εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν,
μένῃ ἀνέπαρον, μόνον δὲ τὸ ἐτήσιον αὐτοῦ προϊόν
χρησιμεύῃ πάντοτε εἰς συντάξιν ἐνὸς τῶν εὐφροσύ-
νων καὶ ἐπιμελεστέρων κληρικῶν φοιτητῶν τοῦ Πα-
νεπιστημίου.

η. Εἰς τὰ ἀνωτέρω κληροδοτήματα προσθετέον
καὶ τὰς συνδρομὰς, τὰς ὁποίας ἔδωκαν εἰς τὸ Πα-
νεπιστήμιον πρὸς καλλιέργειαν τῶν παρκειμένων
κλήπων οἱ δύο νομοθετικοὶ τῆς Ἑλλάδος σύλλογοι,
ἐξ ὧν ἡ μὲν Βουλὴ προσήνεγκε κατὰ τοῦτο τὸ
ἔτος διςχιλίας δραχμὰς, καὶ ἐτι χιλίας καθυστε-
ρούσας ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους· ἡ δὲ Γερουσία
χιλίας. Μνημονεύων ἐνταῦθα τὰς ῥηθείσας συνδρο-
μὰς τῶν δύο νομοθετικῶν συλλόγων κρίνω καθήκον
νὰ ἐκφράσω δημοσίᾳ πρὸς ἀμφοτέρους τὴν βλάβειαν
τοῦ Πανεπιστημίου εὐγνωμοσύνην δι' ἣν αἰετοτε ἐ-
δειξαν ἀξιεπαινον προθυμίαν πρὸς πληρωσιν τῶν
πολλῶν καὶ ποικίλων αὐτοῦ χρειῶν, καὶ πρὸς πᾶν
συντεῖνον εἰς τὴν πρόσδοκ τῶν λόγων καὶ τῆς ἐπι-
στάτης ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν. Ὅταν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ
λαοῦ δεικνύωσι τοσοῦτον ζῆλον ὑπὲρ τῆς παιδεί-
σεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ αὐτοῦ, προθύμως καὶ ἀφει-
δῶς τὰ πρὸς ταῦτα μέσα παρέχοντες, τίς δὲν οἶω-
νίζεται εὐτυχὲς καὶ ἐνδοξον τῆς πατρίδος τὸ
μέλλον;

β. Εἰς πράγματα.

Πλὴν τῶν ῥηθέντων χρηματικῶν κληροδοτημάτων
προσῆλθον κατὰ τὴν ἐμὴν Πρυτανεῖαν εἰς τὸ Πανε-
πιστήμιον καὶ ἄλλα εἰς πράγματα, τὰ ἐξῆς:

α. Ὁ πρὸ ὀλίγου ἀποβιώσας ὁμογενὴς ἡμῶν
Χαριτόφ, γενικὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν Πετροπόλει Πρό-
ξενος, ἀπέστειλεν, ἐτι ζῶν, δῶρον εἰς τὸ Πανεπι-
στήμιον συλλογὴν τῶν ὀρυκτῶν τῆς Σιθίης, ἥτις
μετακομισθεῖσα ἐνταῦθα θέλει λαμπρῶν τὸ ὀρυκτο-
λογικὸν ἡμῶν ταμεῖον. Ἡ συλλογὴ αὕτη τιμᾶται
ἐνενήκοντα περίπου χιλιάδων δραχμῶν.

β. Ὁ κύριος Μιχαὴλ Ἀθ. Βασιλόπουλος ἐκ Πε-
λοποννήσου, ἀποφασίσας μετὰ πολυετῇ ἐν Ῥωσ-
σίᾳ διατριβῇ νὰ ἐπανέλθῃ ἐφέτος εἰς τὴν Πατρίδα
του, ἐφιλοτιμήθη νὰ μὴ ἐμφρανεύσῃ εἰς τὴν κοινὴν
ταύτην τῶν παντχοῦ Ἑλλήνων μητέρα μετὰ χεῖρας
κενάς, ἀλλ' ὡς εὐγνωμον τέκνον ἐκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ
καὶ προσήνεγκεν εἰς τὸ ἐν αὐτῇ ἀνώτατον διδασκα-
λεῖον μικρὰν συλλογὴν φυσιογραφικῶν σωμάτων, ἐξ
ὧν τινὰ σπάνια.

γ. Ὁ σφοδρὸς Ἰωάννης Ῥοδόπρος, Γερμανὸς τὸ γέ-
νος, γνωστός εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, γνωστός
δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς διὰ τὰς κατὰ τὴν Πεντέλην πα-
λαιωζωϊκὰς ἀνασκαφὰς, δι' ὧν σπανιώτατά τινα ἀ-
πολιθώματα ζῶων προκατακλυσμίων ἀνεκαλύφθη-
σαν, ἀποθνῶν πρὸ ὀλίγου ἐν Συρίᾳ, ὅπου χάριν
τῆς ἐπιστήμης περιηγεῖτο, ἐκληροδότησεν εἰς τὸ ἡ-
μέτερον Πανεπιστήμιον τὴν ἀξιόλογον φυσιογραφι-
κὴν του βιβλιοθήκην, τιμωμένην δραχμῶν περίπου
15000, καί μεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Μοναχίου.
Ἡ Πρυτανεῖα, ἀμα λαβοῦσα εἰδήσιν τοῦ κληροδο-
τήματος τούτου, ἐσπευσε νὰ καταστήσῃ ἐπίτροπον
τὸν ἐν Μοναχίῳ ἑλληνικὸν Προξένον κύριον Shauss

von Kempfenstein, ἵνα φροντίσῃ περὶ τῆς παρχλαβῆς καὶ ἀποστολῆς αὐτοῦ ἐνταῦθα, ἔνθα θέλει χρησιμεύει εἰς εὐγνώμονα παρ' ἡμῶν καὶ αἰώνιον μνήμην τοῦ μακαρίτου κληροδότου.

δ'. Προσέτι καὶ κυβερνήσεις καὶ ἰδιώται διάφοροι. Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες, προσήνεγκαν εἰς τὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην διαχιλίους περίπου τόμους καὶ φυλλάδια διαφόρων συγγραμμάτων, ὧν ὁ κατάλογος, περιέχων καὶ τὰ τῶν δωρητῶν ὀνόματα, ἐστὶ καὶ τὰ ἀγορασθέντα καὶ δι' ἀνταλλαγῆς ἀποκτηθέντα νέα βιβλία, θέλει προσαρτηθῇ εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ παρόντος λόγου (ἴδε πιν. β.). Ἐνταῦθα δὲ ἀναφέρω ὡς ἀξιολογώτερας προσφοράς τὰς ἑξῆς.

1) Τὴν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως τῆς Γαλλίας, συγχειμένην ἐξ ἑκατὸν εἰκοσι καὶ ἐνὸς τόμων καὶ διανομῶν διαφόρων πολυτίμων συγγραμμάτων.

2) Τὴν πολύτιμον συλλογὴν ἐλθεδριῶν ἐκδόσεων συνισταμένην ἐκ τόμων τριάκοντα ἑπτὰ, προσεγεχθεῖσαν διὰ τῆς μεγαλειότητος ἡμῶν Βασιλείας παρὰ τοῦ φιλέλλητος ἐφόρου τῆς ἐν Ὀλδεμβούργῳ δημοσίας βιβλιοθήκης.

3) Τὴν τοῦ ἱππότητος κυρίου Ch. de Lawton, περιέχουσαν τετρακοσίους τριάκοντα δύο τόμους διαφόρων συγγραμμάτων τῶν πλείστων ἱστορικών.

4) Τὴν τοῦ βαρὼνος de Tonder συγχειμένην ἐκ τόμων πενήκοντα τριῶν τῶν διαφόρων ἀξιολόγων συγγραμμάτων τοῦ διασημοῦ ἱστορικοῦ Ἰωσήφ von Hammer, πενθεροῦ αὐτοῦ.

5) Τὴν τοῦ ἐν Νεαπόλει κυρίου Gaetano Nobile συνισταμένην ἐξ ἑκατὸν πενήκοντα τόμων καὶ φυλλαδίων.

6) Τὴν τοῦ κυρίου Φραγκίσκου Βαρβάρου, βενετοῦ εὐπατρίδου, συνισταμένην ἐξ ἐντύπων τοῦ ἰε αἰῶνος εἰς τόμους τεσσαράκοντα.

7) Τὴν τοῦ κυρίου Μόστρα, διερμηνέως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορικῆς Ῥωσικῆς Πρεσβείας περιέχουσαν τόμους ἑξακοσίους ἀξιολόγων βιβλίων (α).

8) Τὴν τοῦ ἐν Τεργέστη φιλογενεοῦ Ἑλληνικοῦ Προξένου κυρίου Α. Γενικέση συνισταμένην ἐκ τόμων καὶ φυλλαδίων ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἑπτὰ διαφόρων ἀξιολόγων συγγραμμάτων, τῶν πλείστων περιοδικῶν.

9) Τὴν τοῦ κυρίου Παύλου Δάμπρου συγχειμένην ἐκ πολυτίμων ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ μεσαιῶνος καὶ τινῶν ἐντύπων εἰς τόμους τριάκοντα τεσσαράς.

Διὰ τῶν τοιούτων προσφορῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου τῆς Βιβλιοθήκης Ἐφόρου ἐξ ἀγορᾶς γινόμενων κατ' ἔτος προσκτήσεων ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων νῦν ἔστιν ἡδὴ τοσοῦτον, ὥστε ἀναγκαίᾳ καθίσταται ἡ προσθήκη ὑπερώων θηκῶν εἰς ὑποδοχὴν τῶν βιβλίων ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις εἰ-

ναι σπανιωτέρᾳ ὑποδεικνύων Ἐνταῦθα τὴν χρῆσιν ταύτην, πέποιθα, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον θέλει φροντίσῃ περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν ἡ ῥηθεία τῆς Βιβλιοθήκης διασκευῇ θέλει ἐκτελεσθῇ ὅσον τάχιστα.

Γ' ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ.

Καὶ ἡ προτεταμένη εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Νομισματικὴ Συλλογὴ δὲν ἔμεινε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἀνυλῆτος, ἀλλὰ πρὸς ἐπιμελείᾳ τοῦ τε ἐντίμου Ἐφόρου κυρίου Γ. Τυπάλδου καὶ τοῦ ἀξίου Νομισματογνώμονος Ἀχιλλέως Πρωτολάκκου περὶ τὰ ἑκατὸν πενήκοντα νομίσματα τὰ πλείστα Ἑλληνικά, τὰ μὲν ἀγορασθέντα ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ φιλομουσοῦ κυρίου Ἀλεξάνδρου Γιάμκου, τὰ δὲ ἀποκτηθέντα δι' ἀνταλλαγῆς. Ἐὰν δὲ ἡ προσθήκη αὕτη ἀριθμητικῶς δὲν εἴναι μεγάλη διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν εἰς ἀγορὰν νομισμάτων μέχρι τοῦδε ὠριμένων χρημάτων, ἔχει ὅμως νομισματολογικὴν ἀξίαν οὐχὶ μικράν, διότι πολλὰ ἐκ τῶν προστεθέντων νομισμάτων εἶναι σπάνια καὶ τινὰ δὲ ἀνέκδοτα. Ὁ κατάλογος αὐτῶν θέλει ὁμοίως προσαρτηθῇ εἰς τὸν παρόντα λόγον (ἴδε Μίν. γ').

Κ'. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Ἡ χρηματικὴ τοῦ Πανεπιστημίου περιουσία πρὸ τῆς Πρυτανείας μου συνίστατο κατὰ τὴν λογιδοσίαν τοῦ προκατόχου μου ἐκ δραχμῶν 124, 810. 65. Προσθεθέντων δὲ τῶν χρημάτων, ὅσα εἰσπράχθησαν ἐπὶ τῆς ἐμῆς Πρυτανείας ἀπὸ κληροδοτημάτων καὶ δωρημάτων, ἀπὸ διαφόρων προσόδων τῶν κτημάτων τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπὸ μερισμάτων τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τραπεζῇ μετοχῶν καὶ ἀπὸ τόκων τῶν κατατεθειμένων ἐν αὐτῇ λοιπῶν κεφαλαίων, ἀπὸ διπλωμάτων καὶ ἀποροιτητηρίων, νῦν ἔστιν ἔντος τοῦ λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους οὕτως, ὥστε μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν γενομένων ἐξ αὐτῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οὐχὶ μικρῶν δαπανῶν ἀναβαίνει οὖν ἡ χρηματικὴ τοῦ Πανεπιστημίου κεφάλαια εἰς δραχμὰς 362,847,91, ὡς φαίνεται εἰς τὸν προσαρτηθὲν εἰς τὸν λόγον πίνακα (ἴδε Πίν. δ').

Ἡ μεγάλη αὕτη τῆς χρηματικῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου αὐξήσις προήλθε κυρίως ἐκ τῆς εἰσπράξεως τοῦ πλουσίου κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Δημ. Πλατυγένη, μεγάλου τοῦ Πανεπιστημίου εὐεργέτου. Τὸ ῥηθὲν ποσὸν τῶν δραχμῶν 362,849: 94 μένει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Τραπεζῇ, κατατεθειμένον ἐπὶ τόκῳ ἐτησίῳ 4 τὰ 100 δραχμὰς. Μικρὸς μὲν εἶναι ὁ παρὰ τῆς Τραπεζῆς διδόμενος οὗτος τόκος, ἀλλὰ προτιμήθη ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τὸ ἀσφαλέστερον καὶ διότι ὁ εἰς ἰδιώτας κατὰ μικρὰς ποσότητας δανεισμὸς τῶν κεφαλαίων τοῦ Πανεπιστημίου ἤθελεν ἀπαιτήσῃ ἀμείψας τὴν προσθήκην ἰδιαιτέρου λογιστοῦ καὶ ταμίου, τοῦ ἱκανῶς ἡδὴ πεφορτισμένου Γραμματέως μηδαμῶς ἐπαρκούντος εἰς ἐργασίας οὕτω πολυεδεῖς καὶ πολυχρήτους.

Ἐκτὸς τῆς ῥηθείσης καθαρᾶς χρηματικῆς περιουσίας τοῦ Πανεπιστημίου, ὑπάρχουσιν ἐτι καὶ ἀπαι-

τήσεις τινὲς ἀκαθάριστοι καὶ τινὰ κτήματα. Ἡ λεπτομερὴς τούτων ἔκθεσις δὲν ἀρμόζει εἰς τὸν παρόντα λόγον, τὸν ὅποιον ἤθελεν ἐκτείνῃ ὑπὲρ τὸ μέτρον διὰ ἀφῆνων εἰς τὴν νέαν ἀκαδημαϊκὴν Σύγκλητον τὴν φροντίδα νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ λόγον περὶ αὐτῶν ἀκριβέστερον ἀναφέρω ἐνταῦθα συντόμως μόνον τὰ ἑξῆς:

α'. Εἰς τὸ πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον κληροδοτήμα τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Σούτσου, γνωστὸν ἤδη ἐκ τῶν παρελθουσῶν πρυτανικῶν ἐκθέσεων, περιέχεται

1) Ἐν προικοδοτικῶν γραμματίων ἀγορασθὲν παρὰ τοῦ κληροδότου καὶ κατόπιν ἐξ ἡμισείας πωληθὲν ἐπὶ τριμῆνῳ προθεσμίᾳ πρὸς τὸν κύριον Στέφανον Χ. Στεφανόπουλον.

2) Μία χρεωστικὴ τοῦ αὐτοῦ κυρίου Στεφανοπούλου πρὸς τὸν κληροδότην ὁμολογία ἐκ δραχμ. 1200, ἥτις, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κυρίου Στεφανοπούλου, ἐδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἀντὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἀγορασθέντος ἡμιμοιρίου τοῦ ἀνωτέρω προικοδοτικού γραμματίου.

3) Δικαίωμα ἐπὶ ἐνὸς οἰκοπέδου παραχωρητέου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν νέαν πόλιν τῶν Πατρῶν ἀνθ' ἑτέρου καταλειφθέντος εἰς τὴν παλαιάν.

Ἐπειδὴ ὁ ῥηθεὶς ἰσχυρισμὸς τοῦ κυρίου Στεφανοπούλου ἐπιβουλοῦτο, ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος, στηριζομένη ἐπὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν νομομαθῶν αὐτῆς, μελῶν, ἀπεράσισε νὰ συμβιβασθῇ μετ' αὐτοῦ. Ἐγενετο δὲ ὁ συμβιβασμὸς ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ πληρῶσθαι μὲν ὁ κύριος Στεφανόπουλος εἰς τὸ Πανεπιστήμιον δραχμ. 1537 κεφάλαιον καὶ τόκους τῆς χρεωστικῆς τοῦ ὁμολογίας, νὰ ἐπιγνωσθῇ δὲ ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἰδιοκτητῆς τοῦ ἡμίσεως προικοδοτικού γραμματίου. Τὸ δὲ ἀνῆλκεν εἰς τὸν κληροδότην Ι. Σούτσον ἕτερον ἡμίσιον τοῦ αὐτοῦ προικοδοτικού γραμματίου ἐπωλήθη εἰς τὸν αὐτὸν κύριον Στεφανόπουλον ἀντὶ δραχμῶν 1000, τῶν ὁποίων ἡ εἰσπραξίς, ὡς καὶ ἡ δραχμῶν 100 λειπομένων ἐτι ἐκ τοῦ ἀνωτέρω δραχμ. 1537 τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀνατίθεται εἰς τὴν φροντίδα τοῦ διαδόχου μου.

Τὸ δὲ ἐν Πάτραις οἰκόπεδον δὲν παρεχωρήθη ἀκόμη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἕνεκα διαφόρων περιπλοκῶν. Ἐπειδὴ δὲ τούτων ἡ διάλυσις μετὰ πολὺν φροντίδα καὶ ἐνεργείας τῆς τε Πρυτανείας καὶ τοῦ ἐν Πάτραις ἀξιολόγου καὶ ἐπιμελοῦς ἡμῶν πληρεξουσίου κυρίου Πανυσιανίου Χοῦδᾶ ἐγγίξει ἤδη εἰς αἶσιον τέλος, ἐλπίζω ὅτι ἡ παρὰ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ θέλει πραγματοποιηθῇ ταχέως διὰ τῆς ἀκολουθοῦ ἐπιμελείας τοῦ διαδόχου μου.

β'. Ἡ παρὰ τοῦ μακαρίτου Χριστοδοῦλου Εὐθυμίου κληροδοτηθεῖσα οἰκία χρησιμεύουσα εἰς Μαιευτήριον παρεῖχεν ἐνοίκιον δραχμ. 115 κατὰ μῆνα, ὅπερ νῦν ἔστιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Μαΐου μῆνος εἰς δραχμὰς 150. Εἶναι ἀληθές, ὅτι καὶ διὰ τὴν εὐρυχωρίαν, καὶ διὰ τὴν θέσιν τῆς οἰκίας ἐδυνάμεθα, εἰς τὰς παρούσας μέγιστα περιστάσεις, νὰ εὐρῶμεν ἐκμίσθωμα μεγαλύτερον· ἀλλ' ἔπειδὴ τὸ Μαιευτήριον θεωρεῖται ὡς προσάρτημα τοῦ Πανε-

πιστημίου χρησιμεύον εἰς πρακτικὴν ἐν τῇ μαίει διδασκαλίᾳ τῶν φοιτητῶν τῆς Ἰατρικῆς, ἡ ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος ἔκρινε δίκαιον νὰ δευχθῇ συγκαταβατικωτέρᾳ, ἵνα τὸ Μαιευτήριον μὲν πλησίον τοῦ Πανεπιστημίου εἰς εὐκολωτέραν τῶν φοιτητῶν ἐπίσκεψιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ οἰκία εἶχε χρῆσιν γενικῆς τινος ἐπισκευῆς, προσεκληθῇ ὁ τότε ἀρχιτέκτων τοῦ Πανεπιστημίου κύριος Γ. Μεταξᾶς νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν αὐτῆς καὶ συντάξῃ τὸν προϋπολογισμὸν συνταχθέντος δὲ τούτου καὶ ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ Ὑπουργείου ἐπισκευασθῇ ἡ οἰκία.

γ'. Καὶ ἡ παρὰ τοῦ μακαρίτου Κατριμάτσου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον κεκληροδοτημένη οἰκία, οὕσα παλαιὰ καὶ σαθρά, εἶχε μεγίστην χρῆσιν ἐπισκευῆς, ἥτις καὶ γίνεται ἤδη κατ' ἀπόφασιν τῆς Συγκλήτου καὶ ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργείου, συμφώνως πρὸς τὸν συνταχθέντα ὑπὸ τοῦ κυρίου Γ. Μεταξᾶ προϋπολογισμὸν.

δ'. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀνήκουσι καὶ ὁκτὼ ἀποθήκαι ἐν Πρωϊλάβῳ τῆς Βλαχίας, κληροδοτηθεῖσαι παρὰ τοῦ μακαρίτου Βασιλείου Μακρῆ. Τῶν μὲν τεσσάρων τούτων ἡ ἐκμίσθωσις ἤρχισε τῇ 4 Αὐγούστου 1856, καὶ ἐλήφθησαν ἐξ αὐτῆς πέρυσι φλωρία αὐστριακὰ 174· αἱ δ' ἑτερεὶς τέσσαρες ἐξεμισθώθησαν τῇ 4 Αὐγούστου 1857. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκεῖ ἑλληνικὸς Πρόξενος οὐτε τὸ ἐκμίσθωμα αὐτῶν ἐπεμψεν, οὐτε ἔγραψε πρὸς ἡμᾶς, ἐζητήσαμεν πρὸ ὀλίγου διὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑξωτερικῶν παρ' αὐτοῦ λόγον.

ε'. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἀνήκει προσέτι καὶ τὸ πεμπτημόριον τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἐν Βλαχίᾳ κτήματος Σιγανασπίου καλουμένου, εἰς 8 μετεποιήθη τὸ κληροδοτήμα τοῦ ἀειμνήστου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Νεοφύτου. Τὸ ἐπιβάλλον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον μέρος τοῦ ἐτησίου ἐκμισθώματος τοῦ ῥηθέντος κτήματος, ἀναβαίνει εἰς δραχμ. 1200 περίπου, ἐλήφθη ἤδη δι' ἐπιμελείας τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Πανεπιστημίου κυρίου Ἀποστόλου Ἀρσάκη, οὗτινος τὸν φιλόπατρυν ζῆλον πολυτρόπως ἤδη τὸ ἑαυτοῦ γένος εὐεργετήσαντος ὀρεῖλομεν δημοσίως ἐνταῦθα νὰ ἐπαινέσωμεν.

ζ'. Ἐκ τῶν προτέρων πρυτανικῶν ἐκθέσεων εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον ἔχει ἐν Βουκουρεστίῳ οἰκόπεδον κληροδοτηθὲν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Π. Παπαζόγλου καὶ ὅτι ἀπεφασίσθη νὰ ἀνεγερθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ ἐκ συνδρομῆς τῶν ἐν Βλαχίᾳ ὁμογενῶν ἀποθηκαὶ ἐκμισθωταὶ εἰς ὄφελος τοῦ Πανεπιστημίου ἐπάνω δὲ τῶν ἀποθηκῶν, Προξενεῖον ἐλληνικόν, δι' ὃ νὰ πληρῶνῃ ὁ Πρόξενος ἑκατὸν δραχμ. μνηναῖον ἐνοίκιον. Ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λήξαντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐλληνικὸς Πρόξενος ἀνήνεγκεν, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἀποθηκῶν καὶ τοῦ Προξενείου ἐπιτροπεία, κρίνουσα τὸ ῥηθὲν οἰκόπεδον στενώτερον τοῦ δέοντος εἰς οἰκοδομὴν Προξενείου, προτείνει νὰ οἰκοδομηθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ μόνον αἱ ἀποθήκαι, νὰ ἀ-

(α) Αἱ προσφοραὶ αὗται ἀναγγελλεῖσθαι πέρυσιν, ὡς φαίνεται, ἐν τῇ λογιδοσίᾳ τοῦ προκατόχου μου, ἐστῆσαν ἐφέτος ἐνταῦθα.

γορηθῇ δὲ ἀλλαχού διὰ τοῦ υπολοίπου τῶν συνδρομῶν πρότερος οἰκία διὰ τὸν Πρόξενον. Ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης τοῦ Προξενίου καὶ τῆς ἐπισυναφθείσης τῆς ῥηθείας ἐπιτροπεία γνωμοδοτήσεως στηριζομένη ἢ Συγκλήτος ἀπεφάσισε νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἢ μεταβολὴ τοῦ περι οἰκοδομῆς τοῦ Προξενίου Β. Διατάγματος. Ἀμα δὲ τῆς μεταβολῆς γενομένης συμφώνως πρὸς τὴν ῥηθείαν τοῦ Προξένου ἀναφορᾶν, νῆα παρ' αὐτοῦ ἐκθεσὶς ἐρχεται, ἀναίρουσα τὰ τῆς προτέρας καὶ τὸ οἰκοπέδον ἱκανὸν εἰς οἰκοδομὴν Προξενίου παριστάνοισα. Ἐκ τῆς ἀντιφάσεως ταύτης πεισθέντες ὅτι ὠρείλομεν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως νὰ κρίνωμεν ὅ,τι ἀρμόδιον, ἐζητήσαμεν χωρογραφικὸν τοῦ οἰκοπέδου σχεδίων. Ὅταν δὲ τοῦτο σταλῇ, θέλει δυνθῇ ἢ Συγκλήτος νὰ κρίνῃ ἀσφαλέςτερον περὶ τοῦ πρακτικοῦ.

γ. Γνωστὸν εἶναι προσέτι, ὅτι ὁ μακαρίτης Θεόδωρος Βαρζέλης ἐκ Πρεβέζης, κατέλιπε κληροδοτήματα γροσίων 45,000 ἵνα τοκίζηται πρὸς 10 τὰ ἑκατὸν παρὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ διδῆται κατ' ἔτος τὸ ἡμισυ τοῦ τόκου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Εἰς ἀσφάλειαν τοῦ κληροδοτήματος τούτου ἐζητήσαμεν κατὰ γνωμοδοτήσιν τῆς ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου παρὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ κληροδότου νὰ σταλῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τὸ ἐπιβόλλον ἡμισυ τοῦ κεφαλαίου, ἵνα φροντίξῃ αὐτὸ περὶ τοῦ τοκισμοῦ. Ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη δὲν ἔγινε δεκτὴ παρ' αὐτῶν νομιζόντων, ὅτι ἀντιβαίνει εἰς τὴν διάταξιν τοῦ μακαρίτου· ἐστάλη δὲ μόνον ὁ διετὴς τόκος τοῦ ἡμισίως κεφαλαίου.

δ. Ἐκ τοῦ τόκου τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰμνήστου Θεοδώρου Ράκου διετηρήθησαν μέχρι τοῦδε δύο ὑπότροφοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὁ Εὐγένιος Δεσπᾶστας καὶ Παναγιώτης Μουσκούτης. Περαιτέρω δὲ τούτων τὰ ἐκτὼν μαθήματα ἀπόκειται εἰς τὸν διάδοχόν μου ἢ φροντίς περὶ τῆς ἐκλογῆς νέων ὑποτρόφων τῆς αὐτῆς Σχολῆς.

ε. Τὸ προῖον τοῦ κληροδοτήματος τοῦ αἰμνήστου καθηγητοῦ Δημητρίου Μυροκορδάτου ἐχρησίμευσε κατὰ τὴν διάταξιν αὐτοῦ εἰς διατήρησιν δύο ὑποτρόφων τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, τοῦ ἐτέρου τῶν ὁποίων ἀποθανόντος, μένει εἰς τὸν διάδοχόν μου ἢ φροντίς περὶ τῆς ἀναπλήρωσός αὐτοῦ.

κ. Καθ' ἃ ὁ ἀξιοτίμος ἡμῶν προκατόχος ἐν τῇ λογοδοσίᾳ αὐτοῦ ἀνήγγειλεν, ἡ δυσκιδεκαετής προθεσμία τοῦ ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1814 δωρητηρίου ἐγγράφου τῆς φιλογενούς τῶν Ἰωνιδῶν οἰκογενείας ἔληξε κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος· ἐτούς· κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ δωρητήριον ἐμελλεν ἢ ῥηθείσα οἰκογένεια νὰ ἀποφάνῃ, ἂν τὸ ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων δραχμῶν κεφάλαιον ὠρεῖτο νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἐφεξῆς εἰς συντήρησιν ὑποτρόφων, ἢ εἰς ἄλλον σκοπὸν ἐπίσης κοινωφελῆ. Ἀλλ' ἀποβιάσαντος ἐν τῷ μεταξύ τοῦ αἰμνήστου Κωνσταντίνου Ἰωνίδου, ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας, ἀνεφύη μεταξύ τῶν κληρονόμων διαφωνία καὶ ἀμφισβήτησις, ἐνεκα τῆς ὁποίας οὐδεμία μέχρι τοῦδε ἀπόφασις αὐτῶν

ἐκινεποιήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· διὰ ταῦτα οὗτ' ἐκλογὴ νέων ὑποτρόφων ἐγένετο.

Α'. ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Τὸ Πανεπιστήμιον εὐγνωμονοῦν πρὸς πάντας τοὺς εὐεργέτας αὐτοῦ, δωρητάς καὶ συνδρομητάς, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐν αὐτῷ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ κοπιῶντας καὶ κοπιῶντας, καὶ πληροῦν χρέος πρὸς αὐτοὺς ἱερὸν, ἐτέλεσε καὶ ἐφέτος κατὰ τὰ ἐξ ἀρχῆς κανονισθέντα ἐν τῇ εορτῇ τῶν τριῶν Ἱεράρχων ἀρχιερατικῇ ὑπὲρ αὐτῶν λειτουργίᾳ καὶ μνημόσυνον, ἐν ᾧ καὶ πρέπων λόγος ἐξεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας κυρίου Κ. Κοντογόνου. Ὁμοίως ἐωρτάσθη τὴν 11 Μαΐου, ἡμέραν τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἡ εορτὴ τῆς καθιδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου ἐν ᾗ ὁ καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς Οἰκονομίας κύριος Ι. Σούτσος ἐξεφώνησε λόγον ἀρμόδιον.

Μ. ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ.

Διὰ τὰς ἀπὸ τινων ἐτῶν δυσχερεῖς περιστάσεις ἡ εἰδικὴ ἐπὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐπιτροπεία δὲν ἐδυνήθη νὰ συλλέξῃ νέας συνδρομὰς εἰς κατάρτισιν καὶ διακόσμησιν τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν τούτοις ἐκρίθη ἀναγκαῖον ὑπὸ τῆς Συγκλήτου νὰ δαπανηθῶσιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων κεφαλαίων ὀλίγα, ἅ ἵνα ἰσοπεδωθῇ ἡ πλατεῖα αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ἡ ἀνωμαλία παρίστα εἰς τὴν αἰσθησὶν λυπηρὰν ἀντίθετον πρὸς τὴν εὐρύθειαν τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἥσυχον τὸ σύνολον τῆς προσόψεως. Ἐ. ἵνα κλεισθῇ ἡ προσθία μεγάλη θύρα διὰ κιγλίδος σιδηρᾶς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ καλλωπισμὸν τοῦ οἰκοδομήματος. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἔργα ἐγγίζουσιν ἤδη εἰς πέρας.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῆς τοῦ Πανεπιστημίου οἰκοδομῆς, κρίνω ἀρμόδιον νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, ὅτι αἱ συχναὶ αὐτῆς χρεῖαι καθιστῶσιν ἀναγκαῖαν τὴν συχνὴν συνδρομὴν ἀρχιτέκτονος ἐπιστήμονος πρὸς διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν. Ὅθεν, ἐπειδὴ ὁ κύριος Γ. Μεταξᾶς, ὁρισθεὶς κατ' αἴτησιν τῆς Πρυτανείας ἀρχιτέκτων τοῦ Πανεπιστημίου, παρήτην μετ' ὀλίγον, ἐκρίθη ὑπὸ τῆς ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου καλὸν νὰ παρακληθῇ ὁ κύριος Λυσάνδρος Καυταντζόγλου, Διευθυντὴς τοῦ Πολυτεχνείου, νὰ δεχθῇ τὴν τιμητικὴν ταύτην θέσιν. Προθυμηθέντος δὲ τοῦ ἀγαθοῦ τούτου πολίτου καὶ γνωστοῦ καλλιτέχνου νὰ δειχθῇ διὰ τῆς ἐπιστήμης του χρήσιμος εἰς τὸν ναὸν τοῦτον τῆς ἐπιστήμης, ἔγινεν ἡ περὶ τούτου πρότασις, ἥτις καὶ ἐνεκρίθη παρὰ τοῦ Ὑπουργείου.

Ν. ΝΕΑΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΑΙ.

Αἱ νέαι ἀκαδημαϊκαὶ ἀρχαιρεσίαι ἀνέδειξαν ὑποψήφιους διὰ τὴν Πρυτανείαν τοὺς κυρίους Γεώργιον Μακκᾶν Καθηγητὴν τῆς εἰδικῆς Νοσολογίας καὶ Κλινικῆς· Πέτρον Παπαρόγγόπουλον Καθηγητὴν τοῦ ῥωμαϊκοῦ Δικαίου, καὶ Δημήτριον Στρούμπον Καθηγητὴν τῆς φυσικῆς, ἐξ ὧν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐκώρυσεν ὡς Πρύτανην τοῦ παρόντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους τὸν κύριον Στρούμπον. Ὑποψήφιοι δὲ τῆς Κοσμητείας ἐξελέχθησαν διὰ μὲν τὴν Νομικὴν Σχο-

λὴν οἱ κύριοι Π. Ἀργυρόπουλος καὶ Σ. Πήλληκας, ἐξ ὧν ἐκυρώθη κοσμήτωρ ὁ Κ. Πήλληκας· διὰ δὲ τὴν Ἱατρικὴν Σχολὴν, οἱ κύριοι Α. Ν. Κωστής καὶ Γ. Πρινάρης, ἐξ ὧν ἐκυρώθη ὁ κύριος Κωστής· διὰ δὲ τὴν φιλοσοφικὴν Σχολὴν, οἱ κύριοι Α. Βενιζέλος καὶ Ἡ. Μητσόπουλος, ἐξ ὧν ἐκυρώθη ὁ κύριος Βενιζέλος· διὰ δὲ τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ἐξελέχθη καὶ ἐκυρώθη ὁ κύριος Κ. Κοντογόνος. Γενομένης δ' ἔπειτα γενικῆς τῶν καθηγητῶν ψηφιοφορίας περὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν μελῶν τῆς νέας Συγκλήτου, ἐξελέχθησαν ἐκ μὲν τῶν περυσινῶν μελῶν οἱ κύριοι Κ. Ἀσώπιος καὶ Βασίλειος Οἰκονομίδης· νέα δὲ μέλη, οἱ κύριοι Θ. Μανούσης καὶ Γ. Πρινάρης.

Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς νέας ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου παραδίδωμι νῦν τὴν Πρυτανείαν εἰς τὸν ἀξιοτίμον διάδοχόν μου εὐχομαι τὸ ἀρχόμενον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος εὐτυχέστερον ἐν πᾶσι τοῦ παρελθόντος καὶ πλειοτέρας ὠφελείας παρεκτικόν. Νομίζω δ' ἐνταῦθα εὐκαιρον πρῶτον μὲν νὰ δηλώσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου δημοσίᾳ πρὸς τὰ σεμνὰ τῆς Συγκλήτου μέλη δι' ἣν μοι παρέσχον καθ' ὅλον τὸ ἔτος τῆς Πρυτανείας μου ἐν βουλῇ τε καὶ πράξει πρόθυμον συνδρομὴν· ἔπειτα δὲ νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν ἐντιμὸν τοῦ Πανεπιστημίου Γραμματέα διὰ τὴν διηνεκή αὐτοῦ περὶ τὴν πολὺπλοκον ὑπηρεσίαν σπουδῇ καὶ ἐπιμέλειαν· ἐπὶ πᾶσι δὲ νὰ ἐπαινέσω τοὺς κυρίους φοιτητάς διὰ τὴν εὐτακτον διαγωγὴν των, διὰ τὴν εἰς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς νόμους εὐπειθειαν καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλῃ εἰς τὰ μαθήματα ἐνασχόλησιν. Τοιαύτη διαγωγή τιμᾷ καὶ αὐτοὺς τοὺς φοιτητάς καὶ τὸ Πανεπιστήμιον· εἶναι δὲ ἐπιτηδεῖα νὰ ἐγγεννήσῃ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους· ἡ μᾶς, τοὺς ὑπερβάντας ἤδη τὸν μεσημβρινὸν καὶ κλίνοντας πρὸς τὴν δύσιν τοῦ ἑίου, τὴν εὐρρυσυνον ἐλπίδα, ὅτι ἡ νῆα γενεά, ἥτις παρασκευάζεται νὰ διαδεχθῇ τὴν ἡμετέραν, νὰ ἀναβῇ μεθ' ἡμᾶς τὰς διδασκαλικὰς ταύτας ἑδρας, ἢ ἄλλην τινὰ τάξιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς πατρίδος νὰ καταλάβῃ, θέλει δειχθῇ κατὰ πάντα ἀξία τῶν ἡμετέρων εὐχῶν, κρείστων δηλονότι ἡμῶν καὶ ἱκανὴ νὰ προβιβάσῃ περαιτέρω τὸ μέγας τῆς διανοητικῆς, ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἔργον, ὅπερ οἱ προγενέστεροι αὐτῆς μετὰ πόνων πολλῶν καὶ ἐν μέσῳ μεγάλων κινδύνων, κακουχιῶν καὶ στερησέων ἤρχισαν· ὅτι εὐμοιρήσαντα νὰ γεννηθῇ καὶ ἀνατραφῇ εἰς περιστάσεις πολλῶν τῶν ἡμετέρων εὐτυχιστέρων, καὶ ἔχουσα προχειρότερα, ἀφθονώτερα καὶ τελειότερα τὰ τῆς παιδείας μέσα, θέλει ὑπερτερήσῃ ἡμῶν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ καταστῇ διὰ βασιμῶν καὶ γνησίων ἑλληνικῆς παιδείας ἀξία τῆς τε παρούσης ἐποχῆς καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Πατρίδος· ὅτι ἐμπνεομένη αὕτη ὑπὸ τῆς ἀγάπης παντός ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ καὶ τιμίου θέλει δυνθῇ νὰ ἐμπνεύσῃ τὰ αὐτὰ σωστικὰ καὶ προαγωγὰ τῶν κοινωνικῶν αἰσθήματα καὶ εἰς τὴν ἐπομέναν γενεάν· ὅτι οὐδέποτε εἰς οὐδένα, συγκρίνοντα αὐτὴν πρὸς τὴν γενεάν τῶν πατέρων τῆς, θέλει

δώσῃ ἀπορμὴν νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ ξενοφώντεον «χαλεπώτερον εὐρεῖν ἄνδρας τάγαθὰ καλῶς φέροντας ἢ τὰ κακά· τὰ μὲν γὰρ ὕβριν τοῖς πολλοῖς, τὰ δὲ σωφροσύνην πᾶσιν ἐμποιεῖ» μῆτε νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς αὐτὴν τὸ Τακτικόν «Secundae res acrioribus stimulis animos explorant, quia miseriae tolerantur, felicitate corrumpimur.»

Α Μ Α Λ Φ Η.

—ooo—

Νεάπολις, 7 Σεπτεμβρίου 1858.

Τὴν 38 Ἰουλίου σ' ἔγραψον ἐκ Λονδίνου (*)· ἔκτοτε περιπλανηθεὶς ἢ μᾶλλον πετασθεὶς, ἐπειδὴ ταξιδεύοντες σήμερον διὰ σιδηροδρόμων δένδοιποροῦμεν πλέον ὥς ἄλλοτε, εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας, κατήντησα εἰς Νεάπολιν καὶ ἔμεινα κατὰ μετὰ τῶν ἄλλων ἀργῶν εἰς Καστελαμάρε, ὅπου συρρέουσι τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους χάριν ἀναψυχῆς καὶ λουτρῶν. Ἡ μετὰ τῆς πύλεως ταύτης καὶ τῆς Ἀμάλφης ὁδὸς εἶναι τερπνοτάτη, καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι οὐδεμία ἄλλη τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐνδρομῶν μου μετὰ κατεγοήτευσεν ὅσον ἡ παρούσα. Φαντάσθητι πλήθος μύλων περὶ τὴν Γρανιάνην, πόλιν κειμένην πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καστελαμάρε, ἐν μέσῳ κισσῶν καὶ καπνάρων καὶ πολλῶν ἄλλων χλοερωτάτων φυτῶν, οἵτινες ἀενάως κινουνται διὰ τὰ κατασκευάσασθαι τὰ περιώνυμα μακαρόνια καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τοιαύτης ζύμης εἶδη, τὰ ὅποια καὶ ἡμεῖς ἀναζητοῦμεν περιπαθῶς· καὶ πλησίον αὐτῶν χαρτοποιεῖται πλαταγούντα καὶ συναρμόζοντα τὸν πάταγον αὐτῶν μετὰ τοὺς μυκηθμοὺς τῶν χειμάρρων, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα ἐκσπενδονίζονται ὡς ἀφροὶ ἀπὸ τοῦς τροχοῦς τῶν καταστημάτων τούτων. Ἐννοεῖς, φίλε μου, ὅτι ἐν μέσῳ βαθείας ἐρημίας οἱ ἥχοι οὗτοι γεννῶσιν αἰσθημα τρόμου καὶ εὐσεβείας εἰς τὴν καρδίαν σου. Διελθὼν κατ' ἀρχῆς στενὴν ὁδὸν κατεσκευασμένην μετὰ εὐρυχωρῶν ἐλαιῶνων περὶ πλευρὰς βουνῶν, διεβὼν ἐπὶ γεφυρῶν ἀπλοϊκῶν μὲν ἀλλ' ἐπισφαλῶν χειμάρρων βέοντα εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος. Μόνον τὰ τετράποδα ὑποζύγια, ἰδίως δὲ οἱ ὄνοι καὶ οἱ ἡμίονοι, βαδίζουσιν ἀκινδύνως εἰς τὰ ἀπόκηρυκα ταῦτα μέρη. Καὶ ὅμως αἱ ὠραῖαι ὁδοιπόροι καὶ μάλιστα αἱ Ἀγγλίδες, προτιμῶσι τοὺς πόδας τῶν χωρικῶν, μεταφερόντων ῥωμαλέως αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸν ἄλλον κόλπον.

Ἡ θέσις τῆς Ἀμάλφης, κειμένης παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὡς φωλεὰ πτηνῶν ἐπὶ ὠραίων βράχων, μαγεύει ἀληθῶς τὴν ὁρασίν σου· ἡ λευκότης τῶν οἰκίων τῆς ἀναδεικνύεται ἐπὶ μᾶλλον ἀπὸ τὰ ἀγκυρὰ φύλλα παραρρυμένων ἐλαιῶν, καὶ αἱ παρὰ τὴν θά-

(*) Ἰδίη φυλλάξ. 103, σελ. 242.

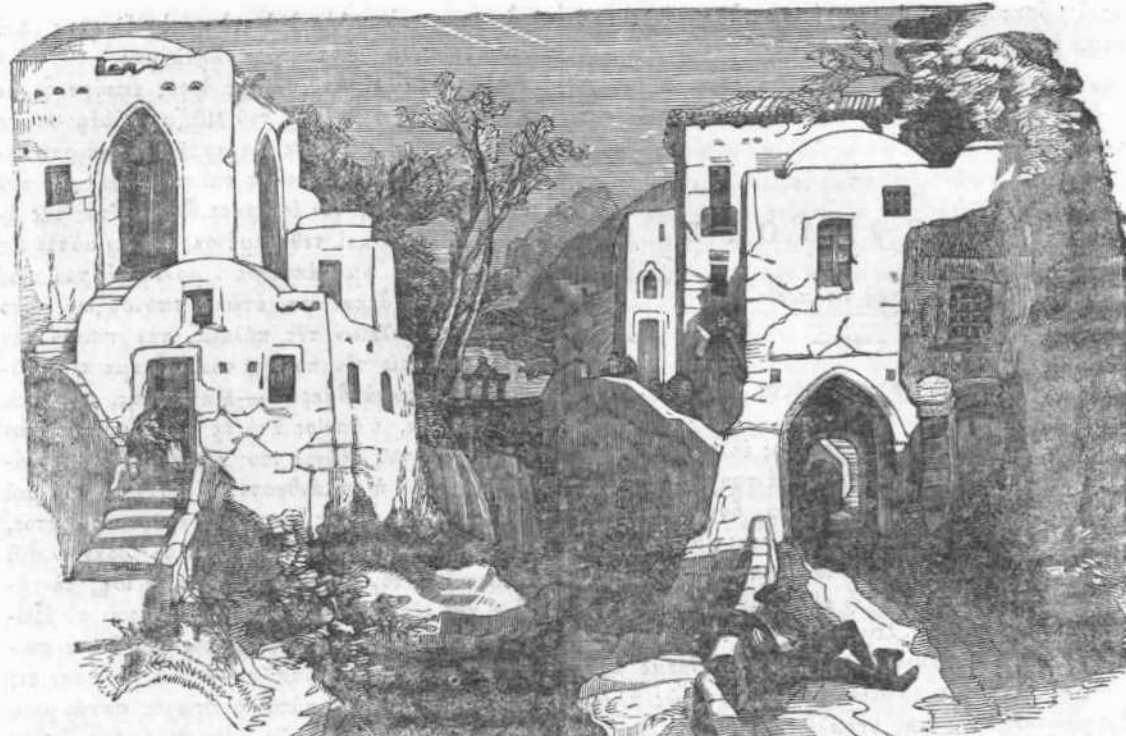
Ἀμάλφη. Κουλάς τῶν μύλων.

λασαν καμάρχι ὑπερκαπίζονται τὰς ἀλιὰδας κατὰ τῶν ἐκμαινομένων κυμάτων. Ἡ μητρόπολις, στηριζομένη ἀπὸ ὠραιότατους κίονας, ἀνυψοῦται περίλευκος ὑπὲρ τὰ γλαυκὰ ὕδατα τῆς μεσογείου θαλάσσης, καὶ φαίνεται ὡς λείψανον τῆς πάλαι δημοκρατίας, ἣτις εἶχεν ἀποκτήσει τόσην ἰσχύϊν διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῶν ὀπλῶν. Εἰς τὴν Ἀμάλφην αὐτὴν, ἀγνωστον σχεδὸν γωνίαν τῆς σημερινῆς Ἰταλίας, ἀνεφάνησαν ἥρωες καὶ σοφοὶ ἐρίσαντες πρὸς τὰς πλησιοχώρους δημοκρατίας ὑπὲρ τῆς θαλασσοκρατορίας. Εἰς τῶν ναυτῶν αὐτῆς, ὁ Φλάβιος Ἰζιδόριος, εὐηργέτης τὴν ἀνθρωπότητα ἐρευνῶν τὴν ναυτικὴν πυξίδα ἦτις, ὡς ἀπεδείχθη μετέπειτα, ἦτον ἐκπαιδευμένη εἰς τὴν Κίνα, καὶ εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀμάλφης ἀνευρέθησαν οἱ *Παρδέκται*. Τὸ περιώμιον τοῦτο χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον παρέλαβον οἱ Πισάται κατὰ τὴν ἐν 1135 πολιορκίαν τῆς Ἀμάλφης, μόνον τῇ ἀδείᾳ τῆς ἐξουσίας καὶ ἐν καιρῷ νυκτός ἐδείκνυτο ἐπὶ τῆς δημοκρατίας. Μετὰ ταῦτα ὁμοῦς ἐγένετο γνωστὸν ὅτι καὶ ἄλλα ἀντίγραφα τῶν *Παρδέκτων* ἐτώζοντο, καὶ σήμερον εἰς τὴν Φλωρεντιανὴν δὲν δυσκολεύεται νὰ παρατηρήσῃς ὅσον θέλεις ἐν καιρῷ ἡμέρας τὸ ἐν τῇ Λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ. Τῆς Ἀμάλφης τέκνον ἦτο καὶ ὁ Μιχαήλ, ὁ ἡμερήσιος ἐκεῖνος βασιλεὺς, ὁ ὅστις τὴν τελευταίαν τῆς ἐλευθερίας φωνὴν κατὰ τῶν ξέων δεσποτῶν τῆς Ἰταλίας. Ἀλλ' ἐπέσε, καὶ ἐπέσαν οἰκτρῶς ἡ πόλις αὕτη μετὰ τεσσάρων ἑκατονταετηρίδων ἀκμῆς, καὶ μόλις ἀμυθεῖς τινες μοναχοὶ καὶ ἀμυθεστεροὶ ἀλιεῖς κατοικοῦσιν εἰς τὰς Ἰταλικὰς ταύτας Ἀθήνας τοῦ μεσαιῶνος. Εἰς τὴν παρ' αὐτὴν κώμην Ἀτρινὴν σώζεται περιεργότα-

τον καὶ ἀρχαιοτάτον (1087) μνημεῖον ὀρειχάλκινον θύραι τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος.

Τὸ 1852 ἔτος κατασκευάσθη ὁδὸς ἀμαξιτὴ περὶ τὴν θάλασσαν μετὰξὺ Βιέτρης καὶ Ἀμάλφης· πολλοὶ ὁμοῦς προτιμῶσι νὰ ἐρχονται ἄλλως ἄλλοθεν, διὰ νὰ θαυμάζωσι τὴν ὠραίαν φύσιν τῶν μερῶν ἐκείνων. Δύο ἢ τρεῖς λεύγας, παραδείγματος χάριν, μακρὰν τοῦ Σορρέντου ἀπαντᾷς τινὰς λόφους, *Conti delle Fontanelle* ὀνομαζομένους, ὅθεν ἡ θέα τῶν δύο κόλπων, τῆς τε Νεαπόλεως καὶ τοῦ Σαλέρνου, εἶναι ἐξαισία. Εἰς τοὺς πρόποδας τῶν λόφων τούτων κεῖνται αἱ νῆσοι Γώλλιαν, οἱ κατὰ Βιργίλιον Σκόπελοι τῶν Σειρήνων, αἵτινες κατέτρωγον τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ τοὺς ὄνυχας ὁμοῦς τῶν ὀπῶν κατῴρωςσε νὰ σωθῇ ὁ ἡμέτερος πολύμητις Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ὁ Ὀμηρὸς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων τοποθετεῖ παρὰ τὴν Σικελίαν. Ἐπὶ τῶν βράχων τούτων φλοδομήθησαν πάλαι φρούρια χρησιμεύοντα ἀντὶ φυλακῶν. Τὰ παρία τῆς Ἀμάλφης πλουτοῦσι κοραλίων.

Ἡ Σκάλα, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ καθέδρα τῆς Πολιτείας τῆς Ἀμάλφης, ὀνομασθεῖσα ἴσως οὕτω διότι κεῖται ἐπὶ ἀποτόμου λόφου ὅπου ἀναβαίνει διὰ βραθυμίδων, εἶναι ὅλη ἐρείπιον, καὶ μόλις ἀνακαλύπτει τὰ ἴχνη τῶν τειχῶν, τῶν πύργων, τοῦ φρουρίου καὶ τῶν τριάντων πρὸς ταῖς ἑκατὸν ἐκκλησιῶν τῆς. Ὅθεν ἦτον ἐρείπιον εἶναι καὶ ἡ Ραββάλλη. Μόνη δὲ ἡ μονὴ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐπὶ τοῦ ὄρους Φανέστρα εἶναι τὸ ἀξιολογώτερον μνημεῖον τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἰταλίας. Οἱ μοναχοί, ἐκ τοῦ τάγματος ὄντες τῶν Βενεδικτείων, ἀν καὶ διὰ τὰ πλούτη τῶν ἐδύνατο νὰ προζήσῃσι μεγάλῃν ὠφέλειαν εἰς

Ἀμάλφη. Κουλάς τῶν μύλων.

τοὺς περὶ κατοίκους, ἀμυθεῖς ὁμοῦς καὶ ἀγροῖκοι, οὐδὲν πράττουσιν ὑπὲρ αὐτῶν. Νεὶ μὲν καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ μονάζοντες εἰς τὰ λοιπὰ μοναστήρια τῆς Ἰταλίας δίδουσι χρήματα, ἀλλὰ δίδουσι αὐτὰ οὐχὶ διὰ νὰ φωτίσωσιν ἢ νὰ καθιστώσιν ἀνεξαρτήτους τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ διὰ ν' ἀγοράζωσιν ἐτι μᾶλλον τυφλὴν ὑποταγὴν εἰς τὰς θελήσεις τῆς ἐκκλησίας, καὶ νὰ καθιστάνωσι παχυλοτέρην τὴν ἀμάθειάν των. Τὸ μοναστήριον τῆς Ἀγίας Τριάδος πλουτεῖ ἀρχαίων ἐγγράφων ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κατὰ στήμα τῆς Ἰταλίας· ἀλλ' οὐδὲ κατάλογον αὐτῶν ἐκονοποίησε μέχρι τῆς σήμερον.

Πρὸς τὸ βῆθος τοῦ κόλπου κεῖται τὸ Σάλερνον, ὁποῖος ὁ λιμὴν κατασκευάσθη τὸ 1260 ἀπὸ τὸν περιβόητον Ἰωάννην Πρόσιδαν, τὸν συνδραμόντα δραστηρίως ἐπὶ τοῦ Σικελιωτικοῦ Ἐσπερινοῦ εἰς τὴν ἀποδίωξιν τῶν Γάλλων ἐκ τῆς Ἰταλίας. Τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ ἔκτισε τὸ 1084 ὁ ἀντίπαλος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ Ροβέρδος Γισκάρδος, συλλήσας ἐπὶ τούτῳ τοὺς ναοὺς τῆς Ποσειδωνίας (*Pausanias*). Τῆς Ἑκκλησίας ταύτης ἀνακαινιζομένης τὸ 1578 ἔτος, εὗρεθ' ὁ σῶμα καὶ τὸ ἐνδυμα Γρηγορίου τοῦ Η'. Τοσούτῳ δὲ καλῶς διετηροῦντο ἀμφότερα, ὥστε ὁ λαὸς σέβεται ἕκτοτε ὡς ἄγιον τὸν πάπαν τοῦτον, καταφυγόντα ἐνταῦθα ἐν καιρῷ θρησκευτικῶν ταραχῶν. Εἰς Ἀμάλφην ὑπῆρχεν ἄλλοτε, κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἐξάκουστος σχολὴ τῆς Ἰατρικῆς.

Ἐπειδὴ ἦλθον ἐνταῦθα με ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀναχωρήσω χωρὶς νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ Ἱεροσόλυμα τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἰταλίας, τὰ ἐρείπια τῶν τριῶν ναῶν τῆς Ποσειδωνίας. Ὅποια ἐρείπια, φίλε μου!

Μὲ φαίνεται ὅτι μεγαλοπρεπέστερα καὶ μᾶλλον ἀέριαι ἀλλαχοῦ δὲν σώζονται. Ὁ νοὺς σου ἀνυψοῦται καὶ ἡ καρδία σου κατανύγεται τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἡ περὶ σιωπὴ εἶναι βιβυτάτη. Ἡ πάλαι λαμπρὰ πόλις δὲν ὑπάρχει πλέον· σώζονται μόνον τέσσαρες πύλαι αἵτινες διήρουν αὐτὴν εἰς τέσσαρα τμήματα. Ἡ μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἵσταται ὀρθία, καὶ οἱ εἰδότες λέγουσιν ὅτι ἐγένετο ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς. Πολλὰ πολύτιμα πράγματα ἀνευρέθηκα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀρχαίων τάφων, καὶ μάλιστα ἀγγεῖα ἑλληνικὰ κεχρωματισμένα ἐνδοθεν, μετεφέρθησαν εἰς Νεάπολιν.

Μία μόνη κατοικία ἀνθρώπων εὕρεται ἐν μέσῳ τῆς ἐρημικῆς ταύτης, ἡ καλύβη τοῦ φυλάσσοντος τὰ ἀρχαῖα. Ὅτε ἠθέλησα νὰ σχεδιάσω εἰς τὸ λεύκωμά μου τοὺς ναοὺς, ὁ φύλαξ ἔλθων με πρότερον ἐάν ἔχω ἔγγραφο ἀδείας. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχον δὲν μ' ἐπέτρεψεν, ἐπιδείξας τὰς ὁδηγίας του. Ὁ ὁδηγός μου ὁμοῦς με εἶπεν ὅτι εἶναι τρόπος νὰ ὑπεκρύψωμεν τὴν ἀπαγόρευσιν, χωρὶς νὰ βλαφθῇ ἡ συνείδησις τοῦ φύλακος. Παρέλαβε λοιπὸν τοῦτον εἰς τὴν καλύβην του διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ γεῦμα τῆς Ἐξοχότητός μου, καὶ οὕτως ἐμείνα ἐλευθερος. Ἀπὸ δὲ ἐτελείωσα τὴν ἱκνογραφίαν μου, ἔλθων καὶ εἰς τὴν καλύβην εἶδον βδελυρὰ καὶ ἀποτρόπαια· εἶδον ζῶα καὶ ἀνθρώπους ἀναμιζόμενοι κατοικοῦντας, καὶ ἀκαθαρσίαν ναυτίαν προξενούσαν, καὶ τινὰς ὄντα ὑδρωπικά· ἀλλὰ καὶ δυσωδίαν ἡσθάνον ἀνεκδιήγητον. Ἐννοεῖται ὅτι, πλὴν ὀλίγου οἴνου, διότι ὕδωρ πόσιμον δὲν εὕρεται εἰς Ποσειδωνίαν, οὐδὲν ἄλλο ἡγγιστ' εἰς τὰ χεῖλη μου. Καὶ μετὰ ταῦτα δούς τινὰς ἀποδείξεις τῆς ἐ-

λευθεριότητός μου ἀπεχειρέτισα τὰ γιγνόμενα ἐ-
κείνα ἐρείπια.

ΚΙΟΡΟΓΛΟΥΣ.

Περσική ἐποποιία.

— 000 —

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Ὁ Κιόρογλους ἦτο Τουρκομάνος ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
Τυκά· καὶ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ὄνομά του ἦτο Ῥουσάν,
τὸ δὲ τοῦ πατρὸς Μίρζα Σερράφ, ὅστις ὑπῆρξε
τὸν σουλτάν Μουράδ, διοικητὴν ἐπαρχίας τινὸς τῆς
Τουρκιστάν, ὡς διευθυντὴς τῶν ἵπποφορβείων.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾗ αἱ φορβάδες ἐδοσκον εἰς
τοὺς παρὰ τὸν Ὄζον λειμῶνας, νέος ἵππος ἐξεληθὼν
ἐκ τῶν ὑδάτων, ἦλθεν εἰς τὴν ὄχθην, ἐδραμε πρὸς
τὴν ἀγέλην τῶν φορβάδων, προσέφεραν ὡς ἄλλος
νέος ἐρωτόληπτος τὰς ὑποκλίσεις αὐτοῦ πρὸς δύο
ἐξ ἐκείνων κατὰ προτίμησιν, καὶ ἐδυθίσθη πάλιν
εἰς τὸν ποταμὸν, γενόμενος ἀφικτος διὰ παντός.
Μόλις ἐγένετο γνωστὸν τὸ παράδοξον τοῦτο συμβε-
βηκὸς εἰς τὸν Μίρζα Σερράφ, καὶ σπεύσας ἦλθεν εἰς
τὸν λειμῶνα, ὅπου σημαδεύσας τὰς δύο φορ-
βάδας, ἐπρόσταξε τοὺς φύλακας νὰ φροντίζωσιν
ιδίως περὶ αὐτῶν. Ἐπειτα δὲ ἐπιστρέψας εἰς τὴν
οἰκίαν του, ἐσημείωσεν εἰς τὰ βιβλία του τὰ κατὰ
τὴν ἐμνήσιν του νέου ἵππου, ὡς καὶ τὸν χρόνον
τοῦ γεγονότος.

Γνωστὸν ὅτι ἡ φορβάς τίκει πάντοτε ὀρθία. Ὁ-
ταν ἐφθασεν ὁ τοκετός, παρὼν ὁ Μίρζα Σερράφ, ἔ-
λαβε τὰ νέα πωλάρια εἰς τὸ κράσπεδόν του διὰ νὰ
μὴ πέσωσι κατὰ γῆς. Ὁ ἴδιος ἀνέθρεψεν αὐ-
τὰ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας κατὰ τὰ δύο πρῶτα
ἔτη, καὶ ἀγρυπνος ἐπετήρει τὴν αὐξησίν των. Δυστυ-
χῶς ὅμως ἡ κακὴ ὄψις των δὲν παρείχε μεγάλην
ἐλπίδα περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἐφαίνοντο ἀσχημα, καὶ
αἱ δασεῖαι τρίχες των ὁμοιάζον μᾶλλον τρί-
χας χοίρου.

Ὁ Μίρζα Σερράφ ὤφειλε πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ
ἐπισκέπτεται ἐκ περιτροπῆς ὅλα τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιτή-
ρησίν του ἵπποφορβεῖα, διὰ νὰ ἐκλέγῃ τὰ καλλίτερα
πωλάρια διὰ τὰ ἵπποστάσια τοῦ ἡγεμόνος. Ἐξελέ-
ξατο δὲ καὶ τὰ δύο ταῦτα θαυμαστά πωλάρια. Ὁ-
ταν δὲ ὁ ἡγεμὼν ἐπεσκέφθη τὰ ἵπποστάσιά του,
παρετήρησε μετὰ προσοχῆς τοὺς ἵππους τοὺς ὁποίους
ἔφερον ὁ Μίρζα Σερράφ, καὶ ἐπεδοκίμασε τὴν ἐκλο-
γὴν, πλὴν τῆς τῶν δύο πωλαρίων.

Ὅσον τὰ παρετήρει, τὸσον τῷ ἐφαίνοντο ἀπο-
τρόπαια. Προσκαλέσας λοιπὸν τὸν διευθυντὴν τῶν
ἵπποφορβείων εἶπεν εἰς αὐτὸν μετ' ὀργῆς. — Τί ση-
μαίνει τοῦτο; Νομίζεις λοιπὸν ὅτι δὲν ἐννοῶ τὸ
καλλίτερον, ἢ σὺ ἐγγράσας καὶ δὲν ἡμπορεῖς πλέον

νὰ διακρίνης τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἄλογον; Διὰ
τί μ' ἔφερες τὰ δύο ταῦτα πωλάρια;

Καὶ ταῦτα εἰπὼν πλήρης ὀργῆς ἐπρόσταξε νὰ
ἐξορυχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μίρζα Σερράφ· καὶ ἡ
προσταγὴ του ἐξετελέσθη παραχρῆμα. Πεφυρακτω-
μένος σιδηρὸς προσαρμοσθεὶς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ
δυστυχοῦς Μίρζα, τὸν ἐστέρησε διὰ παντός τῆς ὀ-
ράσεως. Τυφλὸν καὶ τεθλιμμένον ἔφεραν αὐτὸν εἰς
τὴν οἰκίαν του. Ἀμα ἀκούσας ὁ μονογενὴς του υἱὸς
Ῥουσάν, νέος δεκαεννέα ἐτῶν, σπουδάζων τότε
εἰς τὴν σχολαίαν τῆς πόλεως, τὴν ποιὴν τὴν
ἐπιβληθεὶσαν εἰς τὸν πατέρα του, ἐδραμε πρὸς αὐ-
τὸν χύνων πικρὰ δάκρυα. — Μὴ κλαίης, υἱέ μου,
εἶπεν ὁ γέρον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐκ τῶν ἐμπειροτέρων
ἀστρολόγων τοῦ αἰῶνός του· ἡρεμήνησα τὸ ὠροσκό-
πιόν σου, καὶ ἡ ἀλάνθαστος ἐπιστήμη μου μοι
ἀνεκάλυψεν ὅτι θέλεις καταστῆ ἥρως περιδότης,
καὶ ὅτι θέλεις ἐκδικηθῇ τὸν ἀδικὸν τύραννον διὰ
τὴν θηριωδίαν του. Ὑπάγε ἀμέσως νὰ ἴδῃς τὸν ἡ-
γεμόνα καὶ εἰπὲ αὐτῷ τὰ ἐξῆς. — Κύριε, σὺ ἐξώ-
ρυξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς μου ἕνεκα πω-
λαρίου· γενοῦ λοιπὸν εὐσπλαγχνος καὶ χάρισαι εἰς
αὐτὸν τὸ ζῶον· χωρὶς αὐτοῦ ὁ πτωχὸς πατήρ μου,
γέρον ἤδη καὶ τυφλὸς ὢν, δὲν θέλει ἔχει ἵππον
διὰ νὰ ἀναβῇ καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ παλάτιόν σου ὅ-
ταν διανεμῶνται ἐλεημοσύναι. — Καὶ ἔπραξεν ὅ-
πως διετάχθη ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὁ ἡγεμὼν, τοῦ ὁποῖου ἡ ὀργὴ εἶχε καταπαρῦν-
θῇ ἐν τῷ μεταξῷ, ἔδωκε τὴν ἀδειαν εἰς τὸν νέον
νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἵπποστάσιόν του καὶ νὰ ἐκλέξῃ ὁ-
ποῖον ἐκ τῶν δύο πωλαρίων ἤθελεν.

Ὁ Ῥουσάν ἐξελέξε τὸ ψαρόν· διότι ὁ πα-
τήρ του τῷ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ἡ γεννησάσα αὐτὸ ἦτο
εὐγενεστέρη τῆς ἄλλης. Καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν
οἰκίαν μετὰ τὸ δῶρον τοῦ ἡγεμόνος διετάχθη παρὰ
τοῦ πατρὸς του νὰ σκάψῃ ὑπόγειον. — Θέλει μὰς χρῆσι-
μεύσει, εἶπεν, ἀντὶ ἵπποστασίου. Κατασκεύασε τεσσα-
ράκοντα φάτνας, καὶ μεταξὺ ἐκάστης κατασκεύασε δε-
ξαμενὴν ὑδατος· διὰ τινὸν δὲ μηχανῶν τὰς ὁποίας θέ-
λω σ' ἐρμηνεύσει νὰ προσαρμύσῃς, ἡ τροφὴ καὶ τὸ ἄχυ-
ρον θέλουν διαμοιράζεσθαι εἰς καιρὸν ἀρμόδιον εἰς τὸ
πωλάριον, τὸ ὁποῖον θέλει τρώγει τὴν τροφήν του ἀνευ
βοηθείας ἱπποκόμου. Τὸ ὕδωρ θέλει ἐρχεσθαι κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ἀρμόδιον καιρὸν. Πρόσεξε ὅ-
μως νὰ κλείσῃς καλῶς τὴν θύραν καὶ αὐτὰς τὰς
σχισμὰδας· διότι πρέπει ἀφεύκτως νὰ μὲνῃ ἐπὶ
τεσσαράκοντα ἡμέρας, ὥστε οὔτε ὀφθαλμὸς ἀνθρώ-
που, οὔτε ἀκτὶς ἡλίου νὰ διακόψῃ τὴν ἀπομόνω-
σίν του.

Αἱ παραγγελίαι τοῦ πατρὸς ἐξετελέσθησαν ἀκρι-
βέστατα ἀπὸ τὸν υἱόν, καὶ τὸ πωλάριον περιεκλεί-
σθη εἰς τὴν κατοικίαν του. Εἶχον ἤδη παρέλθει
τριάκοντα ὀκτὼ ἡμέραι ἀφ' οὗτοῦ διέμενον οὕτω κε-
κρυμμένον, ὅτε τὴν τριακοστὴν ἐνάτην ἡ ὑπομονὴ
τοῦ Ῥουσάν ἐξέλιπε πλέον. Προσελθὼν λοιπὸν εἰς
τὸ ἵπποστάσιον ἤνοιξεν ὀπὴν ἔχουσιν ὀφθαλμοῦ μέ-
γεθος, καὶ εἶδεν εἰς τὸ ἐσωτερικόν.

Ὁλον τοῦ πωλαρίου τὸ σῶμα ἐφάνη εἰς αὐτὸν

ἄκμυρον ὡς λαμπρά· ἀλλὰ τὸ φῶς ἐξερχόμενον
ἡμαυροῦτο ἐν ἀκαρεῖ, καὶ ἐπειτα ἀπεσβέσθη ἕνεκα
τῆς ἀπλῆς παρατηρήσεως τοῦ Ῥουσάν. Φοβηθεὶς
λοιπὸν οὗτος ἔφραξε μετὰ σπουδῆς τὴν ὀπὴν, καὶ
ἐπανῆλθε πρὸς τὸν πατέρα του μηδὲν εἰπὼν αὐτῷ
περὶ τοῦ συμβάντος. Τὴν ἐπιούσαν, τὴν ὥραν αὐ-
τὴν καθ' ἣν ἐληγεν ἡ τεσσαρακοστὴ ἡμέρα τῆς ἀπο-
κλείσεως τοῦ πωλαρίου, ὁ Μίρζα εἶπεν εἰς τὸν υἱόν
του. — Ὁ καιρὸς συνεπληρώθη, ἀς ὑπάγωμεν νὰ ἐκ-
βάλωμεν τὸν ἵππον καὶ ἀς ἀρχίσωμεν νὰ τὸν δα-
μάσωμεν. Καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ ἵπποστάσιον. Ὁ
τυφλὸς ψηλαφήσας τὸ δέμας τοῦ ζώου καὶ ψύσας
τὴν κεφαλὴν, τὸν λαϊμόν, τοὺς προσθίους καὶ ὀπι-
σθίους πόδας, ὡς νὰ ἐξῆται πρᾶγμα τι, ἀνέκραξε·
— Τί ἐκμας, ταλαίπωρον παιδίον; προτιμότερον
ἦτον ν' ἀπέθνησκες μόλις ἐγεννήθης! Χθὲς θ' ἄφη-
σαι νὰ προσβάλῃ φῶς τὸ πωλάριον. — Τὸ ἐμάν-
τευσαι, ἀπεκρίθη ὁ υἱός· ἀλλὰ πῶς; — Πῶς; τὸ ἄ-
λογον αὐτὸ εἶχε πτερὰ καὶ πτέρυγας τὰ ὁποῖα ἔ-
πεσαν διὰ τὴν ἀνοησίαν σου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ
Ῥουσάν ἐγένετο περίλυπος, καὶ περιέπεσεν εἰς βα-
θυτάτην λύπην. Ὁ Μίρζα εἶπε τότε. — Μὴ χάνῃς
τὸ θάρρος σου· κανὲν ἄλογον δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ
προσεγγίσῃ τὸν κοινοῦ τῶν ποδῶν του.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ τυφλὸς ἐδίδαξε τὸν υἱόν του πῶς
νὰ ἐπιστήτῃ τὸ πωλάριον, καὶ πῶς νὰ δαμάσῃ αὐ-
τό. — Κατὰ μὲν τὰς τεσσαράκοντα πρώτας νύ-
κτας νὰ τὸ κάμῃς νὰ τρέξῃ εἰς βράχους καὶ εἰς
πετρώδεις πεδιάδας, τὰς δ' ἐπομένους τεσσαράκοντα
νύκτας εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὰ βελτῶδη μέρη. — Ἀφοῦ
ἐγένοντο ὅλαι αὗται αἱ παραγγελίαι, ὁ Μίρζα Σερ-
ράφ ἐξώρμησε τὸν ἵππον εἰς τὸ καλπάξιν καθ' ὁ-
λους τοὺς τρόπους, τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε θαυμασίως.
Συμπληρωθεὶς οὕτω τῆς ἀγωγῆς τοῦ εὐγενοῦς
ζώου, ὁ Μίρζα ἐπεχείρησε τὴν τοῦ υἱοῦ του. — Ἀ-
νάβω, τὸν ἵππον σου, εἶπε, θ' ἀναβῶ κ' ἐγὼ ὀπι-
σθὲν σου, καὶ ἀς περάσωμεν τὸν Ὄζον. — Ἐνῷ δὲ
κατεγίνοντο εἰς τοιαῦτα, ὁ πολὺπείρος γέρον ἐδί-
δασκε πρὸς τὸν υἱόν του τὰ στρατηγήματα τῆς ἱπ-
πικῆς τέχνης καὶ τῆς ὀπλιστικῆς.

Εἶμαι εὐχρηστικὸς ἀπὸ τὴν πρόσδόν σου.
εἶπεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν Ῥουσάν· μένει ὅμως ἀ-
κόμη καὶ ἄλλο τι. Ὁ ἡγεμὼν κυνηγεῖ ἐνίοτε εἰς
τὰς ὄχθας τοῦ Ὄζου· ἐκεῖ νὰ τὸν περιμένῃς. Ὅταν
παρατηρήσῃς αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸ μέρος σου
ἐνδύσου τὴν πανοπλίαν σου, καὶ ἀναβὰς τὸν ἵπ-
πον σου, προχώρει θαρρῶς εἰς ἀπάντησιν τοῦ
τυράννου. Τότε εἰπὲ εἰς αὐτὸν ταῦτα. — Ἀδικε καὶ
σκληρὲ ἡγεμὼν, παρατήρησε τὸ ἄλογον διὰ τὸ ὁ-
ποῖον ἐξώρυξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρὸς μου.
Ἰδὲ το ὁποῖον ἐγενε, καὶ σκάσε ἀπὸ τὸν φόβο
νον σου.

Ὁ Ῥουσάν ὑπάκουσεν εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ
πατρὸς· καὶ ἅμα παρατηρήσας ὅτι ὁ ἡγεμὼν
ἐτέρπετο κυνηγῶν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ὄζου, ἐνε-
δύθη τὰ ὄπλα του καὶ ἐδραμε κατ' εὐθείαν πρὸς
αὐτόν. Ὁ ἡγεμὼν, καταπληχθεὶς ἐκ τῆς σπανίας
ὠραιότητος τοῦ ἵππου καὶ ἐκ τῆς εὐγενοῦς θέας τοῦ

ἀναδάτου ἠρώτησε τὸν βεζιρὸν του. — Ποῖος εἶναι
ἐκεῖνος ὁ νέος; — Ὁ Ῥουσάν προσκλήθει· νὰ πλη-
σιάσῃ τὸν ἡγεμόνα, ἐπανέλαβε μὲ φωνὴν εὐσταθεῖ καὶ
ἀπειλητικὴν ὅ,τι εἶχεν ὑπαγορεύσῃ πρὸς αὐτόν ὁ πα-
τήρ του, προσθεὶς καὶ ταῦτα. — Ἀνόητε ἡγεμὼν, νομί-
ζεις ὅτι εἶσαι ἐμπειρὸς ἐκτίμησας τῶν ἄλλων; Ἀ-
κουσε, καὶ μάθε ποῖα εἶναι τὰ σημεῖα διὰ τῶν ὁ-
ποίων γνωρίζονται τὰ καλὰ ἄλογα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν αὐτοσχεδίασε τὸ ἐξῆς ἄσμα·
Ἐρχομαι καὶ σὲ λέγω. — Ἀκουε, ἡγεμὼν, καὶ
μάθε πῶς γνωρίζεται εὐγενὴς ἵππος. Ἰδὲ ἂν εἶναι
δραστήριος καὶ εὐκίνητος, ἂν οἱ μυκτῆρες του ἐξ-
ογκοῦνται καὶ πλατύνωνται ἀλληλοδιαδόχως· ἂν
οἱ πόδες του ξηροὶ καὶ λεπτοί, εἶναι ὡς οἱ τῆς δορ-
κάδος ὅταν ἐτοιμάζεται νὰ ἀρχίσῃ τὸν δρόμον
της. Τὰ ἰσχία του πρέπει νὰ ὁμοιάζωσιν τὰ τῆς αἰ-
γάγρου· τὸ ἀπαλὸν στόμα του νὰ ἐνδίδῃ εἰς τὴν ἐ-
λαφροτέρην πίεσιν τοῦ χαλινοῦ, ὡς στόμα νέος κη-
μήλου. Ὅταν τρώγῃ, οἱ ὀδόντες του νὰ συντρίβουν
τὴν κριθὴν ὡς μυλόπετρα, καὶ νὰ τὴν καταπίνῃ ὡς
πεινασμένος λύκος. Ἡ ῥάχη του νὰ ὁμοιάζῃ τὴν τοῦ
λαγωῦ, ἡ χαίτη του νὰ εἶναι μελανὴ καὶ ψιλή, ὁ
λαϊμός του νὰ εἶναι ὑψωμένος καὶ μεγαλοπρεπὴς
ὡς ταῦρος. Ὁ καταλλήλοτερος καιρὸς διὰ νὰ ἀνα-
βῇ τις αὐτὸν εἶναι μετὰ τὸ τετάρτου καὶ πέμπτου
ἔτους. Ἡ κεφαλὴ του νὰ εἶναι λεπτή καὶ μικρὰ ὡς
τοῦ μεγάλου ὄρεως σαχμούχ· οἱ ὀφθαλμοὶ του νὰ
ἐξέχουν ὡς δύο μῆλα. καὶ οἱ ὀδόντες του νὰ ὁμοιά-
ζωσιν μετὰ ἀδάμαντας. Τὸ σχῆμα τοῦ στόματός του
νὰ ὁμοιάζῃ τὸ τῆς ἄρρενος κμηλῶν, τὰ μέλη του
νὰ εἶναι λεπτά, καὶ μᾶλλον στρογγύλα παρὰ μικρά.
Ὅταν τὸν ἐκβάλουν ἀπὸ τὸ ἵπποστάσιον νὰ εἶναι
εὐθύμος καὶ νὰ σφαδάζῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ του νὰ ὁ-
μοιάζωσιν τοὺς τοῦ ἀετοῦ, καὶ νὰ βελτίζῃ ἀνητύχως
καὶ ἀνυπομόνως ὡς λύκος λιμώτων· ἡ κοιλία καὶ αἱ
πλευραὶ του νὰ μὴ παίζουν μέσα εἰς τὸν ἱμάντα.
Οἱ καλλογεννημένοι νέοι ἀκούουν εὐπειθῶς τὰς πα-
ραγγελίας τῶν γονέων των· ἀγαποῦν τὰ ἄλογά των
καὶ περιποιοῦνται αὐτά· γνωρίζουν καλλίστα τὴν
γενεαλογίαν καὶ τὴν καθαρότητα τοῦ αἱματός των,
δοκιμάζουσιν πολλάκις τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν των,
εἰς ἓνα λόγον νὰ εἶναι ὁποῖοι καὶ ὁ Μίρζα Σερράφ
εἰς τὴν νεότητά του.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ ἡγεμὼν εἶπεν εἰς τοὺς περὶ αὐ-
τόν. — Αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Μίρζα Σερράφ; συλ-
λάβετέ τον ἀμέσως.

Καὶ παρευθεὶς τὸν περιεκύκλωσαν πανταχόθεν,
ἀλλ' αὐτὸς χωρὶς καὶ νὰ παραχθῇ εἶπεν εἰς τὸν σουλ-
τάν-Μουράδ.

— Ἀκουσε, ἡγεμὼν, ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν μου στρο-
φῇ τις ὠραίων στίχων· συγχώρητόν με νὰ σὲ τοὺς
εἶπω. Καὶ σιγαλαίνοντας ὁ ἡγεμὼν προσέταξε
τοῦς σωματοφύλακάς του νὰ μὴ ἐπιβάλλωσι χεῖρα
κατὰ τοῦ Ῥουσάν ἕως οὗ ἀπαγγεῖλῃ τοὺς στίχους
του. Καὶ ὁ Ῥουσάν ἀπήγγειλε τὰ ἐξῆς. — Ὁ ἡγε-
μὼν προσέταξε νὰ τιμωρηθῶ· ἀλλὰ, μὰ τὸν Θεόν,
γνωρίζω πῶς πρέπει νὰ ὑπερασπίσω τὸν ἑαυτὸν μου·
ἰθὺς διαφύγω τὰς χεῖράς σου. Εἰς μάτην θὰ με προσ-

φέρεις τὰ πλούτη καὶ τὴν εὐνοίαν σου ὅπως ῥίπτει τις τροφὴν εἰς τὸν ἀδδὴν ἄνθρωπον καὶ πειναλέον ἀστόν· ὅλα θὰ τὰ ἀπορρίψω.

Ὁ δὲ ἡγεμὼν διακρόχης αὐτὸν εἶπε·—Παῦσε τὰς ματαίας μεγαλαυχίας σου· ἐλθέ νὰ με ὑπηρετῇς πιστῶς, ἄλλως θὰ σὲ φονεύσω.

Καὶ ὁ Ῥουσάν ἐτραγοῦδῃσε ταῦτα·

—Ὀνομάζομαι Θεὸς εἰς τὴν οἰκίαν μου· καί, εἰμαι Θεός. Ποτὲ δὲν θὰ κλίνω τὸν αὐχέναν ἐνώπιον ἀνθρώπου, ὅποιος εἴσαι σύ. Ἀρκετὸν καὶ τὸν λαγὴν ἦτο γεμάτον με νερόν διὰ σέ, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐσυντρίφθη.

Ὁ δὲ ἡγεμὼν εἶπεν·—Ὁ πατήρ σου με ὑπηρετεῖ πενήτην ἔτη. Εἰς ὧραν θυμοῦ ἐπρόσταξα καὶ τὸν ἐτύφλωσαν. Ἀλλὰ ποῖος ἀρνείται ὅτι ὁ αὐθέντης δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τιμωρῇ τὸν δούλον, διὰ νὰ τὸν εὐεργετήσῃ ἀκολούθως; Ἐλὰ μαζὶ μου, θὰ μάθῃς νὰ με εὐαρεστῇς καὶ θὰ σὲ ἀνταμείψω. Ὁ δὲ Ῥουσάν ἀπεκρίθη·—Ἐβόησες τὸ φῶς τοῦ πατρός μου, καὶ ἀντὶ τούτου θέλεις νὰ με καταστήσῃς πλούσιον; Ἄν με δώσῃ ὁ Θεός ζωὴν θὰ σὲ ἀποδώσω τὰ ἴσα. Ἀλλ' ἄκουσε! Ὁ ἴδιος κατεσκεύασεν τὸ κτίριον τῆς καταστροφῆς σου ὅταν ἔδωκες ἀκρόασιν εἰς τὰς συκοφαντίας. Θὰ σοῦ ἀφαιρέσω τὴν ζωὴν καὶ θὰ ἀντρεύω τὸν θρόνον σου.

Τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας ἐμειδίανεν ὁ ἡγεμὼν, καὶ τὸν ἠρώτησεν εἰρωνικῶς·—Πῶς καταλαμβάνεις τὸν ἐαυτόν σου τῶσον δυνατὸν ὥστε νὰ καταστρέψῃς τὰς πόλεις μου καὶ νὰ ἀντρεύῃς τὸν θρόνον μου; Καὶ ἐκεῖνος ἐτραγοῦδῃσε τὰ ἐπόμενα·

—Ἀρκούν αἱ φλυαρίαι. Τί εἶναι ἐμπροσθέν μου τριάκοντα, ἐξήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν ἐκ τῶν πολεμιστῶν σου; Τί εἶναι οἱ βράχοι σου, οἱ κρημνοὶ σου, αἱ ἐρημοὶ σου ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ ἀλόγου μου; Εἶμαι ἡ Λεοπάρδαλις τῶν ὀρέων καὶ τῶν κοιλάδων (α).

Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἐπὶνέλαθεν·—Ἐλθέ πλησίον μου καὶ μὴ φεύγῃς. Ὁμνῶ εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων καλιφῶν ὅτι θὰ σὲ διορίσω σεργάρ (στρατάρχη) τῶν στρατευμάτων μου. Ἐν ᾧ δὲ εἰλεγε ταῦτα ἐθαύμαζε τὴν ἀνδρίαν τοῦ νέου. Ὁ Ῥουσάν ὁμῶς ἀπήντησε·—Τοῦ λοιποῦ τὰ τραγοῦδια καὶ τὰ ἀνδραγαθήματά μου θὰ γνωρισθῶν εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Κιόρογλου, τοῦ υἱοῦ δηλ. τοῦ τυφλοῦ τοῦ ὁποίου ἐξώρυξες τοῦ ὀφθαλμοῦ; (β). Ἄκουσε τοὺς λόγους τοῦ Κιόρογλου· ἡ ζωὴ εἶναι εἰς ἐμὲ βίαιος. Ἀπὸ σήμερον παραδίδω τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰ παῖγνια τῆς τέχνης, ὡς τὸ φύλλον τοῦ φθινοπώρου παραδίδεται εἰς τὴν σφοδρὰν πνοὴν τοῦ ἀνέμου. Με τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Περσίαν νὰ στερεώσω τὴν θρησκείαν τοῦ Ἀλῆ, τὸν ὁποῖον σέβονται ἐκεῖ.

Μόλις ἐτελείωσεν τοὺς λόγους τούτους, καὶ ὁρμήσας εἰς τὸ μέσον τῆς συνοδείας τοῦ ἡγεμόνος,

(1) Τοὺς στίχους τούτους φέλλουσιν οἱ Τοῦρκοι πρὶν ὁρμήσασαι κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

(2) Κιόρ, τυφλός, καὶ ὄγλου, υἱός, ὡς ἐν εἰλεγε Τυφλίδης.

ἐπέφερε σφαγὴν τρομερὴν· ὁ δὲ ἡγεμὼν πεισθεὶς ἐπὶ τέλους, ὅτι καὶ ὅλοι οἱ στρατοὶ τῆς γῆς δὲν τὸν νικῶσι, προέταξε τὸν βελώνην του νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐπικινδύνου καὶ ἀνωφελοῦς καταδιώξεως.

Ὁ δὲ Ῥουσάν περᾶσας τὸν ὄζον κολυμβῶν, ἔσπευσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν πατέρα του· οὗτος δὲ εἶπε·—Μ' ἐξεδικήθης, υἱέ μου, εἴθε ὁ Θεός νὰ σὲ τὸ ἀνταποδώσῃ! Ἀς ἀφήσωμεν τῶρα τοῦτον τὸν τόπον· ὅχι μακρὰν τοῦ Ἐράτ γνωρίζω ὅσιν τινα ὅπου θὰ μ' ὁδηγήσῃς.

Ὁ Ῥουσάν ὑπήκουσε, καὶ ὅταν ἐφθασαν εἰς τὴν ὁσιν, ὁ Μίρζα Σεργάρ ἐκβλῶν ἐκ τοῦ κόλπου του παλαιὸν βιβλίον ἀπτολογίας τὸ ὁποῖον ἔφερε μεθ' ἐαυτοῦ, εἶπεν·—Γιέ μου, εὐρὲ εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο τὴν περικοπὴν ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται λόγος περὶ ἐμφανίσεως δύο ἀστέρων, τοῦ μὲν εἰς τὴν ἀνατολήν, τοῦ δὲ εἰς τὴν δύσιν. —Τὸ ὕδρα.

—Καλὰ! ἡ ὁσιν εἰς εὐρισκόμεθα ἔχει πηγὴν νεροῦ· ὅταν φθάσωμεν τὴν πρὸ τῆς Παρασκευῆς νύκτα, νὰ ἀγρυπνήσῃς με τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὰς χεῖρας, καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃς συνεχῶς τὴν περιεχομένην εἰς τὸ χωρίον τοῦτο δέησιν· οἱ ὀφθαλμοί σου θὰ ἀκολουθῶν με τὴν μεγαλειτέρην προσοχὴν τοὺς δύο ἀστέρας ἕως οὗ συναντηθῶσι. Τότε θὰ ἴδῃς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ νεροῦ νὰ σκεπασθῇ ἀπὸ λευκὴν ἀφρόν. Ἀπὸ τὸ ἀγγεῖον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔφερα ἐπίτκας, καὶ σύναζε εἰς αὐτὸ ἐπιμελῶς τὸν ἀφρόν καὶ φέρε με αὐτὸν ἀνυπερθέτως.

Ὅτε ἡ ὠρισμένη νύξ ἐφθασεν, ὁ Ῥουσάν ἐξετέλεσεν ὅλας τὰς παραγγελίας τοῦ Μίρζα Σεργάρ, καὶ ἐπέστρεψε φέρων τὸ ἀγγεῖον πλήρες τοῦ μυστηριώδους ἀφροῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο τῶσον λευκός, τῶσον ἐλαφρὸς καὶ τῶσον δροσερός, ὥστε ὁ ἄπειρος νέος μὴ ἀντέχων εἰς τὴν ἐπιθυμίαν, κατέπιε τὸν ἀφρόν. —Ἐξεπλήρωσα ὅλας σου τὰς διατάξεις, εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του· ὁ ἀφρός ὁμῶς δὲν ἐφάνη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς πηγῆς. —Ὁ Μίρζα Σεργάρ ἀπεκρίθη·—Ὁ ἀφρός ἐφάνη· εἶμαι βέβαιος. Ὁμολόγησε, τί τὸν ἔκαμες;

Ὁ Ῥουσάν ἦτο εἰλικρινής, καὶ ὡμολόγησε τὴν ἀμαρτίαν του. Τότε ὁ γέροντα κτυπήσας με τὰς δύο χεῖρας τὸ γόνυ·—Τί ἔκαμες, ταλαίπωρε; ἀνέκραξε. Νὰ εἴσαι κατηραμένος καὶ νὰ ῥημάξῃ ἡ οἰκία σου! Μὲ ἐστέρησες τὴν εὐτυχίαν νὰ σὲ ξαναἰδῶ. Ὁ ἀφρός ἐκεῖνος ἦτον ἱατρικὸν πολύτιμον καὶ μοναδικόν, δυνάμενον νὰ θεραπεύσῃ τὴν τύφλωσίν μου. Μέρος αὐτοῦ θὰ μετεχειρίζομαι διὰ τὸν ἐαυτόν μου, καὶ θὰ σ' ἐδίδα νὰ πῇς τὸ ἐπίλοιπον. Ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις τῆς τύχης εἶναι ἀμετάκλητοι· σὺ μὲν θὰ γείνης ἀκταμάχτος πολεμιστής, ἐγὼ δὲ θὰ ἀποθάνω τυφλός. Τετέλεσται. —Ὁ δυστυχὴς γέροντα ἤρχισε τότε νὰ ὑπαγορεύῃ τὰς τελευταίας του θελήσεις. —Αἱ ἡμέραι μου, εἶπε, συνεπληρώθησαν, ἐρεξῆς σὺ θὰ ὀνομάζεσαι Κιόρογλους δηλ. υἱὸς τοῦ τυφλοῦ. Οἱ στίχοι καὶ τὰ κατορθώματά σου θὰ φέρουν ἀείποτε τοῦτο τὸ ἐπώνυμον. Τώρα φέρε με εἰς τὸ Μουσχάδ, ἐπὶ τῆς ῥάχους τοῦ

Κιράτ, (ἵππου ψαροῦ) διότι οὕτω πρέπει νὰ ὀνομάσῃς τὸν ἵππον σου.

Ὁ Κιόρογλου ἐβλεπε τὸν γέροντα πατέρα του δπισθὲν του, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἱερὰν πόλιν Μουσχάδ, ὅπου ἐφθασεν μετ' ὀλίγον, χάρις εἰς τὴν ὑπερφυὰ δύναμιν τοῦ ἵππου. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐνηγκαλίσθησαν τὴν πίστιν τοῦ Ἀλῆ, καὶ ἀσεβεῖς Σουννίται πρότερον ὄντες ἐγένοντο ἀληθεῖς πιστοί. Ἐνταῦθα ὁ Μίρζα Σεργάρ ἀπέθανε, καὶ ἰδοὺ οἱ τελευταῖοι λόγοι του·—Ἀμὰ ὡς ἀποθάνω, ὑπάγε εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀδεραβιδζάν, τὴν ὁποίαν ἐξουσιάζει ὁ σάχ τῆς Περσίας. Αὐτὸς θὰ θελήσῃ νὰ σὲ προσελκύσῃ εἰς τὴν αὐλήν του, ἀλλὰ μὴ ὑπάγῃς, υἱέ μου· ὁμῶς καὶ νὰ μὴ ἐπαναστατήσῃς ἐναντίον του. Εἴπε καὶ ἐξέπνευσε.

Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην συνάντησιν ἀπήντησεν ὁ Κιόρογλου τὸν τρομερὸν ληστὴν Δελὶ Χασάν, ὅστις νομίζων ὅτι αὐτὸς ἔχει τὸ μονοπώλιον τοῦ διαρπαζεῖν καὶ φονεῦναι, ἐγέλασεν οἴκτου κινουμένου ὅταν εἶδεν ἐχθρὸν τῶτον νέον ἐρχόμενον κατὰ μόνας διὰ νὰ τὸν προκαλέσῃ εἰς μάχην, ἐν τῷ μέσῳ τῶν τεσσαράκοντα καλλιτέρων ὀπαδῶν του. —Εἰς τὸν κόσμον ὅλον ἀντήχησεν ἡ φήμη μου, ἀνέκραξεν ὁ Δελὶ Χασάν, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο καθόλου μετριώρων.

Καὶ πῶς, κακοῦργε; τολμᾷς νὰ κόψῃς τὸν δρόμον μου; ἀπεκρίθη ὁ Κιόρογλου. Ἐως τῶρα ἐπολέμησες μόνον με ἀρνία, δὲν γνωρίζεις ἀκόμη τί εἶναι κριός;

Φαίνεται ὅτι τὸν κριὸν θεωροῦσιν οἱ ποιμένες ὡς τύπον ἀνδρείας καὶ ἰσχύος· διότι ὁ Κιόρογλου, ὅστις δὲν εἶναι ἐπίσης μετριώρων, καυχόμενος παραβάλλει ἐαυτόν κατὰ προτίμησιν με τὸ ζῶον τοῦτο, καὶ κομπάζων λέγει·—Ἐγὼ εἶμαι ὁ Κιόρογλου ὁ κριός.

Ὁ Δελὶ Χασάν δὲν βιάζεται νὰ συνάψῃ τὴν μάχην. Οἱ κομπασμοὶ τοῦ ἀντιπάλου του τὸν εὐχαριστοῦν, καὶ τὸν ἐπιτρέπουν νὰ αὐτοσχεδιάσῃ καὶ νὰ τραγοῦδῇ τὰς στροφάς, αἱ ὁποῖαι ἡβελος καταβῇ εἰς τὸν ροῦν του, καθὼς συνειθίζει νὰ λέγῃ ὁ Κιόρογλου εἰς παρομοίας περιπτώσεις. Αἱ στροφαὶ αὗται ἔχουν κάλλος ἄγριον, καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῶν εἰναι φωνὴ ἀνυπομονησίας·—Δὲρ θὰ πολεμήσωμεν λοιπὸν σήμερον; Ἰδοὺ μία ἐκ τῶν ἐμπαντικωτέρων.

—Δεῖξέ με ἄνδρα δυνάμενον νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον μου! Δεῖξέ με ἄνδρα, ὁ ὁποῖος, ὡς κριός, νὰ κτυπήσῃ τὴν κεφαλὴν του κατὰ τῆς ἀσπίδος μου δύναμαι νὰ συντρίψω τὸν σίδηρον με τοὺς ὀδόντας μου καὶ νὰ τὸν πτύσω. Ὡ! δὲν θὰ πολεμήσωμεν λοιπὸν σήμερον;

Ἐν ὅσῳ ὁ Κιόρογλου τραγοῦδῇ τὰς στροφάς του, ὁ Δελὶ Χασάν παρατηρῶν τὸν Κιράτ, τὸν ἀπαράμιλλον Κιράτ, τὸν υἱὸν τοῦ ὀνοκενταύρου (l'etalon-spectre), τὸν πιστὸν ἵππον, τὸν φίλον, τὴν εὐτυχίαν τοῦ Κιόρογλου ἐτρελλάθη. —Χάρις σέ με τὸν ἵππον σου, εἶπε, καὶ ὑπόσχομαι νὰ μὴ χύσω τὸ αἷμά σου. —Ὁ Κιόρογλου ἀπήντησε διὰ νέων προκλήσεων καὶ ἡ μάχη συνεπλάκη. Ἐν ῥίπῃ

ὀφθαλμοῦ εἴκοντο ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ Δελὶ Χασάν ἐπτάλησαν εἰς φυγὴν διὰ τῆς ἐρήμου. Ἔμεινε δὲ ὁ Δελὶ Χασάν μόνος, καὶ πνέων ὀργὴν ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τὸν ἄλλ' ὁ Κιόρογλου τὸν κατακυλεῖ καὶ ἀφίνει φωνὴν ὡς φωνὴν ἀετοῦ, καταβαίνει ἀπὸ τὸν ἵππον καὶ καθήσας ἐπὶ τῷ στῆθος σύρει ἡσύχως τὸ ἐγγχειρίδιόν του διὰ νὰ τοῦ κόψῃ τὴν κεφαλὴν. Ὁ Δελὶ Χασάν ἤρχισε νὰ κλαίῃ. —Ἀνάνδρε, εἶπεν ὁ Κιόρογλου, σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ ἐμπνέων ἀπὸ ἐπτά ἐτῶν τρόμον εἰς αὐτάς τὰς χώρας· σὺ εἶσαι μόνον γυνὴ φοροδεῖς· ἀνάνδρε, χύνεις δάκρυα διὰ μίαν χουλιαρὴν αἵματος!

—Ἀκτανίκατε πολεμιστά, ἀπεκρίθη ὁ Δελὶ Χασάν, ὅμοσα εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὸν νὰ ὑπηρετήσω πιστῶς ἐκεῖνον ὅστις δορυθῇ νὰ με ῥίψῃ ἀνάσκελα. Ἀπὸ με δούλόν σου, καὶ εἰπέ με τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου μου.

Ὁ Κιόρογλου κινήσας εἰς οἶκτον, ἐγείρεται, βάλλει τὸν μάχικόν του εἰς τὴν θάκην, καὶ ἀκολουθεῖ τὸν Δελὶ Χασάν εἰς σπήλαιον ὅπου τὸν καθιστᾷ οὗτος κύριον τοῦ ἀκαταλογίστου πλούτου, τὸν ὁποῖον εἶχε συνάξει εἰς διάστημα τοῦ ἐπταετοῦς ληστρικοῦ βίου του. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης γίνεται ὑπηρετῆς καὶ φίλος τοῦ Κιόρογλου. Μένουσιν ὁμοῦ πολλοὺς μῆνας εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἐξέρχονται μόνον πρὸς ἐπαύξῃσιν τοῦ θησαυροῦ των διὰ διαρπαγῆς τῶν ὁδοιπόρων καὶ διὰ νὰ στρατολογήσωσι ληστές.

Ὅτε δὲ ἡ συμμορία συνεποσοῦτο ἐξ 77 ἀνδρῶν φορτῶν τὰ λάφυρά των εἰς καμήλους καὶ ἡμιόνους, καὶ προχωροῦντες πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ἀδαρβαϊδζάν, φθάνουσι μετ' ὀλίγον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Καπλαγκού, καὶ καταλιπόντες τοὺς συντρόφους των ἐπορεύθησαν οἱ δύο νὰ εὗρωσιν ἀσφαλὲς ἄτυλον. Ἐύρον δὲ εἰς τὴν περιφέρειαν Καρκαδὰγ πεδιάδα μεγαλοπρεπῇ, ὅπου καὶ καταλύουσι μετὰ τοῦ πλούτου καὶ τῶν συντρόφων των. Τὰ ἀνδραγαθήματα των διαχέουσι μετ' ὀλίγον τὸν τρόμον εἰς τὴν χώραν καὶ πᾶς γενητὸς ἐρχεται νὰ καταταταχθῇ ὑπὸ τὴν σημαίαν των.

Ἐρέρετο ὡς πατήρ πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ ἐμισθοδότηι αὐτοὺς τῶσον ἀδρῶς, ὥστε ἡδύνατο ἕκαστος ἐξ αὐτῶν νὰ πληρώσῃ δι' ἀργυρίου τὸ κοῖλον τῆς ἀσπίδος του.

Μετ' οὗ πολὺ ὁ Κιόρογλου ἐγένετο ἀρχηγὸς 777 ἀνδρῶν. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐθεώρει ἱερόν, οὐδὲ συγκατένευε νὰ τὸν ἀναπληρώσῃ εἰμὴ δι' 7.777, ἔχον ἡδύνατο νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Ἐν τούτοις ὁ διοικητὴς τῆς χώρας ἀνησυχοῦν διὰ τὴν γειτνίασιν τοῦ Κιόρογλου, στέλλει εἰς αὐτὸν πρέσβυν, ὅστις ἀνευ ῥητορικῆς κομπότης εἶπε ταῦτα·

—Ποῖος εἶσαι σὺ, καὶ διατί ἦλθες ἐδῶ; Ἐάν θέλῃς νὰ συνομιλήσῃς με τὸν κυριάρχην τοῦ Ἰράν, ὑπάγε πρὸς αὐτόν· ἐνταῦθα ὁμῶς μὴ μένης περισσότερον. Ἐάν δ' ἔχῃς τί νὰ νὰ με εἴπῃς, θὰ σὲ ἀκούσω διὰ νὰ μάθω τί εἶναι.

Ὁ λόγος τοῦ πρέσβους ἐφάνη εἰς τὸν Κιόρογλου

τολμηρὸς ὅπως οὖν· ἀλλ' ἀναμνηθεὶς ὅτι ὁ πατήρ του τὸν ἀπηγόρευεν ἀποθνήσκων νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ σάχου τῆς Περσίας, προσηνέχθη εἰς τὸν πρέσβυν μετὰ μεγάλης δεξιότητος καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν.

Συναθροίσας δὲ τοὺς συντρόφους τοῦ ἐτραγούδου σεν οὕτω·

— Ὁ κειρὸς τῆς ἀποχωρήσεως ἔφθασεν. Ὅστις θέλει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ Κουρδιστάν ἀς εἶναι ἑτοίμος. Ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ ὅστις θέλει νὰ πῶν τὰ χεῖλη του ἐκ τοῦ ποτηρίου τῆς ἀνδρείας! Ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ ὅστις θέλει νὰ σχίσῃ τὴν σινδὸν τὸν θανάτου!

Οἱ 777 ληστὰὶ ἀποκρίνονται. — Ὁ Κιόρογλου, δὲν φοβούμεθα τὸν θάνατον ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, θὰ ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς. — Ἀναχωροῦσι λοιπὸν, φθάνουσιν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Καζλί Γκιόλ, κειμένην πλησίον τοῦ Κόϊ, καὶ ληστεύουσιν τινα συνοδίαν.

Ὁ διοικητὴς τοῦ Ἐριβάν, Χουσεῖν Ἀλὶ Χάν, ἐκινήθη ἄγων στρατὸν συγκείμενον ἐκ χιλίων πεντακοσίων ἱππέων ἵνα καταστείλῃ τὰς ληστείας ταύτας. — Μὴ φοβεῖσθε ποσῶς, ὦ ψυχαί μου! ὦ τρελλοί μου (Δελιλερίμ)! οὕτως ὀνομάζει ὁ Κιόρογλου φιλικῶς τοὺς συντρόφους του, καὶ τὸ ἐνδοξον τοῦτο ὄνομα τοῖς διεισέτησαν οἱ μεταγενέστεροι. Μὴ φοβεῖσθε παντάπασιν, θὰ τοὺς διασκορπίσω εἰς μίαν ὥραν. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Κιόρογλου καὶ περιβλήθεις τὸν θώρακά του, καὶ ἐνδυθεὶς τὴν πανοπλίαν του, περιμένει, στήριχθεις ἡσύχως ἐπὶ τῆς λόγχης του, τὸν πρέσβυν τοῦ Χουσεῖν. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις δὲ καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ πρέσβους ὁ Κιόρογλου ἀποκρίνεται κατὰ τὴν συνήθειάν του διὰ τραγουδίου. — Σερδάρ, λέγει, συνειθίζω νὰ τραγουδῶ στίχους τινὰς πρὸ τῆς μάχης. — Τραγούδησε, ἂν ἔχῃς διαθέσειν, ἀπαντᾷ ὁ σερδάρ, καθὼς φίλος τῆς ποιήσεως, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ Ἀσιάνοι.

Ὁ Κιόρογλου τραγουδεῖ ἐνταῦθα στροφὴν τινα καλλίστην·

— Ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια τῶν ἀληθειῶν! Ἀκουσέ την καλῶς, ὦ σερδάρ μου. Εἰμαι ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου. Κύτταξε· εἰμαι ὁ Ἀσραήλ. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐνασμενίζονται εἰς τὸ χρῶμα τοῦ αἵματος. Ναί, ἤλθον νὰ χωρίσω τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὰ σώματα· εἰμαι ὁ ἀληθὴς Ἀσραήλ. Θὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον ποῖα σπλάγχνα, ποῖα κρανία πρῶτον θὰ διαπεράσῃ τὸ στόμα τῆς μαχαίρας μου. Σήμερον θὰ καταλείψῃς τὸν κόσμον τοῦτον· ἰδοὺ ἐγώ. Ὁ ἀληθὴς Ἀσραήλ ἔρχομαι νὰ ἐκβάλω τὰς ψυχὰς.

Τώρα θὰ μάθω εἰς τοὺς ἐχθρούς σου νὰ γελοῦν καὶ εἰς τοὺς φίλους σου νὰ κλαίουν. Ἐγὼ εἰμαι ὁ Ἀσραήλ, ὁ ἐξολοθρευτὴς τῶν ψυχῶν.

Ὁ Κιόρογλου ὁρμᾷ εἰς τὸ πυκνότερον μέρος τῶν ἐχθρῶν, φονεύει πάντας τοὺς ἀξίους φόνου, καὶ λαφυραγωγεῖ πᾶν ἄξιον λείας.

Ὁ Κιόρογλου δὲν ἔμεινεν ἐν τοσούτῳ εἰς τὸ Καζλί Γκιόλ περισσότερον, ἀλλ' ἤλθε νὰ κατοικήσῃ

ὀριστικῶς εἰς τὸ Τζαμλί πάλ· ἡ φάμη του διεχύθη μετ' οὐ πολὺ εἰς τὰ περίχωρα, καὶ πανταχόθεν ἐπέμποντο εἰς αὐτὸν χρυσίον καὶ δῶρα.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΒΙΒΛΙΑΚΑ.

—οο—

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλᾶδ. 202, καὶ 203.)

23. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Σεραφεῖμ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, ὁ ἐμαρτύρησεν κατὰ ἀγὰ ἔτος σωτήριον· ἐστὶ δὲ ποιήμα Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς δευτέρας Θεσσαλίας. Τυπωθεῖσα διὰ δαπάνης τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Κυρίας Θεοτόκου τῆς λεγομένης Κωρόνη, διορθωθείσα δὲ, ὡς ἐφικτὸν παρὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου κυρίου Γρηγορίου Μοσχοπολίτου. Ἐν Μοσχοπόλει, 1740. Παρὰ Γρηγορίῳ ἱερομονάχῳ τῷ ἐκ Μοσχοπόλεως. — Εἰς 8^{ον} ἐκ σελ. 23. — Ἐν τῇ προμετωπιδί ὑπάρχει ἡ αὐτὴ ξυλογραφία, ἡ παρίστανουσα τὸν Εὐαγγελιστὴν Δουκᾶν, ἥτις εὐρίσκεται καὶ ἐν ταῖς δυσὶν ἄλλαις ἀκολουθίαις· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ σελίδι, ἔτερος ξυλογραφημένος ἥχος (vignette), ἐν ᾧ εἰκονίζεται προτομὴ τοῦ συνήθους ἁγίου Ναοῦ μετὰ δύο ναύσκων.

Ἡ ἀνωτέρω Ἀκολουθία μετετυπώθη ἐν Βενετίᾳ τῷ 1802 μετὰ πολλῶν προσθηκῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐδὲ αὕτη ἀναφέρεται ἐν τῷ Καταλόγῳ τοῦ Κ. Παπαδοπούλου, κρίνω καλὸν νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῆς·

« Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Σεραφεῖμ Ἀρχιεπισκόπου Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου, τοῦ θαυματουργοῦ· νεωστὶ μετετυπωθεῖσα μετὰ τῆς ἀναγκαίας προσθήκης τῶν τροπικῶν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου, καὶ ἐπιμελῶς διορθωθείσα. Ἐτυπώθη δὲ φιλατμῶ δαπάνῃ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κυρίου κυρ Δημητρίου Τζιολλάκογλου, τοῦ ἐκ Πενδίνης τῶν Ἀγρᾶρων. Προστέθησαν δὲ νῦν πρῶτον κανόνες ὁκτώηχοι, ψαλλόμενοι κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν τῆς δευτέρας. Οὐ μὴν δὲ καὶ ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἅγιον, ποιήμα τοῦ ἁγίου Ἀρχιμανδρίτου Ἰωσήφ. αὐθ'. Ἐνετίησι, 1802. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ. — Εἰς μέγα 8^{ον} Σελ. 132.

24. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μανδηλίου. Ἐνετίησι, 1745. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ. — Εἰς 4^{ον} Σελ. 52.

Συγγραφεὺς τῆς Ἀκολουθίας ταύτης εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Καντακουζηνός, Ἡγμεὼν Οὐγγροβλαχίας.

25. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Χρυσόλαμπους τοῦ θαυματουργοῦ, ψαλλομένη τῇ δεκάτῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, συντεθεῖσα παρὰ Γεωργίου τοῦ Τραπεζουντίου. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα καὶ μετ' ἐπιμελείας ὅτι πλείστης διορθωθείσα. Ἐ-

νετίησι, 1748. Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι. — Εἰς 4^{ον} Σελ. 36.

Μετετυπώθη τῷ 1760 παρὰ τῷ αὐτῷ τυπογράφῳ καὶ τῷ 1774 παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ.

26. Χρυσάνθου Νοταρᾶ, Πρεσβυτέρου καὶ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων, εἰσαγωγή εἰς τὰ Γεωγραφικὰ καὶ Σφαιρικὰ, ἀξιῶσαι τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ περιβλέπτου κυρίου Σκαρλάτου Μκυροκορδάτου, υἱοῦ ἀξιοπρεπεστάτου τοῦ ὑψηλοτάτου εὐσεβεστάτου καὶ σοφωτάτου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Νικολάου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, Αὐθέντου καὶ Ἡγμεῶνος πάσης Οὐγγροβλαχίας. Ἐν Περσίῳ, 1716. — Εἰς φύλλ. Σελ. 176.

Σημ. Ὁ Κ. Παπαδόπουλος (Μέρ. Β'. ἀρ. 82) ἐσφαλμένως ἀναφέρει τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὡς τυπωθὲν τὸ 1711.

27. Ἱστορικὴ Μυσταγωγία, ὅπου ὁδηγεῖ εὐκολὰ μὲ τὴν μοναχὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης καθὲς χριστιανὸν εἰς τὴν γνώσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ δόγματα τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, πολλὰ ἀναγκάζει εἰς ὅλους καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πρόσωπα, διὰ νὰ δείχνωσι τοῦ ἀπλουστεροῦ λαοῦ τὴν ἀκατάληπτον ἐννοίαν τῶν θεϊκῶν λόγων· καθὼς ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς πατέρας φαμελίας, διὰ νὰ διδασκαλεῦσαι τὰ παιδιὰ τῶν χωρισμένην διὰ τοῦτο εἰς δύο Μέρη. Ἀφιερωθεῖσα τῷ ὑψηλοτάτῳ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ Κωνσταντίνῳ Μαυροκορδάτῳ, Ἡγμεῶνι καὶ Πρίγκιπι πάσης Μολδοβλαχίας. Ἐνετίησι, αὐθ'. Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι, 1750. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 264.

Σημ. Συγγραφεὺς εἶναι ὁ Ἀντώνιος Στρατηγός.

28. Περὶ τῶν διχονοιῶν τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς τῆς Πολωνίας, δοκίμιον ἱστορικὸν καὶ κριτικὸν ἐκ τῆς Γαλλικῆς εἰς τὴν κοινωτέραν τῶν καθ' ἡμᾶς Ἑλλήνων διάλεκτον μεταφρασθέν, μετὰ καὶ σημειωμάτων τινῶν ἱστορικῶν καὶ κριτικῶν, οἷς ἐντέλει προστέθη καὶ σχεδιάσμα περὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας. 1768. Ἐν Λειψίᾳ. — Εἰς 8^{ον}.

29. Μηνὶ Αὐγούστου Α'. Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀλεξάνδρου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, συντεθεῖσα (sic) ἐν ἔτει αὐθ' δι' ἀξιώσεως τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου αὐθέντου πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Σκαρλάτου Γκιζα Βασιβόδα καὶ θεωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου, σοφωτάτου ἡμῶν Πατριάρχου τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίου Ἑρρίκῃ, Ἀρχιεπισκοπῶντος τοῦ πανιερωτάτου, λογιωτάτου καὶ θεοπροβλήτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας κυρίου κυρίου Γρηγορίου. Νῦν δὲ τυπωθεῖσα σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ τιμιωτάτου καὶ εὐγενεστάτου ἄρχοντος· ἐκ Βλαχίας κυρίου Ἰωάννου Βακαρεσκίου, μεγάλου Βασιλέως καὶ μεγάλου Δικαιοφύλακος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου. Ἐνετίησι, 1771 αὐθ'. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 39.

30. Ἀκολουθία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης, ψαλλομένη τῇ ια' τοῦ Μαρτίου μηνός, συντεθεῖσα μὲν παρὰ Ἰωβ μοναχοῦ τοῦ Μίλου, τύποις δὲ νῦν πρῶτον ἐκδοθεῖσα παρὰ Πάνου τοῦ Σεκληστινοῦ δι' ἰδίας αὐτοῦ δαπάνης· ἐπιστάσις καὶ ἐπιδιορθώσις τοῦ λογιωτάτου ἐν Ἱεροδιακόνῳ Ἰακώβου τοῦ Γεραλεξάνδριδου, τοῦ ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Δημητριάδος ἐκ κώμης Ἀγυαῖς, αὐθ'. Ἐνετίησι. Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίῳ. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 39.

Περὶ τῆς Ἀκολουθίας ταύτης καὶ τοῦ ὑπὸ Ἰωβ βίου τῆς ἁγίας Θεοδώρας ἴδε Ἑλληνομνημονα φυλλάδιον Α', Σελ. 41.

31. Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Βλασίου Ἀρχιεπισκόπου Σεβαστίας, συλλεχθεῖσα ὑπὸ Στυλιανοῦ Ἱερέως Κύτρικα καὶ ἀφιερωθεῖσα τοῖς τιμιωτάτοις Ἰωάννῃ Λασιάρει τῷ ἐξοχωτάτῳ Ἱατροσοφιστῇ, καὶ Βλασίῳ Παυλοῦτζῳ χρησιμωτάτῳ Ἐπιτρόπῳ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ πανενδόξου ναοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Σπηλαιότισσας καὶ ἁγίου Βλασίου. αὐθ'. Ἐνετίησι, 1786. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 12 καὶ 39.

32. Ἡ Βίβλος τῶν ἱερῶν ὑμνων, κοινῶς λεγομένων ψαλμῶν, νεωστὶ μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς εἰς τὴν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων διάλεκτον· εἰς αὐτὴν προστέθησαν αἱ ὑποθέσεις ἐκάστου ψαλμοῦ, ἔτι δὲ καὶ ὀλίγαι τινὲς Σημειώσεις. Ἐν Βενετίᾳ, 1804. Ἐν τῇ Τυπογραφίᾳ Νικολάῳ Γλυκεῖ. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 333.

33. Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου ἀσματικὴ ἀκολουθία, συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ πανοσιωτάτου καὶ ἔλλογιμωτάτου ἱεροκήρυκος καὶ ἀρχιμανδρίτου τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας κυρίου Ἰωάννου Ἱεροσολύμου Κεφαλληνίως, προσφωνηθεῖσα δὲ τῷ τιμιωτάτῳ καὶ χρησιμωτάτῳ κυρ Σκουλῇ Σηλιερίῳ Γούναρει, ὅστις χάριν τῆς ἥς ἔχει πρὸς τὸν ἅγιον μεγάλης εὐλαβείας καὶ διὰ ὠφέλειαν τῶν ὁρθοδόξων καὶ εὐλαβῶν χριστιανῶν ἰδίῳ ἀναλώμασι τύποις αὐτὴν ἤδη ἐκδίδωσιν. Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Τυπογραφίᾳ, ἔτει 1804. — Εἰς 4^{ον} Σελ. 32.

34. Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου τοῦ ἐρημίτου τοῦ ἐκ Χωρίου Μονοδένδρου· νῦν πρῶτον ἐκδοθεῖσα τύποις συνδρομῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ αἰδεσιμωτάτου κ' Ἰωάννου Ἱερέως Οἰκονόμου, Νικολάου Γεροδήμου Χαλιοπολίτου, αὐθ'. Ἐνετίησι, 1807. — Εἰς 8^{ον} Σελ. 21.

35. Ἀκολουθία ἡ θεία, ἱερὰ καὶ μαρτυρικὴ τῶν ἁγίων καὶ πανενδόξων τοῦ Χριστοῦ μεγίστων ἀποστόλων τε καὶ ἀπαστόλων Μανουὴλ, Σαβὲλ καὶ Ἰσμαὴλ, ἀθλητάντων ἐν ἔτει σωτηρίῳ τζβ', ἀναγινωσκόμενη κατὰ τὴν ιζ' τοῦ Ἰουνίου ἥτις πρῶτον μὲν, ἐρανισθεῖσα τε καὶ φιλοπονηθεῖσα παρὰ Μανουὴλ Μάνου τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐπιδιορθωθείσα παρὰ τοῦ πανοσιοπολογιωτάτου διδασκάλου καὶ ἱεροκήρυκος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκ-

κλησίας κυρίου Δωροθέου Βουλησμά, εἰς φῶς ἤ-
χθη διὰ δαπάνης τοῦ ἐν μακρίᾳ τῇ λήξει εὐγενε-
στάτου ἀρχόντος πολκοβνίκου καὶ καθολικῆς κυ-
ρίου Μανουὴλ Μπάλα, νῦν δὲ, αὐξήθεισά παρὰ
τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ χάριν εὐλαβείας τῇ προσθήκῃ
τῶν τε ἐγκωμίων, τοῦ ἱεροῦ τῶν ἁγίων Ἐπιταφίου
Εὐλογηταρίων καὶ ΚΑ' Οἴκων, μετὰ τινων τροπα-
ρίων ψαλλομένων ἐν τῇ ἀγρυπνίᾳ τῆς αὐτῶν ἐτη-
σίου πανηγύρεως, ἐτι δὲ σὺν τέτταρσιν εὐχαῖς, Με-
γαλυναρίοις τισί, Τυπικοῖς ἐξ καὶ τοῖς δυοῖ σπα-
νωτάτοις Πασχάλοις μετὰ καὶ τινων ἄλλων, ὡς
ὁράται, ἅπερ ἅπαντα ἐθεωρήθησαν παρὰ τοῦ παν-
ισρωτάτου ἐν Ἀρχιερεῦσιν ἁγίου Συνάδων κυρίου
κυρίου Νικοδήμου, καὶ τελευταῖον καλλωπισθεῖσα
ταῖς τῶν χαριτοδρόμων εἰκόνων τέτταρσι χαλκο-
γραφίαις τῶν ἁγίων, καὶ ὡς οἷον τε εἰς τὸ ἐντελές
ἀχθεῖται, ἥδη δεύτερον σὺν Θεῷ ἁγίῳ τύποις καθα-
ρωτέροις καὶ ἐρυθροῖς χαρακτῆρσιν ἐκδίδεται, σπου-
δῇ μὲν καὶ ἀναλώμασι τοῦ ταπεινοῦ ποιητοῦ, ὅπως
διανέμῃται δωρεὰν τοῖς τοῖς θεοῖς Ναοῖς τοῦ κυρίου
ἡμῶν καὶ τοῖς φιλομάρτυροις Χριστιανοῖς, ἐξαιρέτως
δὲ τοῖς ὁμωνύμοις τοῖς ἁγίοις, ὑπὲρ τῆς τῶν πολ-
λῶν αὐτοῦ πλημμελημάτων ἀφέσεως καὶ τῆς μετὰ
δικαίων τῶν ψυχῶν τῶν γονέων αὐτοῦ Σκαρλάτου
καὶ Αἰκατερίνης αἰωνίου ἀναπαύσεως. Ἐπιμελεῖται
δὲ καὶ ἐπιστάσις τοῦ πανοσιωτάτου ἐν Ἱερομονά-
χοις ἁγίου Ἀρχιμηνδρίτου κυρίου κυρίου Καλλινί-
κου τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης. Ἐν Λεβίᾳ, 7323,
ZTKF. — 1815. ΑΩΜΕ'. Ἐν τῷ τυπογραφίῳ
Βράτσκοφ καὶ Ἐρτελ. — Εἰς 4ον.

36. Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς
ἡμῶν Νικάνωρος τοῦ θυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῷ τοῦ
Καλλιπράξου δρεῖ ἀσκήσαντος, ἥτις ψάλλεται ἐν
τῇ ζ' τοῦ Αὐγούστου μηνός τανὶν πρῶτον τύποις
ἐκδοθεῖσα δι' ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου, χρησιμωτά-
του καὶ ἐν πρᾶγμα τεταῖς ἀρίστου κυρίου κυρίου
Δήμου Ἰωάννου Γολιπούλου, τοῦ ἐκ τῆς χώρας
Καλλισιανῆς, παρ' οὗ καὶ διὰ ψυχικὴν αὐτοῦ σωτη-
ρίαν καὶ μνημόσυον αἰώνιον τῶν αὐτοῦ γονέων ἀ-
φιερῶθη τῇ σεβασμῇ ρονῇ τοῦ ἁγίου, τῇ ἐπονο-
μαζομένῃ Ζαβόρδα (ἥτις εὐρίσκεται ἐν τῇ ἐπαρ-
χίᾳ τῶν Γρεβενῶν), ἵνα παρέχῃσιν αὐτὴν δωρεὰν
οἱ ἐν αὐτῇ ἀνιούμενοι Πατέρες τοῖς μετ' εὐλαβείας
καὶ πόθου ἐπικαλουμένοις τὴν Ἁγίον. Κερκύρα ἐν
τῇ τυπογραφίᾳ τῆς Διοικήσεως. 1817. — Εἰς 8ον.
Σελ. 57.

37. Χριστιανικῆς διδασκαλίας μάθημα τμήμα-
τος γ'. Σύνοψις ἱερῶς Κατηχήσεως διὰ τ' ἀλληλοδι-
δασκόμενα παιδιὰ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς προπαιδείας
Ἐπιτροπῆς. Ἐν Αἰγίνῃ, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Ὁρ-
φανοτροφείου. 1830. — Εἰς 8ον. Σελ. 16.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

περί τὰ μέσα τῆς ΙΣΤ' ἑκατοσταετηρίδος.

—ooo—

Angerii Gisleinii Basbequii omnia quae extant. Lugd. Bata-
vorum. De officina Elzeviriana. Anno 1633. Ἦτοι
Αὐγερίου Γισλένιου Βασβέκ ἅπαντα τὰ σωζόμενα 1633.

Petri Gyllii, — De topographia Constantinopoleos, et de illius
Antiquitatibus. Libri Quatuor. Lugduni 1561. Ἦτοι
Πέτρου Γυλλίου περί τοπογραφίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περί
τῶν ἀρχαιοτήτων αὐτῆς. Βιβλία τέσσαρα, 1561.

Τὰ δύο ταῦτα συγγράμματα, ἀποβλέποντα τὴν
ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, εἶναι ἄξια πολλῆς
μελέτης. Καθ' ὅλον τὸν δέκατον ἑκτον αἰῶνα ὀλί-
γας εἰδήσεις ἔχομεν ἀπὸ ὁμογενεῖς συγγραφεῖς. Ὁ-
σοι, καθὼς οἱ ἀνώτεροι, κατόκησαν μετὰ τῶν τότε
Γραικῶν, ἀναμνηστικῶνται ἐνίοτε εἰς τὰ συγγράμ-
ματα αὐτῶν τὸν βαθμὸν τῆς παιδείας καὶ τὴν κα-
τάστασιν τοῦ ἔθνους. Καὶ τί εἶχον νὰ γράψωσι περὶ
ἔθνους, ἀπολέσαντος πρὸ ἐνός μὲν αἰῶνος τὴν πολι-
τικὴν αὐτοῦ αὐτονομίαν, πρὸ πολλῶν δὲ τὴν ἐλευ-
θερίον του ἀγωγὴν; Τὰς ὀλίγας τῶν ξένων περιη-
γητῶν σημειώσεις περὶ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς παιδείας
αὐτοῦ, θεωρῶ πολυτίμους εἰς ἡμᾶς, διότι παραβά-
λοντες τὴν τότε πρὸς τὴν ἐνεστώσαν αὐτοῦ κατά-
στασιν, μανθάνομεν εἰς πόσῃ ἀμάθειαν καὶ ἀναι-
σθησίᾳ εἶχε παρσῦρει ἡμᾶς ὁ χρόνος. Πάντα τὸν
μὴ Ἑλλήνα ἐκάλουν οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον· ἡ-
μεῖς δὲ, οἱ πρὸ ὀλίγου ἀρχίσαντες νὰ φωτισώμεθα,
μὴ γινώμεθα κομπορρήμονες ἐνώπιον τῶσων πεπαι-
δευμένων ἔθνων, ἀλλ' ἄς κοπιώμεν ἐκπαιδευόμενοι
ἐν παιδείᾳ ἀληθείᾳ καὶ φῶς Θεοῦ. Πάντες οἱ με-
ριμνῶντες ὑπὲρ τοῦ ἔθνους δακρύζουσιν, ἀναγινώσκον-
τες τὰ περὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πολυετοῦς ξενοκρατίας,
τὴν παντελῇ λέγω ἀμάθειαν, τὴν δολιότητα καὶ
τὴν μεγίστην κακοήθειαν τῶσδε παρὰ τῶν ξένων
ἐκτραγωδηθείσας. Τοιούτους μᾶς ἐξεκρίνον οἱ ξέ-
νοι ὅσοι χάριν προπατορικῆς εὐκλείας ἐπεσκέποντο
τὸν τόπον ἡμῶν, περιεργαζόμενοι μὲν τὰ ἐρείπια,
ἀλλὰ τοὺς ζῶντας ὅλους θεωροῦντες ὡς ἀναξίους
ἀπογόνους τῶν ἄλλοτε εὐκλεῶν Ἑλλήνων. Ἐπεθύ-
μουν τὸ ἔθνος ὅλον ν' ἀνεγίνωσκεν ἐξισορομένην τὴν
κακὴν τῶν ξένων γνώμην περὶ ἡμῶν κατὰ τοὺς
δυστυχεῖς ἐκείνους χρόνους· τὸ μάθημα ἤθελεν εἰ-
σθαι σωτήριον, ἤθελε μᾶς παροτρύνει εἰς πλειοτέ-
ρους κόπους, εἰς πλειοτέραν πρὸς ἀλλήλους συμπά-
θειαν, καὶ κατασιγάζον τὰς ἐρίδας ἤθελε παρκα-
νῆσαι πάντας ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ συνεργαζώμεθα μετ' ἀ-
καμάτου ζήλου πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἔθνους. Τοιαύ-
την ὠφέλειαν παρέχουν αἱ ἱστορικαὶ αὐταὶ ἀναμνή-
σεις τῶν ἀλλογενῶν κατὰ τὴν δεκάτην ἑκτὴν ἑκα-
τονταετηρίδα. Μετὰ ταῦτα ἡ ἀναφύεσα εἰς τὴν
Εὐρώπην θρησκευτικὴ ἀναμόρφωσις τοῦ Λουθήρου,
καὶ ἡ ἀκμάτης τῶν Ἰησοῦϊτῶν ἐπιμέλεια ν' ἀπο-

κτίσωσιν εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὅσα ἀπώλεσαν εἰς τὴν
ἐσπερίαν Εὐρώπην, συνεκίνησαν τὸ ἔθνος, καὶ ἀνα-
φάνησαν πλειότερα ἱστορικὰ ὑπομνήματα περὶ τοῦ
Γραικοῦ πληρώματος.

Ἀκράδαντον ἀντεστάθην ὀλόκληρον τὸ ἔθνος κατὰ
τῶν ἀποστόλων τοῦ Πάππ, καὶ ἡ πολυμαθεὶα καὶ
ἡ ἀληθὴς γοητεία πολλῶν ἐλλογιμῶν Ἰησοῦϊτῶν
δὲν ἴσχυσαν νὰ σκληρώσιν αὐτὸ ἀπὸ τὴν πάτριον
αὐτοῦ θρησκείαν. Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ
τῶν Ἰησοῦϊτῶν πάλιν τοῦ Γραικοῦ κλήρου, περὶ
τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, εἶναι ὑπόμνημα ἱστορι-
κόν, ἄξιον Ἑλλήνων συγγραφῆς. Συγχρόνως εἰς τὸ
Αἰγαῖον πέλαγος, ὅπου εἶχον ἐμφολεῖσαι τόσοι ἡ-
γεμονίσκοι ξένοι, οἱ Ἰησοῦϊται εἰσερχόμενοι εἰς
ποιμένας ἄνευ ἀγρόπων ποιμένων, ἀπέσυραν ἀπὸ
τὴν προπατορικὴν θρησκείαν πολλοὺς νησιώτας. Οἱ
τότε πρέσβεις τῆς Γαλλίας, λαβόντες διὰ συνθή-
κης τὴν ὑπεράσπισιν τῶν καθολικῶν παντὸς γένους,
ἐπροφύλακτον ἐνταυτῷ καὶ τοὺς ἀποστατούντας
Ἀνατολικούς ἀπὸ τε τὰς ἀρχὰς τοῦ Γραικοῦ Πα-
τριάρχου καὶ τὰς εἰρκτάς τῶν Ὀθωμανῶν. Χάρης
εἰς τὴν πρόθυμον ταύτην τῶν πρέσβων ὑπεράσπι-
σιν, πολλοὶ ἐγκληματῆαι Γραικοί, λαϊκοὶ τε ἡ κλη-
ρικοί, ἀπέφυγαν πρὸς καιρὸν τῶν ἐγκλημάτων αὐ-
τῶν τὴν δικαίαν τιμωρίαν.

Πολλῶν ἀγαθῶν πρόξενος εἰς τὸ ἔθνος ἔγινεν ἡ
πάλιν αὕτη· διότι ἡ πολυμαθεὶα τῶν Καθολικῶν
ἀποστόλων, παρώξυνε τοὺς ἀντιπάλους Γραικοὺς
εἰς πλειοτέραν σπουδὴν, καὶ ἐξύπνισε καὶ τοὺς λη-
θαργούντας κληρικοὺς πρὸς πλειοτέραν μελέτην
τῆς πατρὶου θρησκείας.

Ἀπὸ τὸν ΙΔ' αἰῶνα ἀναφαίνονται εἰς τὸ Γραι-
κικὸν ἔθνος θεολογικὰ τινὰ συγγράμματα, ἐξηγη-
τικὰ μᾶλλον ἢ πολεμικὰ, διότι οἱ συγγραφεῖς ἔ-
γραφον μὲ φῶς καὶ μὲ προφανὲς σέβας κατὰ τῶν
Καθολικῶν, τῶν ὁποίων ἡ πολιτεία εἰς τὴν Ἑλλάδα
ὀλονεν περιστελλομένη, ἔπυρσεν ὀλοτελῶς κατὰ τὰς
ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Τὰ συγγράμματα ταῦτα,
κατ' ἐξοχὴν τὰ πρῶτα, ἀποσιωπῶντα τὰς δοξα-
σίας τῶν ἐναντίων, ἐνίσχυνον τὸ πλήρωμα, καὶ ἐσα-
φηνίζον τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.
Τὰ δὲ τῶν Καθολικῶν, τῶν ἡμετέρων πολυμαθέ-
στερα καὶ ἐμβριθέστερα, εὐτυχῶς μᾶς ἐφύλαξαν
ποικίλας γνώσεις περὶ τε τῶν κληρικῶν καὶ ὀλο-
κλήρου τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἄν, εἰς τὴν ἀλληλομα-
χίαν ταύτην καὶ τὸν μανιώδη προσηλυτισμὸν, ἐ-
κόρεσαν τὴν ψυχὴν τῶν οἱ Ἰησοῦϊται μὲ ὕβρεις καὶ
πικρὰς κατὰ τῶν ἀπιστούντων Γραικῶν λοιδορίας,
ὁ νοήμων Γραικὸς ἄς τὰ συγχωρήσῃ, συλλογίζόμε-
νος τὴν ὠφέλειαν τῶν πολυτίμων ἱστορικῶν μαθη-
μάτων. Τοιαύτας ἐμπαιθεῖς μαρτυρίας κατὰ τοῦ ἔ-
θνους ὅλου καὶ τῆς ἀμαθείας αὐτοῦ, ἀποδίδω εἰς
τὸν πολλάκις ἄκαρπον καὶ μάταιον προσηλυτισμὸν.

Ὀλόκληρον αἰῶνα πρὸ τῶν θρησκευτικῶν τού-
των ἐρίδων κατόκησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ συνέ-
ζησαν μετὰ τῶν Γραικῶν δύο λόγιοι ἄνδρες, ἄνευ
προλήψεων θρησκευτικῶν, ἄνευ πάθους κατὰ τῶν
ἐγκατακλινῶν, ζητούντες νὰ φωτίσωσι τὴν Εὐρώπην,

περὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, καὶ τῶν σωζομέ-
νων τῆς ἀρχαιότητος λειψάνων. Ἱστορίαν μὴ περι-
μένη τις ἀπὸ τοιούτους περιηγητὰς, ἀλλὰ τὰς συ-
χνὰς αὐτῶν περικοπὰς καὶ διηγήσεις περὶ τῶν ἐ-
θίμων, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς μαθήσεως τοῦ
τότε Γραικοῦ λαοῦ συναρμολογοῦντες, δυνάμεθα
νὰ διαφωτίσωμεν τὴν σκοτεινὴν καὶ ἄγνωστον κα-
τάστασιν τοῦ ἔθνους ἀπὸ ἀλώσεως μέχρι τῆς σή-
μερον.

Πολλὰ τὰ πλεονεκτήματα τοιούτων συγγραμμά-
των μὲν μορφαὶ ἀλλ' ἐπαίνω πάντα Ἑλλήνας, ζητούντα
νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλήθειαν πικρὰν εἰς ὅλους
ἡμᾶς, τὴν τότε παρὰ πολλῶν περιγραφομένην πλ-
χυλὴν ἀμάθειαν ἡμῶν, τὴν οἰκτρὰν παραβολὴν τῶν
τότε ζώντων μετὰ τῶν θανόντων προκατόχων, καὶ
τὴν περὶ πᾶν καλὸν καὶ εὐγενὲς ἀναληψίαν τῶν
Γραικῶν ὅθεν ἡ φροντίς μου νὰ ἐξιστορήσω ὅλα τὰ
ἐν προόδῳ γραφόμενα καὶ ἀπὸ τοὺς δύο περικλεεῖς
συγγραφεῖς τοὺς ὁποίους ἀνωτέρω ὠνόμασα, εἰς
ἄλλο δὲν ἀποβλέπει, εἰμὴ, ὡς εἶπα, εἰς τὸ νὰ πα-
ροτρυνώμεθα εἰς πλειοτέραν ζῆλον πρὸς φωτισμὸν
τοῦ ἔθνους. Πλὴν τούτου, ἐν τῷ μέσῳ τοσούτης
καταπορᾶς, περηγορία μεγίστη εἶναι ὅτι εἰς ὀλίγα
ἔτη, μετὰ τὴν παλιγγενεσίαν ἡμῶν, συνάρσει τῆς
θείας προνοίας, ἐγεύθημεν τὰ τῆς ἐλευθερίου πι-
δαῖας ἀγαθὰ, καὶ ἀναγεννηθέντες ἐλπίζομεν πλειο-
τέραν πρόδοον, πρόδοον Ἑλληνικὴν καὶ ὄχι ξενίζου-
σαν, εὐδαιμονίαν εἰς τοὺς ἀγῶνας ἡμῶν ὀρελλομένην
καὶ μὴ προσδοκωμένην παρ' ἄλλοτριων.

Πρὸς σφαιρότεραν κατὰληψιν τῶν γραφομένων,
παραθέτω σύντομον βιογραφίαν τῶν δύο τούτων
συγγραφέων.

Αὐγέριος Γισλένιος, γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα
Βασβέκ (1) ἀπὸ κωμόπολιν ὁμώνυμον τῆς Ὀλλαν-
δίας, ὅπου ἦτο τοπάρχης ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐγεννήθη
εἰς τὴν Φλάνδραν τὸ 1522· ἐπεσκέφθη δὲ νέος ἐτι
τὰ πλειότερα πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης, καὶ το-
σάυτην φήμην ἀπέκτησεν, ὥστ' ἐνεκρίθη κατὰλλη-
λος νὰ πεμφθῇ εἰς Κωνσταντινουπόλιν πρέσβος τοῦ
αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Φερδινάνδου, πρὸς Σου-
λεϊμάνον τὸν Μέγαν. Ἡ ἀκαταμάχητος πορεία τῶν
στρατευμάτων τοῦ μεγαλειπρεποῦς τούτου Σουλ-
τάνου, ἐρόδιζε τότε ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰ
μικρὰ ὅμορα κράτη συνεκινούντο καὶ συντηγνί-
ζοντο ὅπως προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὴν πανωλεθρίαν
ταύτην τῶν Τουρκικῶν ἐπιδρομῶν. Νουνεχὴ ἄνδρα
εὗρεκεν ὁ Φερδινάνδος· καὶ ἂν ὁ Βασβέκ δὲν ἀπέ-
κτησε παρὰ τοῦ Σουλτάνου ὅσα ἐπεθύμει ὁ κύριος
του, καὶ ὅσα εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμο-
νὴν αὐτοῦ ἀδιαλείπτως ἐζήτηι, συνέτεινεν ὅμως εἰς
τὸ νὰ καταπραύνῃ τὴν κατὰ τῶν Γερμανῶν δυσμέ-
νειαν τοῦ Ὀθωμανοῦ αὐτοκράτορος. Χάρης εἰς τὴν
εὐγενῆ καὶ διαλλακτικὴν αὐτοῦ συμπεριφορὰν μετὰ
τῶν ἐν Τουρκίᾳ μεγιστάνων, ἀπελευθερώθησαν τινες
χριστιανοὶ αἰχμαλωτισθέντες εἰς πολλὰς μάχας καὶ

(1) Γράφεται Busbec, Bousbecq καὶ Bousb-que· ἀλλ' ἡ πρῶ-
τη γραφὴ εἶναι ἡ οὐκ ἐπιστεῖρα.

ναυμαχίας (1). Ὁ Βυσβέκ ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ 1555 καὶ διέμεινε μέχρι τοῦ 1562, ἐξαιρουμένων μηνῶν τινῶν ἀπουσίας.

Μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐπάνοδον εἰς Γερμανίαν, τοιαύτην ὑπόληψιν ἀπέκτησεν ἕνεκα τῆς συνετῆς καὶ εὐτυχῆς διεκπεραιώσεως τῶν ἐκκερμένων ὑποθέσεων, ὥστε ὠνόμασεν αὐτὸν διδάσκαλον τῶν τέκνων τοῦ ὁ διαδόχου τοῦ Φερδινάνδου, Μαξιμιλιανὸς ὁ Β'. Τὸ 1570 συνώδευσεν εἰς Γαλλίαν τὴν ἀρχιδούκισσαν Ἰσαβέλλαν, μνηστὴν τοῦ Καρλόλου Θ', Βασιλέως τῆς Γαλλίας. Εἰς τὴν αὐτὴν ταύτην διέμεινε ὁ Βυσβέκ ἐπὶ τινὰ ἔτη ὡς αὐτάρχης, καὶ ἐνταῦθα ἔγραψε τὰς πρὸς τὸν Ῥοδόφιλον Β'. ἐπιστολάς του. Ἐβδομηκοντούτης ἤδη, ἐζήτησεν ἀδειαν παρὰ τοῦ κυρίου του νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα του. Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς Νορμανδίας, σπαρταρομένης τότε ἀπὸ ἐμφυλίου στάσεως, ἐνέπεσεν εἰς χεῖρας στασιαστῶν. Ὁ ὁπλαρχηγός, ἐξετάσας τὴ διαβατήρια καὶ τ' ἄλλα ἔγγραφα τοῦ Βυσβέκ, ἐτιμώρησε τοὺς στρατιώτας, καὶ διὰ παντοίων τρόπων ἐπροσπάθησε νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν προσβληθέντα αὐτάρχην. Ἀλλ' ὁ Βυσβέκ, μεγίστην μεγαλοφυλίαν δεικνύων, ἀπεκρίθη, ἐνῷ κατείχετο ἀπὸ σφοδρότατον πυρετὸν ἕνεκα τοῦ κόπου καὶ τοῦ φόβου, ὅτι οὐδεμίαν ἱκανοποίησιν ἢ τιμωρίαν ζητεῖ, ἀλλ' ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν. Μετεκομίσθη δὲ κατ' αἰτήσιν του εἰς φίλου τινος πλησιόχωρον οἰκίαν, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1592 ἔτους.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΙΑΠΟΝΙΑ.

(Ὁρα φυλλ. 193, σελ. 23.)

—ooo—

Εἶπομεν πῶς αἱ γυναῖκες θεωροῦνται καὶ πῶς διάγουσιν ἐν Ἰαπωνίᾳ· περιεργὸν δὲ νὰ ἰδῶμεν καὶ πῶς ἐνδύονται. Καθὰ λέγουσιν οἱ ἐπισκεφθέντες τὸ κράτος ἐκεῖνο οὐδαμοῦ, οὐδ' εἰς τὴν Εὐρώπην οὐδ' εἰς τὴν Ἀσίαν, τῶν γυναικῶν τὸ ἐνδυμα εἶναι πολυτελέστερον τοῦ τῶν Ἰαπωνιδῶν. Καὶ τὸ μὲν κεφαλοδέσμιον αὐτῶν φέρουσιν ἀτμηλῶς, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ἀκόμψως. Ἐν καιρῷ μὲν θέρους αἱ ἐσθῆτες αὐτῶν εἶναι λεπτοῦρέσταται καὶ διὰ κεντημάτων πεποικιλμέναι, ἐν ὥρᾳ δὲ χειμῶνος παχέαι καὶ θερμαί.

Τί δὲ πρὸ πάντων ἀποτελεῖ τὸν πλοῦτον, τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν χάριν τῶν Ἰαπωνιδῶν; ὁ μὲ

(1) Εἰς τινὰ ἐπιστολὴν τοῦ Σουλεϊμάνου πρὸς τὸν Γερμανὸν αὐτοκράτορα, ἀναγινώσκοντες τ' ἀκόλουθα: Caeterum quosdam captivos, quos per Legatum vestrum dimitti petiistis, sine omni exactione auri vel argenti, libere ad vos redire permisimus. σελ. 462.

γὰς ἀριθμὸς τῶν ἐσθῆτων μὲ τὰς ὁποίας περιβάλλονται· ἀρχεται δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀπὸ τῆς πέμτης καὶ καταντᾷ μέχρι τῆς εἰκοστῆς. Ὅσαι κατὰ τὴν ἀναγνώσειν ἔως τῆς περιόδου ταύτης τὸν ἄρθρον μου, θέλουσι σκιρτήσῃ ἀπὸ χαρὰς ὡς ἀνακαλύπτεται ἰσχυρότατον ἐπιχείρημα κατὰ τῶν ἀνηλεῶν κατηγοριῶν τῶν ἡμετέρων *κρινολινῶν*. Ἰδοὺ, θέλουσιν εἰπεῖν, ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν αὐτὴν τὸ ὥραϊον φῦλον ἐξογκοῦται καὶ φυσκόνεται ὅπως καὶ ἡμεῖς· φυσικὸν ἄρα καὶ ἀναγκαστικὸν τὸ γυναικεῖον φύσκωμα.

Συνομολογῶ, διότι καὶ εἰς ἐμὲ ἀρέσκουσιν αἱ *κρινολινῆς*. Ἰσως, ἂν καὶ τινες ἄνδρες ἔσπερον τοιαύτας, ὑπὸ τὸν ὕλικόν τούτων ὄγκον θὰ ἐκρύπτετο ὁ ἠθικὸς ὄγκος αὐτῶν· ἀλλὰ, κυρίαι μου, μὴ σπεύδετε· ἀναγνώσατε πρῶτον ὅλον τὸν ἄρθρον μου, καὶ ὑστερον ἐπιφέρετε συμπεράσματα. Ἡ ἡμετέρα *κρινολίνα*, (ἐὰν ἔχετε μίαν μόνην) θέλει ὁλόκληρον ἱματιοθήκην διὰ νὰ φυλαχθῇ· ὑπ' αὐτὴν κρύβονται, ὡς ἐσχάτως ἐμάθομεν, καὶ ὁλόσωμοι στρατιῶται ἐπίλεκτοι μὲ ὅλην τὴν, ἂν δὲν λανθάνω, τὴν πανοπλίαν. Θέλετε ὁμῶς ἀπορήσει ὅταν μάθετε ὅτι τρεῖς καὶ τέσσαρες ἐσθῆτες ἱαπωνικάς δύναται τις νὰ κρύψῃ ἀξίολογᾷ ἐντὸς τοῦ στενωτάτου θυλακίου του· διότι τοσοῦτον εἶναι λεπταί, ὥστε ὅλαι ὁμοῦ δὲν ἔχουσιν οὔτε δύο ὀκάδων βάρος. Οὕτε τὰ λεπτότερα τῶν εὐρωπαϊκῶν ὑφασμάτων προσεγγίζουσι τὸ ἀερώδες, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ἱαπωνικῶν. Ἡ πρώτη ὅλων τῶν ἐσθῆτων, ἐκείνη τὴν ὁποίαν φοροῦσι κατὰσχερα, ἐπέχει τόπον τοῦ ἀναπορεύτου ἐνδύματος τῶν ἡμετέρων γυναικῶν, καὶ εἶναι μονοχρώματος, λευκῆ ἢ γαλανῆ. Δένονται δὲ σύμψασαι αἱ ἐσθῆτες αὐταὶ διὰ μιᾶς μόνης ζώνης πλατυτάτης καὶ πολλὰ μακρᾶς, δις τυλισσομένης περὶ τὸ σῶμα· διότι, ἀλλοίμονον ἐὰν λυθῇ ἡ ζώνη! . . . Ὁ κόμβος αὐτῆς γίνεται μεγάλος· καὶ αἱ μὲν ἄγαμοι ἔχουσιν αὐτὸν ὀπισθεν, αἱ δὲ ἔγγαμοι ἐμπροσθεν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες φέρουσιν ζώνην, καὶ ἐμπήγουσιν εἰς αὐτὸν διάφορα πράγματα· *γιαταγάρια*, *παραδείγματα* χάριν (οἱ μεγιστάνες μάλιστα ἐμπήγουσι δύο), *ρίπιδιον*, *καπνοσύριγγα*, *σάκκον* μὲ *καπνὸν* καὶ μίαν θήκην μὲ *ιατρικά*. Αἱ ἐσθῆτες τῶν γυναικῶν καὶ τὸ ἐνδυμα τῶν ἀνδρῶν εἶναι ὁλόανοικτα εἰς τὸ στήθος, καὶ ἐπομένως, ἐπειδὴ δὲν φοροῦσιν οὔτε λαιμοδέτην οὔτε τραχηλιάν, τὸ στήθος φαίνεται ὅλον.

Ἐπειδὴ δὲ ὁμιλήσαμεν περὶ καπνοσύριγγος δὲν εἶναι περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες καπνίζουσιν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Τὰς Ἰαπωνίδας μιμούμεναι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν καὶ αἱ Εὐρωπαῖαι ἤρχισαν καὶ αὐταὶ νὰ καπνίζωσιν· ὁ συρμός οὗτος μετεφέρθη μάλιστα ὑπὸ τινῶν κομποπρεπῶν κυριῶν καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἑλλάδος· εὐτυχῶς ὁμῶς δὲν ἐρρίζωσεν.

Αἱ χεῖριδες τῶν ἐσθῆτων εἶναι πλατύταται, αἱ τῶν παρθένων μάλιστα ἐγγίζουσι σχεδὸν τὴν γῆν· ἡ δὲ οὐρὰ τῆς ἐξωτερῆς, ὅσον εἶναι μακρὰ τόσον ἀποδεικνύει τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν τῆς φεροῦσης.

Θὰ γελάσωσιν ἴσως πολλοὶ ἀναγινώσκοντες τὴν περιγραφὴν ταύτην τοῦ ἱαπωνικοῦ ἐνδύματος· ἀλλὰ πόσον θὰ ἐγέλων καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰαπωνίας, ἐὰν ἐβλεπον τὸ ἡμέτερον; ἐὰν ἐβλεπον, φέρ' εἰπεῖν, τὸ σφίγγιμον τῶν γυναικῶν, τὰς περὶ τὸ στήθος αὐτῶν καρφίδας, τὰς πόρπας, τὰς ταινίας, τὰς... τὰς... καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας ἐν φυλακῇ; Πόσον θὰ ἐγέλων ἐὰν ἐβλεπον ὡς ἀπληροῦσιν τὸν λαιμὸν τῶν ἀνδρῶν, καὶ δύο οὐράς κρεμασμένας ὀπισθεν τῶν, καὶ δύο πόδας σχεδὸν γυμνοὺς;

Ναὶ μὲν αἱ Ἰαπωνίδες φοροῦσιν εἰκοσιν ἐσθῆτας, ἀλλὰ τὰς περιβάλλονται ὅλας διὰ μιᾶς· δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην μυρίων παραρτημάτων ὅπως αἱ εὐρωπαῖαι· ἐπίσης εὐκόλως καὶ ἀποδύονται· διότι, φθάνει νὰ λύσῃσι τὴν ζώνην τῶν, καὶ πάντα διαλύονται ἐν ἀκραιῇ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθησαν.

Ἡ ζώνη αὕτη εἶναι πολυτελεστάτη, διαπλεκτοκίλη με χρυσᾷ καὶ ἀργυρᾷ κοσμήματα, μὲ μαργαρίτας καὶ με ἀδάμαντας.

Καὶ πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅλοι κρατοῦσι *ρίπιδιον*· αἱ γυναῖκες ἔχουσι καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας τὴν κεφαλὴν γυμνήν· μόνον δὲ ἐν καιρῷ μεγάλου ψύχους φοροῦσι παχὺν ἀλλὰ κομψὸν πῖλον, ὅστις σκεπάζει τὸ ἐμπροσθεν μέρος τῆς κεφαλῆς, εἶναι ἀνασκηκωμένος εἰς τὰ πλάγια καὶ συνδέεται ὑπὸ τὸν πώγωνα.

Καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἔχουσι τὴν κεφαλὴν γυμνήν. Διὰ νὰ προφυλάττωνται δὲ ἀπὸ τὰς ἀκτίνες τοῦ φλογεροῦ ἡλίου κρατοῦσι σκιαδέια, ἢ ἀλεξήλια ὅπως πολλοὶ λέγουσι σήμερον. Τὰ σκιαδέια ὁμῶς τὰ προφυλάσσοντα τὰς εὐγενεῖς κεφαλὰς κρατοῦνται ἀπὸ ὑπηρέτας. Τὰ τῶν γυναικῶν ὁμοιάζουσιν ὡς ἡμίκλειστα· καὶ ὅταν ἔχουσιν ὑπ' αὐτὰ τὰς κεφαλὰς τῶν νομίζεις ὅτι φέρουσιν ἀνάποδα πιθάρια.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

—ooo—

ΕΙΣ ΘΡΗΝΟΣ

ἐπὶ τοῦ τάφου

τοῦ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΖΑΛΑΚΩΣΤΑ.

—o—

Sur l'aile de la mort mon âme au ciel s'envole
Je vais où leur instinct emporte nos desirs;
Je vais où le regard voit briller l'espérance;
Je vais où va le son, qui de mon luth s'élance;
Où sont allés tous mes soupirs!

LAMARTINE.

Ὅταν εἰς κλίνην βαδίσαν σ' ἐπάται ὁ ποῦς τοῦ θανάτου,
Κ' ἰδῇσιν ἴσως μακρὰν σου τὸ χαῖνον τοῦ τάφου σου στέμα,

ἴσως μειδίαμα ἐν τὰ ὠχρά σου διέστειλε χεῖλτι, . . .
Κ' ἕνα παλμὸν εὐφροσύνης ἠσθάνθη τὸ κρῖνον σου στήθος,
ἴσως ἠκόντισαν βλέμμα φαιδρὸν τ' ἀπλανὴ ὀμμάτι σου!
ἴσως, Γεώργιε, εἶδες ἐπὶ Χερουβεὶμ νὰ σκιάζουσιν
Μὲ τὰ χρυσᾶ των περὰ τὴν ψυχράν τοῦ θανάτου σου κλίνην,
Καὶ σ' ἀπεκοίμισαν μ' ἐν τῶν βαυκάλλισμα, ὅπως πολλάκις
Τὰ ἀπεκοίμισες σύ, ὅταν ἦσαν μικρὰ ἐπὶ βρέφῃ! . . .
ἴσως ἐκπνέων ἐθάρρυνε γλυκύν ὅτι γεύεσαι ὕπνον!

— Ω! εὐτυχίας κἂν ἦτο στιγμή ἡ ἐσχάτη σου ὥρα,
Καὶ τὴν ἐσχάτην πνοήν σου ἐκπνέων ὑπῆρξες εὐδαίμων.
Μέχρι πυθμένος κενώσας τὸ πέμα δεινῶν καὶ πικρίας,
Εὐρες ἐντὸς τῆς ἱλὸς βανίδα κἂν μέλιτος μίαν,
Καὶ τῶν ἐπὶ σου ἀγγέλων ἡ θέα ἀπέκρυψεν ἴσως
Τὴν ἀποτρόπαιον καὶ εἰδεχθῇ τοῦ θανάτου σου ὄψιν.

— Ναί! πλὴν καὶ τοῦτο θὰ ἦτο πολλὴ δι' ἐσὲ εὐτυχία!
Δὲν μᾶς ἀφίνει εὐκόλως ἡ μοῖρα ἐκστάσεων ὥρας,
Οὐτ' ἐπιτρέπει στιγμὰς ἀμυγδαλέων πικριῶν νὰ γευθῶμεν.
Τίς οἶδεν, ἂν, ὅταν σύ, τῶν ἐπὶ σου θανόντων ἀγγέλων
Βλέπων φαιδρὸς τὰς σκιάς ἐλησμέναις τὸ νόημα τοῦ πόνου;
Τίς οἶδεν, ἂν δὲν σ' ἐφώνει ὁ ὁδοὺς ζῶν ἀγγελὸς σου,

Καὶ εἰς τὰ νεῖα τοῦ χεῖλτι τὴν φλέγουσαν χεῖρά σου θλίβων,
Δὲν σ' ἀνεκάλει παρὸν θλιβερόν, θλιβερότερον μέλλον;
Τίς οἶδεν, ἂν τῆς καλῆς σου συζύγου ἐν κρῖνον δάκρυ,
Πέπτον ἀπὸ τοῦ ὕγρου ὀφθαλμοῦ τῆς ἐπὶ τῆς μαρμῆς σου,
Ἐκ τῶν στηθῶν σου βαρύν, ἀλγεινὸν στεναγμὸν δὲν ἀπέσπα;
— Ω! καὶ τοῦ τάφου τὸ χεῖλος λοιπὸν δὲν σ' ἀφῆκεν ἡ μοῖρα;

Εἴμαρτο δάκρυ πυρὸς νὰ ὑγράνῃ τὸ ὄμμα σου δύνον,
Καὶ μηδεμίαν χαρὰς σου στιγμήν νὰ γευθῇς ἄνευ λύπης;
Σ' εἴμαρτο τάφους ἐπὶ τὰ ν' ἀναρῶντες, ταλαίπωρε φίλε, . . .
Τίνα ἐπὶ προσφιλῇ εἰς τὸ βάθος τῆς κάλπης νὰ ῥίψῃς,
Καὶ τοῦ ὁγδοῦ σου τέλος αἱ χεῖρες τὸν σὸν ν' ἀνασκάψουν!

Πλά σκληρὰ εἴμαρμένη γεννώμενον σὲ κατηράσθη;
Τίς φθονερὸς τῶν ἱχνῶν σου κατόπιν ἐβόδιζε δαίμων,
Καὶ τῆς πικρίας τὸ ὄξος σ' ἐπύπνιζε, μόλις γελώντας;
Τίς; . . . Ω! ὁ δαίμων ἐκεῖνος, ὁ πᾶν τὸ ὄρκιον μαρτύρων,
Ὁ δαλύων μὲ μίαν πνοήν τοῦ στιγμᾶς εὐτυχίας,
Ὁ ὑπὸ μάλης τὸ πλῆρες κρατῶν τῶν δεινῶν μας δοχεῖον,
Καὶ ἐξ αὐτοῦ τοὺς θνητοὺς εἰς εὐρείαν ποτίζων φάλην.

Ὁ ἐπιχαίρων εἰς ἄλλους κραυγὰς, εἰς λυγροὺς στεναγμούς,
Ὁ μ' ἀγωνίας κραυγὰς κοιμίζόμενος καὶ ἀφυσπνῶντων
Τὴν πανυστάτην πνοήν μας ῥοφῶν ὡς τερπνὴν ἀμβροσίαν,
Καὶ εἰς τὸ δύνον μας ὄμμα τερπόμενος ν' ἀντανεκλάται
Ἡ ἀπαίσια, ἀλλὰ μειδῶσα μερμή του, . . . — Ἡ μοῖρα!
Ὡ! ναί, ἡ μοῖρα, . . . ἐν φάτμᾳ ἀποτρόπαιον πλὴν καὶ (ὕπαρξον.

Τὸ καταρώμεθα ὅλοι, τὰ χεῖλτι μας τὸ βλαστημούμεν,
Ὅμως εἰς μάτην, . . . ἐνθ' βλαστημεῖ τῶν ἀνθρώπων ἡ (γλώσσα,

Σχίζει τὰ χεῖλτι αὐτῶν σιδηροῦς ὁ βαρὺς χαλινὸς τῆς!
— Ἐνεκα ὅρα γ' ἡμῶν τὸ φρικτὸν αὐτὸ πλάσμα ἐπλάσθη,
Ἡ μήπως χάριν ἐκείνου οἱ ἄνθρωποι πάντες ὑπάρχουν,
Ὅπως ὑπάρχει βορὰ διαρκὲς εἰς ἐν ἀπίστῳ ν. τέρας; . . .
ἴσως τὸ δεύτερον! . . .

Ὡ! σ' ἐθρηνήσαμεν ὅλοι, Γεώργιε, . . . φίλιον ὄμμα

Τοῦ μνήματός σου τὴν πλῆκα μὲ ἄφθονον ἔβρανε δάκρυ,
Καὶ ἂν τὸ σῆμά σου μνήματος χόους ἐπεκάλυψεν ἤδη,
Πλὴν τὴν γλυκεῖάν σου μνεῖον ἡ μνήμη μας ὅλων ξενίζει
Καὶ θὰ ξενίξῃ ἀκέμη πολλῶν, καὶ μὴ φίλων σου, μνήμη
Τ. Ὁ Ποιητοῦ σου τοὺς στίχους, καὶ τ' ὄνομα τοῦ ποιη-
(τοῦ των.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤ. ΒΛΑΧΟΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

—203—

ΑΡΤΟΣ ΑΝΕΥ ΣΙΤΟΥ. Τηλεγράφους ὑποβρυ-
χίους, ἰσθμῶν πλατυτάτων διορύξεις καὶ πάντα τὰ
γιγάντια ἔργα τοῦ Ἰο' αἰῶνος θέλει ἐπισκιάσει ἐν
νέον ἐπιστημονικὸν τόλμημα. Ἐπανάστασις φοβερὰ
θέλει συμβῇ εἰς τὸν βίον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους·
πάντες οἱ οἰκονομικοὶ νόμοι, ἡ προσφορά καὶ ἡ ζή-
τησις, ἡ εἰσαγωγή καὶ ἡ ἐξαγωγή, ὅλα θέλουσιν
ἀνατραπῇ· ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν ἀνθρώπων ἐργασία
θέλει μηδενισθῇ, καὶ ἀντὶ τοῦ σιδηροῦ αἰῶνος θέ-
λομεν ἔχει τὸν χρυσοῦν.

Μᾶς ὑπόσχονται ἄφθονον καὶ ἐξάριτον ἄρτον
ἀνευ σίτου, ἀνευ καλλιεργείας, ἀνευ κόπου, ἀνευ
κινδύνων, ἀνευ σχεδὸν ἀξιολόγου δαπάνης. Ἡ πεῖνα
διώκεται ἀπὸ τὸν κόσμον.

Αἱ δύο θρεπτικαὶ οὐσίαι τοῦ σίτου, λέγει ὁ δό-
κτωρ Frankland, εἶναι τὸ ὑδρογόνον καὶ ὁ ἄν-
θραξ· γνωστὴ δὲ ἡ πρὸς ἀλλήλα ἀναλογία αὐτῶν.
Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα εὐρίσκονται ἄρθονα ἐν τῇ
φύσει. Τί λοιπὸν μένει εἰς τὸν χημικόν; νὰ τὰ ἐ-
νώσῃ καὶ οὕτω νὰ παραγάγῃ οὐσίαν θρεπτικὴν. Ἐ-
δοκίμασαν, καὶ ἐπὶ τέλους θέλουσιν ἐπιτύχει, νὰ
μεταβάλωσι τὸν ἄνθρακα εἰς ἀδάμαντα. Ὁ ἄρτος
ὅμως εἶναι βεβαίως χρησιμώτερος τοῦ ἀδάμαντος,
καὶ διὰ τοῦτο προτιμώτερον νὰ ἀσχοληθῇ τις εἰς
τὴν κατασκευὴν του.

Ὁ γαιάνθραξ, ὃν ἀπεπειράθησαν νὰ μεταβάλωσιν
εἰς ἀδάμαντα, περιέχει ὅλα τὰ συστατικὰ ἄρτου
ἀρίστης ποιότητος. Τὴν γνώμην ταύτην πρέπει νὰ
τὴν ὀνομάσωμεν ἀλχημικὸν ὄνειρον; Πρὶν ἢ ἀπο-
κριθῶμεν, ἂς ἀναπολήσωμεν ὁποῖα πλοῦτη μᾶς ἐ-
χρηγήσῃ τὸ ἀρθόνως εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς κρυ-
πτόμενον μέλαν αὐτὸ ὀρυκτόν. Μᾶς ἔδωκε τὸ καθ' ἑ-
σπέραν καταυγάζον τὰς ὁδοὺς, τὰ θέατρα καὶ τὰς
οἰκίας μας λαμπρὸν φῶς, μᾶς ἔδωκε κηρία διαφρ-
νέστατα καὶ ποιότητος καλλίστης, τὰ δὲ ὁμοιά-
ζοντα τὴν ἱριδα χρώματά του μαρτυροῦσι περὶ τῆς
ποικιλίας τῶν συστατικῶν του.

Ἄλλ' ἰδοὺ τὸ πάντων θαυμασιώτερον. Ὁ Fran-
kland διαβεβαιῶσι καὶ τοῦτο, ὅχι ἀπλῶς καὶ ὡς
ἔτυχεν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἐταιρίας τῶν
ἐπιστημῶν τοῦ Λονδίνου, ὅτι διὰ τῆς κράσεως τῶν
ἐν τῷ γαιάνθρακι ὑπάρχόντων στοιχείων παρήχθη-

σαν ἐπτακόσιαι περίπου ὀργανικαὶ οὐσίαι, ἐξ ὧν
τινες ἔχουσιν ὅλας τὰς ιδιότητες τῶν ἡδυτέρων
ὀπωρῶν, οἶον ἀπίων, σταφυλῆς, ροδακινίου, ἀνανᾶ
καὶ ἄλλων, ἔχουσι δηλαδὴ τὴν ὁσμὴν αὐτῶν καὶ
τὴν γεῦσιν.

Ἄρτον λοιπὸν ἀνευ καλλιεργείας, ἐναντίον τῶν
δυσκρασιῶν τῆς ἀτμοσφαιρῆς, τῶν πολιτικῶν καὶ
ἐμπορικῶν κρίσεων, ἄρτον εἰς πάντα καιρὸν καὶ εἰς
πάντα τόπον, ἰδοὺ τί μᾶς ὑπόσχεται ἡ χημεία, ἡ
μηχικὴ, ἡ σκοτεινὴ, ἡ ρυοδερὰ καὶ ἐν τοσούτῳ εὐερ-
γετικὴ αὐτὴ ἐπιστήμη.

Ο ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. (Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς).

..... Ἀπὸ τινων ἡμερῶν παριστῶσιν ἐν
τῷ « Γαλλικῷ θεάτρῳ » (theatre français) μετά-
φορσιν τοῦ *Oιδίποδος τυράννου* τοῦ Σοφοκλέους.
Ἐννοεῖς βεβαίως ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις ἔσπευσα ὅπως
θυμιάσω τὸ ἐν τούτῳ τῶν πολλῶν ἀριστουργημάτων
τῆς δραματικῆς ἡμῶν ποιήσεως. Ἡ μετάφρασις,
καὶ μάλιστα ἡ ἑμμετρος, ἦν, ὡς εἰκός, δυσχερε-
στάτη· ἀλλ' ὁ μεταφράσας Κ. Jules Lacroix,
ὅστις, ἂν δὲν ληνθάνω, ἦν ἄλλοτε ἐν Ἑλλάδι, ἐ-
πέτυχε πληρέστατα, διατηρήσας ὅσον ἔνεστι τὸ
ἀρχαϊκὸν ὅρος, καὶ προσπαθὼν ν' ἀποφεύγῃ τὰ κα-
κόζηλα καὶ γελοῖα ἐκεῖνα κλητικὰ ἐπιφωνήματα
τῶν Γάλλων τραγικῶν Sire καὶ Seigneur καὶ Ma-
dame καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ χορικά μέλη ἀπαγγέλλ-
ονται ἀρίστα τονισθέντα ἐπὶ τούτῳ. Ἡ σκηνὴ δε-
ξιόθεν μὲν παρίσθησι ναὸν οὗ ἔμπροσθεν ἵσταται τὸ
ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ τῆς Σφίγγος· ἀρι-
στερόθεν δὲ τὴν εἰσοδὸν τῶν ἀναιτόρων τοῦ Οἰδί-
ποδος· ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς ὑπάρχει βωμὸς ἐστε-
φανωμένος, ἐν δὲ τῷ βῆθει φαίνεται ἡ πόλις τῶν
Θηβῶν καὶ ὁ Κιθιρῶν ὑπερκαίμενος. Τὸ ἐνδυμα
τῶν ὑποκριτῶν εἰσὶν ἁπλοῦν καὶ ὠραῖον. Περιτ-
τὸν δὲ νὰ σοὶ εἰπῶ ὅτι τὸ δράμα τοῦτο προξενεῖ
τοῖς θεωμένοις ἀληθῆ ἐνθουσιασμόν· προχθὲς εἶδον
γυναῖκας κλαίουσας, καὶ ἐγὼ δ' αὐτὸς ἐδάκρυσα.
« Κατὰ πρῶτον, λέγει ὁ ἀρίστος τῶν Γάλλων ἐπι-
κριτῶν (feuilletonistes) Jules Janin, τὸ δράμα
τοῦτο ἐκπλήττει, εἴτα παρευθὺς γοητεύει, φέρον
ἐν ἑαυτῷ τὸ ἐξαισίον καὶ ἀκατανόητον καὶ ἀθῶον
θέληματρον ἀριστουργήματος, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀ-
μαθέστεροι τῶν θεατῶν ἔκλαυσαν. »

M. N. Δ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Εἰς πνα ἀντίτυπα τοῦ φυλλαδ. 204 παρεστέρησε λάθος
μεταβάλλον τὴν ἔννοιαν, τὸ ὁποῖον παρακαλεῖται νὰ διορθώ-
σῃ ὁ ἀναγνώστης. Ἐν τῇ περὶ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Κ. Κῦς
βιβλιογραφίᾳ (σελ. 294, στίλ. 1, στίχ. 32) ἐγράφησαν τὰ
ὀνόματα δὲ ν ἐστῇ μείωσεν· ἀλλὰ τὸ δὲ ν περιττεύει. Ἐν τῇ
αὐτῇ φυλλαδίᾳ (σελ. 295 στίλ. 2, στίχ. 18) ἀντὶ δη μ ο -
σι ε υ θ ἐ ν τ ω ν (καὶ τοῦτο εἰς πνα μόνον ἀντίτυπα ὑπάρ-
χει) γράφη δ η μ ο σ ι ε υ θ ι ε σ ὶ ω ν.

—Ο—